

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meicirculaire 2015

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de
colleges van B&W

DGBK/ Bestuur, Democratie
en Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
30 mei 2015

Kenmerk
2015-0000299186

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2015
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	decembercirculaire 2014 (2014-0000664227); septembercirculaire 2014 (2014-0000286660); meicirculaire 2014 (2014-0000286660)
Ingangsdatum	30 mei 2015
Geldig tot	1 juli 2016

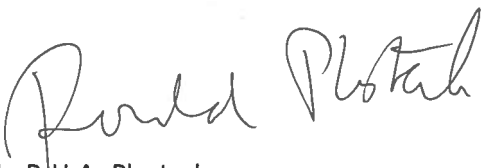
Voorwoord

Voor u ligt de eerste circulaire na invoering van de decentralisaties in het sociaal domein. De afgelopen periode hebben deze nieuw taken grote inspanningen van gemeenten gevraagd. Ongetwijfeld zullen zij dat blijven doen, ook nu de overdracht van verantwoordelijkheden vanaf 1 januari 2015 een feit is. Voor een goede uitvoering van uw taken is inzicht in de financiële kaders essentieel. Deze circulaire schetst een actueel beeld, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u veel succes met uw belangrijke taak.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten	1
2	Algemene uitkering	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	5
1.	<i>Accres</i>	6
2.	<i>Lagere apparaatskosten</i>	8
3.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	8
4.	<i>A+O fonds</i>	9
5.	<i>Financiering nationale inzet krijgsmacht</i>	9
6.	<i>Generieke Digitale Infrastructuur</i>	9
7.	<i>Basisregistratie Personen: Logisch Ontwerp 3.9</i>	9
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering	10
2.4	Veranderingen in het verdeelstelsel	10
2.4.1	Inleiding	10
2.4.2	Tweede fase groot onderhoud gemeentefonds	11
2.4.3	Landelijke taken burgerzaken	14
2.4.4	Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	14
2.4.5	Cumulatieregeling gemeentefonds	14
2.5	Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen	15
3	Integratie-uitkering Sociaal domein	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Omvang	19
3.3	Verdeling	20
3.4	Eenmalige accountantscontrole Iv3 sociaal domein	22
4	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
1.	<i>Brede impuls combinatiefuncties/buurt sportcoaches</i>	24
2.	<i>Bodemsanering</i>	24
3.	<i>Huishoudelijke hulp toelage</i>	25
4.	<i>Wmo</i>	25
5.	<i>Vrouwenopvang</i>	25
6.	<i>Eigen Kracht</i>	26
7.	<i>WE CAN Young</i>	26
8.	<i>LHBT-emancipatiebeleid</i>	26
9.	<i>Verankering programma verbetering GGZ</i>	27
10.	<i>Erfgoed en ruimte</i>	27
11.	<i>Vsv-programmagelden RMC-regio's G4</i>	27
12.	<i>Gezond in de Stad</i>	27

13.	<i>RegioSpecifiek Pakket Zuiderzeelijn</i>	28
14.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	28
5	Overige mededelingen	31
5.1	Inleiding	31
5.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen	31
5.3	Financiering van collectieve uitvoering van taken door de VNG	32
5.4	Macronorm OZB.....	33
5.5	Vaststelling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	33
5.6	Wijziging BBV: financiële kengetallen	34
5.7	Nieuwe functie Iv3: vennootschapsbelasting	35
5.8	EMU-saldo medeoverheden	35
5.8.1	Tekortnorm.....	35
5.8.2	Beheersingsmaatregelen	35
5.9	Analyse gemeentebegrotingen.....	36
5.10	Actualisatie Handleiding artikel 12 en redelijk peil 2016	36
5.11	Actualisatie Handreiking Treasury	36
	Bijlagen.....	37
	Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016.....	38
	Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster	43
	Bijlage 2.1.3 Overzicht van nieuwe, wegvallende en gewijzigde maatstaven.....	48
	Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2014-2020	49
	Bijlage 2.4.2a Overgangsregeling tweede fase groot onderhoud	51
	Bijlage 2.4.5a Cumulatierегeling gemeentefonds.....	61
	Bijlage 2.5.1 Ontwikkeling uitkeringsfactor	75
	Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2015-2020.....	77
	Bijlage 2.5.3 Suppletie-uitkering Bommenregeling	78
	Bijlage 3.2.1 Aansluiting Voorjaarsnota 2015 – meicirculaire 2015.....	80
	Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein	82
	Bijlage 4.2.1 Overzicht decentralisatie- en integratie-uitkeringen	96
	Bijlage 4.2-1 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties	98
	Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering	106
	Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage	108
	Bijlage 4.2-4 Integratie-uitkering Wmo.....	113
	Bijlage 4.2-5 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang	122
	Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Eigen Kracht	124
	Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering WE CAN Young	126
	Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering LHBT-emancipatiebeleid	128
	Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad	130
	Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang	133
	Bijlage 5.6.1 Financiële kengetallen en de relatie met het BBV	135
	Bijlage 5.10.1 Redelijk peil 2016.....	141

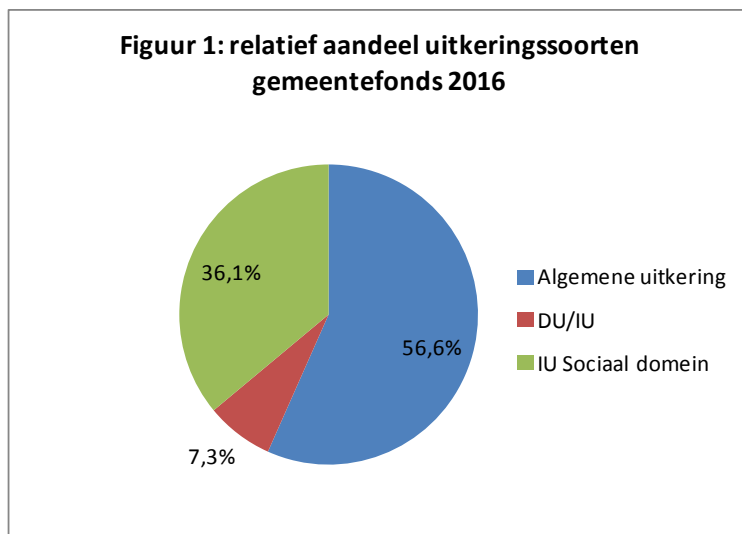

1 Hoofdpunten

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten, belastingopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaire bevat ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. Figuur 1 laat voor het jaar 2016 het procentuele aandeel van de uitkeringen zien.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De Voorjaarsnota van het Rijk resulteert voor 2016 in een hoger accres dan in september 2014 werd voorzien. Voor 2015 is sprake van een neerwaartse bijstelling. Daarnaast vindt in 2015 afrekening plaats van het definitief vastgestelde accres 2014. Ook het accres 2014 komt lager uit dan in de septembercirculaire 2014 werd geraamd.

Ten aanzien van het gemeentefonds spelen daarnaast de onderstaande onderwerpen.

De afgelopen jaren is het groot onderhoud van het gemeentefonds uitgevoerd. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase van het groot onderhoud ingevoerd. De invoering heeft gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Op 23 maart 2015 is een adviesaanvraag uitgebracht met een verdeelvoorstel. De adviezen van de VNG en de Rfv hierover hebben geleid tot aanpassing voor het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV). De nieuwe verdeling voor dit onderdeel zal in 2016 slechts gedeeltelijk (33%) worden ingevoerd en er is besloten tot aanvullend onderzoek. De verwerking van de uitkomsten van het aanvullende onderzoek wordt meegenomen in de meicirculaire 2016.

De overgang van de bestaande verdeling op de nieuwe verdeling is aanleiding voor een overgangsregeling om de effecten geleidelijk in te voeren. De regeling beperkt de maximale achteruitgang van jaar op jaar tot de bestuurlijk overeengekomen norm van € 15 per inwoner.

In hun adviezen hebben de Rfv en de VNG aangegeven behoefte te hebben aan een discussie over de toekomst van het stelsel van financiële verhoudingen. De fondsbeheerders gaan hierover met hen in gesprek en komen met een plan van aanpak.

Een belangrijk thema waarover het Rijk en de VNG tot vlak voor de verschijning van de circulaire frequent en intensief overleg hebben gevoerd betreft de financiën van de decentralisaties. Op 29 mei 2015 hebben het Rijk en de VNG een pakket afspraken gemaakt. Partijen hebben samen vastgesteld dat het onwenselijk is om het budget voor het lopende jaar aan te passen aan de AWBZ-realisatiecijfers over 2014. Dit vanwege lopende contracten jegens derden. Dit betekent dat het Rijk het budget 2015 niet neerwaarts zal aanpassen. Gemeenten hebben in het licht van de decentralisaties een grote opgave. Voor 2016 en latere jaren stelt het Rijk per saldo een meerjarig stabiel budget beschikbaar, waarmee gemeenten adequaat in staat zijn hun wettelijke taken en de transformatie uit te voeren, met inachtneming van de gemeentefonds-systematiek.

De integratie-uitkering Sociaal domein wordt zoals aangekondigd in de decembercirculaire 2014 verlaagd in verband met de zogenaamde Wlz-indiceerbare. Daarnaast worden met ingang van 2016 de objectieve verdeelmodellen Wmo 2015 en jeugd toegepast. Vanwege de optredende herverdeeleeffecten worden zowel voor de Wmo 2015 als voor jeugd ingroepaden gehanteerd, om te bereiken dat een gemeente noch bij de Wmo 2015 noch bij jeugd als gevolg van de herverdeling meer dan € 15 per inwoner per jaar nadeel ondervindt.

De overgangsregelingen bij het groot onderhoud en in het sociaal domein voorkomen niet een cumulatieve herverdeeleeffecten. Met het oog hierop is een overkoepelende overgangsregeling ontwikkeld: de cumulatieregeling gemeentefonds. De regeling is gebaseerd op een eerdere bestuurlijke afspraak van het Rijk en de VNG dat negatieve herverdeeleeffecten in het gemeentefonds niet uitgaan boven € 15 per inwoner per jaar. De gezamenlijke overgangsregelingen zorgen er voor dat

een gemeente noch op een afzonderlijk onderdeel noch op de gezamenlijke onderdelen als gevolg van een herverdeling meer nadeel ondervindt dan € 15 per inwoner per jaar.

Behalve door herverdeling veranderen de gemeentelijke budgetten ook door macro-ontwikkelingen in het gemeentefonds. Dit is echter geen onderdeel van de overgangsregelingen. Die richten zich op de (cumulatieve) effecten van het groot onderhoud van het gemeentefonds en de effecten van de overgang van historische naar objectieve verdeelmodellen in het sociaal domein.

In de Algemene ledenvergadering van de VNG ligt een voorstel voor over betalingen aan de VNG uit het gemeentefonds.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft de informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.3, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.5 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2014. Het betreft achtereenvolgens:

1. De mutaties uit de decembercirculaire 2014
Deze mutaties zijn voor de volledigheid nogmaals zichtbaar gemaakt.
2. Algemene mutaties
Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.
3. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties)
Deze mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar homogene gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de septembercircularie 2014 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercircularie 2014	14.755,997	15.095,500	15.243,937	15.297,972	15.518,932	
<i>mutatie december 2014</i>						
Centra voor Jeugd en Gezin	383,137	383,137	383,137	383,137	383,137	
stand decembercircularie 2014	15.139,134	15.478,637	15.627,074	15.681,109	15.902,069	15.902,069
algemene mutaties						
1) accres	-469,919	1,848	-201,757	-176,921	-143,243	-109,565
2) lagere apparaatskosten						-70,000
3) knelpunten verdeelproblematiek						-0,083
4) A+O fonds		-0,161	-0,161	-0,161	-0,161	-0,161
5) financiering nationale inzet krijgsmacht	-0,025	-0,025	-0,025	-0,025	-0,025	-0,025
cluster Bestuur en algemene ondersteuning						
6) Generieke Digitale Infrastructuur	-3,307	-4,676	-4,303	-3,845	-3,172	-3,172
7) Basisregistratie Personen: Logisch Ontwerp 3.9	1,843					
stand deze circularie	14.667,726	15.475,623	15.420,828	15.500,157	15.755,468	15.719,063

De tabel is opgezet volgens de gangbare begrotingsopzet van Rijk en gemeenten. Dat betekent dat een structurele verhoging of verlaging van de algemene uitkering zichtbaar is als een reeks bedragen. Een incidentele verhoging of verlaging daarentegen leidt alleen in het jaar van de mutatie tot de vermelding van een bedrag.

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circularies. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar, ongeacht het moment van publicatie, in tegenstelling tot tabel 2.2.1, die een totaalbeeld geeft van circularie op circularie. Gemeenten hebben aangegeven dat aan dat inzicht behoefte bestaat.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.2 toont het definitieve accres 2014.

Tabel 2.2.2 Accres gemeentefonds 2014

Raming accres 2014 septembercircularie 2014 in procenten	2,78 %
Raming accres 2014 septembercircularie 2014 in mln. euro	456,266
Mutatie	-124,504
Vastgesteld accres 2014 in mln. euro	331,762
Vastgesteld accres 2014 in procenten	2,02%

Het accres 2014 is definitief vastgesteld op € 332 miljoen, op basis van de realisatie van de rijksbegroting die is vastgesteld bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk over 2014. De afrekening van het accres over 2014 vindt plaats in 2015.

Het Financieel Jaarverslag 2014 laat een lagere realisatie van de rijksbegroting zien dan was begroot. Zo is er minder uitgegeven aan kinderopvangtoeslag en overige kindregelingen. Ook is sprake van minder studieleningen en van onderuitputting bij het innovatiefonds. Daarnaast leidt de onderuitputting op de departementale begrotingen van bijna € 200 miljoen tot een neerwaartse bijstelling. De onderuitputting heeft zich met name voorgedaan op de begrotingen van VenJ,

Financiën en SZW.

Het accres 2014 komt daardoor € 125 miljoen lager uit dan in de septembercirculaire 2014 werd geraamd.

Tabel 2.2.3 laat de actuele raming van de accessen zien voor de jaren 2015-2020.

Tabel 2.2.3: Accessen gemeentefonds 2015-2020 (jaartranches, x € 1 miljoen)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand septembercirculaire 2014	20,332	289,766	153,163	73,637	262,375	0
Gewijzigde tranches	-220,911	347,263	-203,605	24,836	33,678	33,678
Stand meicirculaire 2015	-200,579	637,029	-50,442	98,473	296,053	33,678
Accres in %	-1,18%	4,17%	-0,32%	0,62%	1,86%	1,86%

Het accres 2015 wordt, ten opzichte van de raming in de septembercirculaire 2014, neerwaarts bijgesteld. Dit is het resultaat van een veelheid aan mutaties op de rijksbegroting. Hieronder volgt een toelichting op de meest relevante mutaties die van invloed zijn op de ontwikkeling van het accres 2015.

Allereerst is sprake van veranderingen in de macro-economische ontwikkelingen zoals gepresenteerd in het Centraal Economisch Plan van het CPB. Deze ontwikkelingen zijn input geweest voor de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. In 2015 en 2016 is sprake van een lagere prijsontwikkeling dan eerder geraamd en dit werkt door op de departementale begrotingen. Daarnaast is er in 2015 een lagere loonontwikkeling dan eerder geraamd. Dit leidt in totaal tot een neerwaartse bijstelling van het accres in 2015 met ongeveer € 221 miljoen. In 2016 is juist sprake van een hogere loonontwikkeling dan eerder geraamd, wat leidt tot een positief effect op het accres.

De belangrijkste beleidsmatige verklaringen voor de daling van de rijksuitgaven en daarmee de negatieve bijstelling van het accres in 2015 betreffen minder uitgaven aan kinderopvangtoeslag en studieleningen en een ramingsbijstelling bij het Ministerie van OCW.

Tabel 2.2.4 geeft inzicht in de mutatie in de accessen 2015-2020 na de septembercirculaire 2014. Qua presentatie is gekozen voor een gedetailleerde opbouw. Zo ontstaat duidelijkheid over het incidentele of structurele karakter van de bedragen.

Tabel 2.2.4: Mutaties accessen gemeentefonds 2015-2020 ten opzichte van de septembercirculaire 2014 (jaartranches, x € 1 miljoen)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tranche 2014	-124,504	-124,504	-124,504	-124,504	-124,504	
Afrekening 2014	-124,504					
Tranche 2015	-220,911	-220,911	-220,911	-220,911	-220,911	
Tranche 2016		347,263	347,263	347,263	347,263	
Tranche 2017			-203,605	-203,605	-203,605	
Tranche 2018				24,836	24,836	
Tranche 2019					33,678	
Tranche 2020						33,678
Totaal	-469,919	1,848	-201,757	-176,921	-143,243	33,678

De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1. Voor 2020 moeten daarbij de tranches 2014 tot en met 2019 worden opgeteld bij de tranche 2020.

Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is in tabel 2.2.5 informatie opgenomen over de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Tabel 2.2.5 Prijsontwikkeling bruto binnenlands product 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prijsontwikkeling bbp	1%	0,8%	½%	½%	½%	½%

Voor de raming van de prijsontwikkeling van het bbp geldt dat er voor de jaren 2015 en 2016 gewijzigde ramingsgegevens beschikbaar zijn van het CPB (zie ook het Centraal Economisch Plan 2015). Voor 2017 zijn geen geactualiseerde ramingsgegevens beschikbaar. Bron voor deze cijfers is de middellange termijn raming van het CPB voor de periode 2013-2017. Voor de jaren na 2017 zijn geen ramingsgegevens van het CPB beschikbaar en is de raming voor 2017 technisch geëxtrapoleerd.

2. Lagere apparaatskosten

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2020. Daardoor wordt in de tabel de uitname in verband met de in het Regeerakkoord opgenomen maatregel met betrekking tot lagere apparaatskosten gemeenten voor dat jaar zichtbaar. De uitnames 2015 tot en met 2019 zijn al opgenomen in de eerste regel van de tabel, de stand septembercirculaire 2014. De uitname tot en met 2020 komt uit op € 370 miljoen, om verder op te lopen tot € 975 miljoen in 2025.

3. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2020. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp "knelpunten verdeelproblematiek" voor dat jaar zichtbaar. De middelen gaan over naar de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek. De integratie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

4. A+O fonds

Naar vast gebruik wordt de algemene uitkering jaarlijks gekort ten behoeve van de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling van het A+O fonds.

5. Financiering nationale inzet krijgsmacht

De Ministeries van Defensie, BZK en VenJ hebben in 2010 het convenant financiering nationale inzet krijgsmacht (FNIK) afgesloten. Conform het convenant heeft in 2014 een evaluatie plaatsgevonden over de eerste vier jaar. Uit deze evaluatie volgt dat het totale budget ontoereikend is om een nieuwe periode van vier jaar te kunnen overbruggen. Tevens is gebleken dat de onderlinge verhouding van het gebruik van FNIK door de deelnemers aan het convenant in de loop van de jaren veranderd is. Voor het gemeentefonds leidt dit tot een geringe verhoging van de jaarlijkse bijdrage (€ 25.000). De verdeling van de bijdragen is als volgt in lijn gebracht met de verwachte uitgaven per aanvrager: gemeentefonds (ruim € 1,8 miljoen), VenJ (ruim € 1,1 miljoen) en BZK (ruim € 0,1 miljoen). Het totaal beschikbare budget voor FNIK bedraagt daarmee na de verhoging afgerond € 3,1 miljoen.

6. Generieke Digitale Infrastructuur

Binnen de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI; onder andere DigiD, eID, Digipoort en MijnOverheid) zijn tekorten ontstaan, die door haar gebruikers worden opgevangen. In de Ministerraad van 6 maart 2015 is besloten de betrokken partijen aan te slaan naar de mate van gebruik (laag, midden en hoog) van de GDI-voorzieningen. De medeoverheden zijn op de hoogte gesteld middels het Nationaal Beraad, één van de ambtelijke voorportalen van de Ministeriële Commissie Digitale Overheid waarin de koepels zijn vertegenwoordigd. Onderling is besloten dat de medeoverheden de volgende verdeelsleutel hanteren: gemeenten 75%, provincies 15% en waterschappen 10%.

Zie voor meer informatie:

<http://www.digicommissaris.nl/nieuws-item/ministerraad-stemt-in-met-voorstellen>.

7. Basisregistratie Personen: Logisch Ontwerp 3.9

Op 31 januari 2015 is, ten behoeve van de Basisregistratie Personen (BRP), versie 3.9 van het Logisch Ontwerp Gemeentelijke Basisadministratie Personen (LO 3.9) in werking getreden. Dit onder andere vanwege wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek (in het kader van lesbisch ouderschap) en de beëindiging van het bijhouden in de BRP van de vreemde nationaliteit naast de Nederlandse. Het Ministerie van BZK vergoedt, conform gemaakte afspraken, de kosten die gemeenten hebben gemaakt in verband met de invoering van LO 3.9.

Zie voor meer informatie:

http://www.rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl/BRP/Inwerkingtreding_LO_GBA_3_9.

Overige mededelingen algemene uitkering

- Maatstaf krimp

Naar aanleiding van de evaluatie (zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/03/23/evaluatierapport-krimpmaatstaf-gemeentefonds.html>) is het voornemen de tijdelijke krimpmaatstaf (2011 tot en met 2015) in gewijzigde vorm te continueren. In plaats van de huidige maatstaf willen de fondsbeheerders voor de periode 2016 tot en met 2020 een decentralisatie-uitkering toekennen aan acht gemeenten binnen de door het kabinet aangewezen krimpregio's. In afwachting van definitieve besluitvorming is nog niet overgegaan tot overheveling van het bedrag van de algemene uitkering naar de decentralisatie-uitkering.

Zie verder paragraaf 4.2 van deze circulaire.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
algemene mutaties		
1)	accres	uitkeringsfactor
2)	lagere apparaatskosten	uitkeringsfactor
3)	knelpunten verdeelproblematiek	uitkeringsfactor
4)	A+O fonds	uitkeringsfactor
5)	financiering nationale inzet krijgsmacht	uitkeringsfactor
cluster Bestuur en algemene ondersteuning		
6)	Generieke Digitale Infrastructuur	maatstaf inwoners
7)	Basisregistratie Personen: Logisch Ontwerp 3.9	maatstaf inwoners

2.4 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.4.1 Inleiding

Tabel 2.4.1 bevat een overzicht van de wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2014.

Tabel 2.4.1 Wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering

Nummer	Naam	Aard van de maatregel	Ingangsjaar
1	Tweede fase groot onderhoud	Herziening verdeling algemene uitkering	2016
2	Maatstaf vast bedrag Den Haag	Verhoging van het vaste bedrag in verband met landelijke taken burgerzaken, ten laste van de uitkeringsfactor	2015
3	Maatstaf ozb	Aanpassing rekentarieven in verband met marktontwikkeling WOZ-waarden	Jaarlijks
4	Cumulatieregeling gemeentefonds	Cumulatieve nadelen als gevolg van herverdeling worden beperkt tot 15 euro per inwoner per jaar.	2016

De toelichting op de wijzigingen volgt in de paragrafen 2.4.2 tot en met 2.4.5.

2.4.2 Tweede fase groot onderhoud gemeentefonds

Inleiding

In paragraaf 2.4.2 van de septembercirculaire 2014 bent u geïnformeerd over de voortgang van de tweede fase van het groot onderhoud. De onderzoeken naar de (sub)clusters Brandweer en rampenbestrijding, Werk en inkomen, Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV) en Onderwijshuisvesting zijn inmiddels afgerond. De uitkomsten leiden per 2016 tot een gewijzigd verdeelstelsel. Het onderzoek naar het subcluster Onderwijshuisvesting is uitgevoerd op verzoek van de VNG en heeft de uitkomst van de eerste fase bevestigd. Voor dat onderdeel wordt de in 2015 ingevoerde nieuwe verdeling daarom gehandhaafd.

Op 23 maart 2015 hebben de fondsbeheerders aan de VNG en de Rfv advies gevraagd over de tweede fase van het groot onderhoud. De adviesaanvraag en uitgebreide achtergrondinformatie is te vinden op de website van de rijksoverheid:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/documenten-en-publicaties/circulaires/2015/03/23/resultaten-tweede-fase-groot-onderhoud-gemeentefonds.html>.

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de adviesaanvraag is het verdeelvoorstel voor het subcluster VHROSV. De adviezen van de VNG en de Rfv vormen aanleiding om in 2016 de nieuwe verdeling voor VHROSV gedeeltelijk (33%) in te voeren. Hiermee worden de hogere kosten voor de kleinere gemeenten in 2016 gedeeltelijk gehonoreerd en is compensatie van de herverdeeleeffecten voor de grotere gemeenten, zoals opgenomen in het oorspronkelijke verdeelvoorstel, niet nodig. Tegelijkertijd zal nog in 2015 een verdiepingsonderzoek gestart worden naar de kosten van gemeenten op dit taakgebied. Uit het aanvullende onderzoek moet blijken of aanpassing van het verdeelvoorstel voor 2017 en verder nodig is. De verwerking van de uitkomsten wordt meegenomen in de meicirculaire 2016.

Daarnaast is naar aanleiding van het advies van de Rfv de maatstaf binnenwater in het subcluster Brandweer en rampenbestrijding komen te vervallen, gezien het geringe effect van deze maatstaf

op de verdeling.

Bij brief van 29 mei 2015 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten van de tweede fase van het groot onderhoud. Zie: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/05/29/kamerbrief-over-groot-onderhoud-gemeentefonds-2016.html>.

De wijzigingen worden hierna beschreven aan de hand van de maatstaven, de bedragen per eenheid en de herverdeeleffecten. Daarnaast wordt ingegaan op enkele specifieke punten.

Maatstaven

Om diverse redenen treden er veranderingen op in de maatstaven. Een samenvattend overzicht is opgenomen in bijlage 2.1.3.

In het cluster Werk en inkomen is het aantal mensen dat gebruik maakt van loonkostensubsidie als nieuwe maatstaf geïntroduceerd. De loonkostensubsidie is een nieuw instrument in de Participatiewet, waarbij de gemeente het gat aanvult tussen de loonwaarde en het wettelijk minimumloon. Gemeenten zullen apparaatskosten moeten maken voor de uitvoering hiervan, terwijl de mensen waarvoor dit instrument wordt ingezet in de uitkering uit het gemeentefonds niet meetellen. Op dit moment heeft de nieuwe maatstaf nog geen betekenis, omdat CBS-cijfers over het gebruik van de loonkostensubsidie nog niet voorhanden zijn. Zodra dat wel het geval is zal de maatstaf met ingang van uitkeringsjaar 2016 worden toegepast.

Verder is het aandeel van de maatstaf bijstandsonvangers in de verdeling verkleind, wordt overgegaan op een driejarig gemiddelde en vervallen de maatstaven schaalnadeel en schaalvoordeel. Redenen voor de overgang op een driejarig gemiddelde zijn de grote dynamiek van de maatstaf bijstandsonvangers, de effecten hiervan op het verdeelmodel en het vermijden van een negatieve prikkel die zou kunnen uitgaan van de verdeling van het gemeentefonds op het aantal bijstandsonvangers. Om met uniforme definities te werken zal ook in de overige onderdelen¹ van het gemeentefonds waar gegevens over bijstandsonvangers worden gebruikt het driejarig gemiddelde worden toegepast. De herverdeeleffecten voor individuele gemeenten hiervan blijven beperkt en zijn onderdeel van het herverdeeleffect van de tweede fase zoals opgenomen in bijlage 2.4.2a.

Bedragen per eenheid

De bedragen per eenheid van de maatstaven zijn gewijzigd (zie paragraaf 2.5 en de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2).

Herverdeeleffecten

De wijzigingen worden in het uitkeringsjaar 2016 in één keer ingevoerd. Het effect op de algemene uitkering wordt door een overgangsregeling voor het groot onderhoud in

---

¹ Het betreft de maatstaven bijstandsonvangers en uitkeringsontvangers in de clusters Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd.

twee jaar gerealiseerd. Het nog resterende herverdeeeffect uit de eerste fase van het groot onderhoud wordt hierin meegenomen, met een realisatie in diezelfde twee jaar. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke afspraak van een maximaal nadelig effect van € 15 per inwoner per jaar. Nadeelgemeenten ontvangen een positieve suppletie en realiseren het herverdeeeffect in twee gelijke delen: 50% in 2016 en 100% in 2017. Voordeelgemeenten ontvangen een negatieve suppletie en realiseren het herverdeeeffect als volgt: 80% in 2016 en 100% in 2017. Enkele gemeenten ontvangen een afkoopsom, omdat hun nadeel uitgaat boven € 30 euro per inwoner. Zie op dit punt bijlage 2.4.2b van de decembercirculaire 2014.

Bijlage 2.4.2a bevat het herverdeeeffect en de suppletie per gemeente.

BAG

In het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 4 september 2014 is toegezegd de positie van gemeenten met studentenflats en gemeenten met zorginstellingen te volgen in het jaarlijkse Periodiek Onderhoudsrapport gemeentefonds. Daarnaast is toegezegd te bezien welke maatregelen mogelijk zijn in de tweede fase groot onderhoud om de effecten voor deze gemeenten te verkleinen. Met het oog op dat laatste zijn met onder meer met het Kadaster en het CBS mogelijkheden verkend. Het probleem dat zich echter voordoet is dat de gemeentelijke administraties op het punt van de studentenflats niet vergelijkbaar zijn: sommige gemeenten hebben de administratieve wijziging al wel in de BAG verwerkt, andere nog niet. Inmiddels is er, in samenwerking met het CBS en enkele gemeenten, zicht op een oplossing. Het voornemen is die te publiceren in de septembercirculaire 2015.

De extra overgangsmaatregel voor gemeenten met kazernes en gevangenissen, eveneens een toezegging uit genoemd Algemeen Overleg, is in de decembercirculaire 2014 bekendgemaakt.

Maatstaf achterstandsleerlingen

Zoals gemeld in paragraaf 2.4.2 van de decembercirculaire 2014 zijn de aantallen achterstandsleerlingen (drempel) vanaf uitkeringsjaar 2015 bevroren op de stand 1 oktober 2010. Een structurele oplossing is op dit moment niet beschikbaar. Er moet namelijk nog besluitvorming plaatsvinden over de aanpassingen van de regelingen voor achterstandsleerlingen (specifieke uitkering Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en gewichtenregeling basisscholen). Naar verwachting zal dit in de loop van 2015 gebeuren. In een volgende circulaire wordt u nader geïnformeerd.

Waddengemeenten

In het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 4 september 2014 is toegezegd rekening te houden met de specifieke situatie samenhangend met de geografische ligging van de Waddengemeenten. In de eerste fase van het groot onderhoud is dat ingevuld door een zodanige suppletieuitkering dat zich geen herverdeeeffecten voordeden. Deze lijn is gecontinueerd, in afwachting van een structurele oplossing via aanpassing van de specifieke maatstaven voor de Waddengemeenten.

Vervolg

In hun adviezen hebben de Rfv en de VNG aangegeven behoefte te hebben aan een discussie over

de toekomst van het stelsel van financiële verhoudingen. De fondsbeheerders gaan hierover met hen in gesprek en komen met een plan van aanpak.

2.4.3 Landelijke taken burgerzaken

Het vaste bedrag van de gemeente Den Haag wordt met ingang van uitkeringsjaar 2015 met € 2,4 miljoen verhoogd vanwege de kosten van de landelijke taken burgerzaken. Ter dekking wordt de uitkeringsfactor verlaagd. Het gaat om de kosten van Nederlanders in het buitenland bij verkiezingen en daarnaast om het registreren van een aantal rechtsfeiten in de Haagse registers van de burgerlijke stand van Nederlanders in het buitenland. De kosten van de landelijke taken blijken te zijn opgelopen naar € 3 miljoen. Van het huidige vaste bedrag van de gemeente Den Haag is € 0,6 miljoen te herleiden tot deze landelijke taken. Eerder is dit verschil onopgemerkt gebleven.

2.4.4 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf ozb is doorgevoerd.

De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarieef. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.

De aanpassing van de rekentarieven is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2016 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2015. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast (zie paragraaf 9.2 van de meicirculaire 2000 en paragraaf 7.1 van de septembercirculaire 2004). Het rekentarieef wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 0,6%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op -1,8%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 0,9%. De aangepaste rekentarieven zijn opgenomen in bijlage 2.1.1.

2.4.5 Cumulatieregeling gemeentefonds

De in paragraaf 3.2 van de decembercirculaire 2014 aangekondigde werkgroep van Rijk met VNG

en gemeenten, waaraan ook de Raad voor de financiële verhoudingen heeft deelgenomen, heeft zich gebogen over de herverdeeeffecten van de verdeelmodellen binnen de integratie-uitkering Sociaal domein: die voor het onderdeel re-integratie van de Participatiewet, voor de Wmo 2015 en voor de Jeugdwet. De werkgroep heeft bij zijn werkzaamheden ook de herverdeeeffecten van het groot onderhoud gemeentefonds en de Inkomensvoorziening Participatiewet (voor inkomensoverdrachten aan burgers en loonkostensubsidies aan werkgevers) betrokken. De werkgroep heeft voorgesteld met ingang van 2016 te komen tot een overkoepelende overgangsregeling, omdat de afzonderlijke overgangsregelingen geen oplossing bieden voor de cumulatie van herverdeeeffecten. De regeling – cumulatieregeling gemeentefonds - richt zich op de herverdeeeffecten in het gemeentefonds: het sociaal domein en het groot onderhoud. De effecten van de Inkomensvoorziening Participatiewet, een specifieke uitkering, blijven buiten de cumulatieregeling.

De cumulatieregeling houdt in dat de cumulatieve nadelen als gevolg van herverdeling worden beperkt tot € 15 per inwoner per jaar. Gemeenten met een groter nadeel ontvangen een suppletie. Gemeenten met de grootste nadelen ontvangen suppleties voor 2020 en later in 2019 in de vorm van een afkoopsom. De duur van de overgangsregeling is daarmee vier jaar, korter voor gemeenten met een klein nadelig herverdeeeffect. Gemeenten met een positief cumulatief effect worden in die periode gekort op hun voordeel, naar rato van hun voordeel. Per jaar verschilt het percentage van de korting, afhankelijk van het voor de suppleties benodigde bedrag.

De bedragen liggen in beginsel meerjarig vast. Er zijn echter wijzigingen denkbaar (bijvoorbeeld de verdere herverdeling VHROSV uit paragraaf 2.4.2) die aanleiding kunnen zijn de uitkomsten opnieuw te wegen. Zo nodig zullen de bedragen worden aangepast.

2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

De tweede fase groot onderhoud leidt vanaf 2016 tot veranderingen in de maatstaven. Een volledig overzicht is opgenomen in bijlage 2.1.3. Daarnaast vervalt met ingang van 2016 de krimpmaatstaf.

Bedragen per eenheid

Voor 2015 wijzigen de bedragen per eenheid door de informatie in de tabellen 2.2.1 en 2.3.1. Het zijn kortom wijzigingen ten opzichte van de septembercirculaire 2014.

Voor 2016 geldt:

- in het kader van de tweede fase groot onderhoud is een aantal bedragen per eenheid 2016 gewijzigd;
- de zogenaamde rekentarieven van de maatstaf ozb zijn ten opzichte van 2015 aangepast;
- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- uitnames en toevoegingen van 2015 op 2016 die in eerdere circulaire's zijn opgenomen zijn verwerkt. Bijlage 2.2.1 bevat die uitnames en toevoegingen uit eerdere circulaire's.

Bijlage 2.1.1 bevat het overzicht van bedragen per eenheid 2015 en 2016.

Uitkeringsfactor

Bijlage 2.5.1 bevat een toelichting op de uitkeringsfactor. De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- door de overgang van de huidige naar de nieuwe verdeling valt de uitkeringsfactor vanaf 2016 drie punten lager uit;
- de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen heeft effect. Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2015-2020 is vermeld in tabel 2.5.1. Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is een cijferreeks in constante prijzen opgenomen.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Bestaande verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,388					
<i>Nieuwe verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,385	1,433	1,419	1,415	1,425	1,411
Uitkeringsfactor constante prijzen		1,423	1,399	1,386	1,386	1,363

In de bovengenoemde bijlage 2.5.1 is een toelichting opgenomen op de ontwikkeling van de uitkeringsfactor.

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletieregeling afschaffing ozb woningen gebruikers (zie bijlage 10 van de septembercirculaire 2013), met de overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.2) en met de – nieuwe – cumulatieregeling gemeentefonds (zie paragraaf 2.4.5).
- Tot slot is er de suppletie-uitkering Bommenregeling. Bijlage 2.5.3 vermeldt de groep

gemeenten die - op basis van de ingediende aanvraag vóór 1 maart 2015 - een dergelijke uitkering ontvangt, inclusief de bijbehorende bedragen. In 2015 is eenmalig sprake van twee peildata. Dit vanwege de aanpassingen in de bommenregeling per 2015 (zie paragraaf 2.4.4. van de septembercirculaire 2014). Verzoeken die wij vóór 1 juli 2015 ontvangen worden in de septembercirculaire 2015 toegekend. Verzoeken die wij vanaf 1 juli 2015 ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar. Vanaf 2016 geldt weer de gebruikelijke peildatum van 1 maart.

Voor informatie over de verkrijging van een suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog wordt u eveneens verwezen naar paragraaf 2.4.4 van de septembercirculaire 2014. Raadsbesluiten ontvangen wij bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post aanvragen blijft vanzelfsprekend ook mogelijk:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/FAR/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Voor vragen of nadere informatie betreffende de bommenregeling kunt u zich wenden tot postbus.gf@minbzk.nl.

Tot slot zijn wij in afwachting van een advies van de Rfv over de vormgeving van de bommenregeling op de langere termijn. De verwachting is dat het advies nog voor de zomer verschijnt.

3 Integratie-uitkering Sociaal domein

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de stand van zaken van de omvang en de verdeling van de integratie-uitkering Sociaal domein (paragraaf 3.2) en informatie over de eenmalige accountantsverklaring bij Iv3 (paragraaf 3.3).

Op 29 mei 2015 hebben het Rijk en de VNG afspraken gemaakt over de budgetten behorend bij de Jeugdwet en de Wmo 2015. Informatie over de verwerking van de afspraken in de integratie-uitkering volgt hierna en – voor wat betreft de integratie-uitkering Wmo – in paragraaf 4.2-4.

3.2 Omvang

Cijfermatig overzicht

Tabel 3.2.1 geeft een overzicht van de bedragen van de integratie-uitkering Sociaal domein voor de jaren 2015 tot en met 2020.

Tabel 3.2.1. Ontwikkeling integratie-uitkering sociaal domein 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercirculaire 2014	10.286	10.221	9.841	9.698	9.609	9.609
<i>mutaties deze circulaire</i>	-138	-364	-234	-258	-249	-344
stand deze circulaire	10.149	9.857	9.607	9.440	9.360	9.265

De splitsing van de tabelbedragen naar de drie decentralisaties is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.

Voor een aansluiting met Voorjaarsnota, bovenstaande tabel en de financiële tabellen zoals deze in het overhedenoverleg voorlagen, zie bijlage 3.2.1.

Financiële doorwerking afspraken overhedenoverleg Wmo 2015 en Jeugdwet

Dit voorjaar is aan de hand van de realisatiecijfers AWBZ over 2014 gebleken dat de raming en daarmee het vertrekpunt qua gemeentelijk budget te hoog is. De VNG en het Rijk hebben echter in het overhedenoverleg van 29 mei 2015 gezamenlijk vastgesteld dat het onwenselijk is dat dit consequenties heeft voor het lopende jaar vanwege lopende contracten jegens derden. Dit betekent dat het Rijk het budget 2015 niet neerwaarts zal aanpassen.

Voor 2016 en verder heeft het Rijk ruimte gezocht om de budgettaire effecten van de aanpassing van de raming aan de hand van de realisatiecijfers 2014 zoveel als mogelijk te mitigeren. Zo heeft het Rijk meerjarig extra middelen beschikbaar gesteld voor extramuraliseringseffecten en krijgen gemeenten in deze circulaire meerjarig duidelijkheid en zekerheid over de beschikbare budgetten. De beschikbare groeimiddelen tot en met 2017 zullen in 2015 meerjarig volledig worden toegekend. Het Rijk heeft tevens ruimte gevonden om de capaciteitsreductie gesloten jeugdzorg

2016 en het verdeelvraagstuk ten aanzien van de onder- en overfinanciering in de J-GGZ voor zijn rekening te nemen. Tot slot is tussen het Rijk en de VNG herbevestigd dat de budgetten Wmo 2015 en jeugd volgens de reguliere afspraken jaarlijks zullen worden bijgesteld in verband met loon- en prijsbestelling die VWS beschikbaar heeft. Tussen het Rijk en de VNG is met het voorgenoemde vastgesteld dat eenmalig het vertrekpunt - het beschikbare budget - wordt aangepast.

Voor de Wmo 2015 moet vanaf 2016 nog een correctie plaatsvinden voor huishoudelijke hulp, woningaanpassingen en hulpmiddelen voor mensen die thuis wonen met een Wlz-indicatie. Hiervoor wordt momenteel gezamenlijk met de VNG onderzoek gedaan. Met de VNG is afgesproken dat de omvang van de correctie zo als snel mogelijk bekend zal worden gemaakt en dat de verwerking plaatsvindt in de septembercirculaire.

Participatie

Op het onderdeel participatie doet zich afgezien van nominale indexatie slechts één wijziging voor. De toevoeging in verband met keuringen door de UWV (zie paragraaf 3.2 van de decembercirculaire 2014) wordt ongedaan gemaakt. De gekozen financieringsconstructie heeft niet het gewenste effect en wordt vervangen door een constructie buiten het gemeentefonds.

Betalingen uit het gemeentefonds aan de VNG

De bedragen in tabel 3.2.1 zijn zo goed mogelijk geschoond voor betalingen uit het gemeentefonds aan de VNG. Dit onderwerp ligt voor in de Algemene ledenvergadering van de VNG (zie ook paragraaf 5.3).

3.3 Verdeling

Elementen voor de verdeling

Bijlage 3.3.1 bevat het overzicht met de integratie-uitkering Sociaal domein per gemeente. Nadat in eerdere circulaire alleen de bedragen voor 2015 zijn gepresenteerd bevat het overzicht nu bedragen tot en met 2020. Dit is mogelijk geworden aangezien de objectieve verdeelmodellen voor Wmo 2015 en jeugd worden ingevoerd.

De splitsing van de bedragen in bijlage 3.2.1 naar de drie decentralisaties is opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. Deze rubriek geeft ook inzicht in de berekeningswijze van de bedragen op internet.

In de uitkomsten zijn de volgende elementen verwerkt:

- De bedragen 2015 en 2016 voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn in deze circulaire specifiek per gemeente aangepast in verband met de uitname in verband met de Wlz-indiceerbare. Zoals in de decembercirculaire toegelicht heeft de besluitvorming in het kader van de Wet langdurige zorg (Wlz) ertoe geleid dat minder cliënten onder de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn komen te vallen en dat als gevolg hiervan de integratie-uitkering Sociaal domein structureel zal worden verlaagd. In een bestuurlijk overleg met de VNG vorig jaar zijn afspraken gemaakt over de wijze van verrekening van de middelen voor Wlz-

indiceerbaren met gemeenten. Voor de hoogte van het bedrag waarmee het gemeentelijk kader wordt bijgesteld is bestuurlijk afgesproken dat de uitname in 2015 macro wordt gemaximeerd met € 25 miljoen voor de Wmo 2015 en € 109 miljoen voor de Jeugdwet. Eind vorig jaar hebben gemeenten inzicht gekregen in het aantal cliënten dat binnen hun gemeente actief door het CIZ is benaderd en begin april is inzicht geboden in de omvang van de uitname per gemeente voor 2015 en 2016 (zie ook: www.invoeringwmo.nl voor een overzicht van de uitname per gemeente en de aantallen Wlz-indiceerbaren per gemeente naar leeftijdsklasse en naar leveringsvorm van voorkeur per geïndiceerde AWBZ-functie). Toen de berekening daadwerkelijk gemaakt kon worden bleek het bedrag voor de Wmo 2015 € 26 miljoen te zijn. Vanwege de bestuurlijk afspraak zal de integratie-uitkering daarom voor wat betreft de Wmo 2015 in 2015 met € 25 miljoen en vanaf 2016 met € 26 miljoen worden verlaagd.

- Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de Wmo 2015 en jeugd van toepassing.
- Door de invoering van de objectieve verdeelmodellen Wmo 2015 en jeugd treden herverdeeleffecten op. Met de VNG is afgesproken dat voor de Wmo 2015 en jeugd twee afzonderlijke maar gelijke ingroeipaden zullen worden gehanteerd zodat gemeenten met grote herverdeeleffecten (zowel negatief als positief) geleidelijk zullen toegroeien naar hun nieuwe situatie. Door de ingroeipaden gaan gemeenten met een negatief herverdeeleffect er per model maximaal €15 per jaar op achteruit. Gemeenten met een groter negatief herverdeeleffect ontvangen een suppletie. Een eventueel resterend nadeel voor 2020 en latere jaren wordt per gemeente in de vorm van een afkoopsom eenmalig uitgekeerd in 2019. Gemeenten met een positief herverdeeleffect gaan er zoveel als mogelijk op vooruit. De omvang hiervan is afhankelijk van hoeveel middelen er nodig zijn voor compensatie van de nadeelgemeenten. Gemeenten met een positief herverdeeleffect worden in die periode gekort op hun voordeel, naar rato van hun voordeel. Per jaar verschilt het percentage van de korting, afhankelijk van het voor de suppleties benodigde bedrag. De ingroeipaden duren maximaal 4 jaar.
- Voor jeugd wordt de verdeling voor een deel bepaald door de historische verdeling in verband met voogdijkinderen en kinderen met een leeftijd van 18+.
- Teneinde de verdeling van de middelen beschermd wonen te verbeteren zijn in de afgelopen periode door Rijk en gemeenten gezamenlijk enkele onderzoeken uitgevoerd, waaronder een inventarisatie van de verplichtingen die de centrumgemeenten zijn aangegaan. Met de VNG is in het overhedenoverleg van 29 mei 2015 afgesproken dat de budgetten voor 2015 worden herverdeeld volgens een nieuw model op basis van de bestanden van de gegevensoverdracht inclusief het effect van een op verzoek van gemeenten toegepaste 'reality check'. Elke centrumgemeente heeft daarnaast inkomsten uit eigen bijdragen. Als voor een centrumgemeente het totaal van de uitkering uit het model en de opbrengst uit eigen bijdragen lager is dan de verplichtingen wordt de rijksuitkering opgehoogd tot het niveau van de geïnventariseerde verplichtingen. De middelen die daarvoor nodig zijn worden onttrokken aan de rijksuitkering van die gemeenten waarvan het begrote uitgavenniveau (zoals geïnventariseerd) lager is dan het totaal van de uitkering uit het model en de opbrengst uit eigen bijdragen. Door deze herverdeling kunnen alle centrumgemeenten hun aangegane

verplichtingen nakomen en (indien aan de orde) hun inkoop voor de tweede helft van 2015 afronden. Voorts is afgesproken dat er een nadere onafhankelijke toets op de nieuwe verdeling plaats zal vinden. Op basis daarvan kunnen eventueel nog bijstellingen plaatsvinden, die vervolgens - bij overeenstemming - in de septembercirculaire 2015 kunnen worden verwerkt, op grond waarvan zal worden herverdeeld. Voor 2016 geldt voor de verdeling het nieuwe bovenbeschreven model, met eventuele bijstellingen conform de septembercirculaire 2015.

- het overgangstraject van het onderdeel re-integratie van participatie is verwerkt.
- bij participatie zijn gegevens geactualiseerd, voor 2015 de realisatie Wsw en voor 2016 de blijfkansen Wsw en de basisgegevens voor het onderdeel re-integratie.
- de wijzigingen in de macrobedragen zijn verwerkt.

Vanwege het cumulatieve effect van herverdeeleffecten is een overkoepelende overgangsregeling van toepassing (zie paragraaf 2.4.5).

3.4 Eenmalige accountantscontrole Iv3 sociaal domein

In de septembercirculaire 2014 heeft BZK aan de colleges gevraagd om de accountant eenmalig een onderzoek te laten doen naar de inrichting van Iv3 voor het sociaal domein. BZK heeft de onderzoeksbevindingen van de accountants geïnventariseerd. De eenmalige accountantscontrole op de nieuwe Iv3-functies in verband met de decentralisaties blijkt op twee niveaus nuttig te zijn geweest. Ten eerste blijkt uit de rapportages dat gemeenten in een aantal gevallen op advies van hun accountant de Iv3-inrichting verbeterd hebben. Ten tweede heeft BZK enkele hoofdlijnen gestedilleerd uit de bevindingen van de accountants. Een belangrijke conclusie is dat nog niet alle gemeenten de Iv3 voor het sociaal domein compleet hebben ingericht. Veelal wordt daarbij wel aangegeven dat dit in de loop van 2015 alsnog zal plaatsvinden. De resultaten zullen binnenkort meer uitvoerig op een rij worden gezet en via de website beschikbaar komen. Bovendien zullen de bevindingen worden verwerkt in het Iv3-informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen.

4 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel, waardoor de bestedingsvrijheid materieel wel begrensd kan zijn.

Paragraaf 4.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan.

4.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 4.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de septembercirculaire 2014. De tabel wordt gevolgd door een toelichting.

Tabel 4.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2015-2020 (bedragen in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercirculaire 2014	2.395,639	2.197,451	2.103,070	2.102,516	2.102,597	
<i>mutaties december 2014*</i>						
Centra voor Jeugd en Gezin	-383,137	-383,137	-383,137	-383,137	-383,137	
huishoudelijke hulp toelage	40,000					
implementatie Participatiewet	17,500	14,000				
eigen kracht		0,330				
LHBT-emancipatiebeleid (regenboogsteden)		0,580	0,580			
ondersteuning raadsman Loppersum	0,223					
stand decembercirculaire 2014	2.070,225	1.829,224	1.720,513	1.719,379	1.719,460	1.719,460
<i>mutaties deze circulaire</i>						
1) brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	57,935					
2) bodemsanering	38,736	46,241	46,241	46,241	46,241	46,241
3) huishoudelijke hulp toelage	13,564	66,000				
4) Wmo	1,256	42,542	86,542	86,542	86,542	86,542
5) vrouwenopvang	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
6) eigen kracht	0,368	0,368				
7) WE CAN Young	0,205	0,205				
8) LHBT-emancipatiebeleid	0,160	0,320	0,320			
9) verankering programma verbetering GGZ	0,125	0,125				
10) erfgoed en ruimte	0,102					
11) vsv-programmagelden RMC-regio's G4	0,065					
12) Gezond in de Stad		9,846	9,846	-0,023	-0,023	-0,023
13) RSP Zuiderzeelijn	21,412					
14) knelpunten verdeelproblematiek						0,083
stand deze circulaire	2.205,353	1.996,071	1.864,662	1.853,339	1.853,420	1.853,503

* zie paragraaf 4.2 van de decembercirculaire 2014 voor de mutaties die betrekking hebben op uitkeringsjaar 2014

Bijlage 4.2.1 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen.

Toelichting

1. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

De Brede impuls combinatiefuncties is een onderdeel van het programma Sport en bewegen in de buurt. Net als afgelopen jaar staat ook 2015 in het teken van de kwaliteitsbevordering en profilering van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches.

Voor buurtsportcoaches geldt een verbreding naar andere sectoren, namelijk het verbinden van sport- en beweegaanbieders met sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang, bedrijfsleven en/of onderwijs.

In 2015 doen 371 gemeenten mee aan de Brede impuls combinatiefuncties. Zij realiseren naar nu valt te voorzien 2897 fte's. Het Rijk draagt hiertoe € 57,9 miljoen (40%) bij en de gemeenten dragen zorg voor de organisatie van 60% cofinanciering. Hierover vindt monitoring plaats.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-1.

2. Bodemsanering

Het jaar 2015 is het laatste jaar van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. In de brief van 4 september 2014 heeft de staatssecretaris van IenM de indicatieve budgetten voor 2015 bekend gemaakt. Deze budgetten worden met één uitzondering overgenomen: het bedrag van Sittard-Geleen wordt toegevoegd aan het budget van de provincie Limburg, omdat deze gemeente geen budgethouder is in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb).

Op de decentralisatie-uitkering voor 2015 worden twee bedragen in mindering gebracht. Het gaat om een totaalbedrag van € 412.000 vanwege de personeelskosten en projectmiddelen voor het Uitvoeringsprogramma en om een totaalbedrag van € 88.000 voor aanvullende coördinerende ondersteuning richting gemeenten, werkgroep bodem (WEB) en VNG ten behoeve van het convenant. Beide zijn in de stuurgroep van het convenant overeengekomen, in het tweede geval op voorstel van de WEB. De bedragen zijn over de gemeenten verdeeld op basis van de verdeelsleutel Apparaatskostenvergoeding.

Ook voor de periode 2016 tot en met 2020 is sprake van een decentralisatie-uitkering. Het bodembeleid voor deze periode is opgenomen in het convenant "Bodem en Ondergrond" van 17 maart 2015. Het convenant is ondertekend door het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Met de ondertekening van het convenant wordt ook de definitieve stap gezet naar de verdere decentralisatie van de middelen. Met de middelen kunnen de gemeenten de beleidsafspraken uit het convenant uitvoeren. Tevens vindt de uitfinanciering van oude afspraken plaats. Het betreft de rijksbijdrage aan het Rotterdamse gasfabrieksprogramma in de periode 2016-2020 en de afkoop van de rijksbijdragen aan het Amsterdamse gasfabrieksprogramma en de Volgermeerpolder.

In bijlage 4.2-2 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

3. Huishoudelijke hulp toelage

Het beschikbare bedrag voor de decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage (HHT) voor 2015 en 2016 is verhoogd. Het totaal beschikbare bedrag is opgenomen in bijlage 4.2.1. De middelen HHT worden de gemeenten beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden (zie ook paragraaf 4.2-2 van de decembercirculaire 2014).

In bijlage 4.2-3 zijn de bedragen 2015 per gemeente opgenomen.

4. Wmo

Tabel 4.2-1 toont de wijzigingen in de omvang van de integratie-uitkering Wmo sinds de septembercirculaire 2014.

Tabel 4.2-1 Mutaties integratie-uitkering Wmo (bedragen in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercirculaire 2014	1.257,471	1.095,612	1.092,288	1.092,288	1.092,288	1.092,288
<i>mutaties deze circulaire</i>						
nominale indexatie tranche 2015	1,256	1,095	1,095	1,095	1,095	1,095
groeiruinimte 2016 en 2017		23,434	41,434	41,434	41,434	41,434
effect extramuralisatie 2016 en 2017		18,013	44,013	44,013	44,013	44,013
stand deze circulaire	1.258,727	1.138,154	1.178,830	1.178,830	1.178,830	1.178,830

De toelichting op de mutaties is als volgt:

- de definitieve nominale index 2015 is vastgesteld op 0,1% (er was geen sprake van voorlopig toegekende indexatie);
- met de VNG is bestuurlijk afgesproken de volume-index 2016 net als voorgaande jaren op basis van de bestuursafspraken uit 2011 vast te stellen op 2,38%;
- de beschikbare groeiruinimte 2017 wordt reeds nu volledig toegekend. Als gevolg van het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten (zzp's) voor nieuwe gevallen, blijven mensen langer thuis wonen waardoor het beroep op de Wmo zal toenemen.

De bedragen van de integratie-uitkering Wmo per gemeente zijn behalve door deze mutaties ook gewijzigd ten opzichte van de septembercirculaire 2014 door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven. De verdeling is opgenomen in bijlage 4.2-4.

5. Vrouwenopvang

Vanaf 2015 wordt een bedrag van € 1,2 miljoen toegevoegd ten gunste van de vier grote steden (G4) voor de opvang van mannelijke slachtoffers van geweld in huiselijke kring. Het bedrag was

aanvankelijk voor dit doel overgeheveld naar de VNG, maar dat wordt op basis van een evaluatie nu ongedaan gemaakt. Het bedrag wordt in gelijke delen verdeeld over de G4.

De in paragraaf 4.2 van de septembercirculaire 2014 gemelde verdeling van de toegevoegde AWBZ-middelen (€ 4,025 miljoen) in 2016 en 2017 wordt op advies van de Rfv gewijzigd in een historische verdeling. Vanaf 2018 is wel sprake van verdeling volgens het objectieve verdeelmodel.

De omvang van de toevoeging kan nog wijzigen als gevolg van besluitvorming over het Rfv-advies door de VNG. De VNG gaat na of het mogelijk is het deel van de AWBZ-middelen dat samenhangt met specifieke functies in de vrouwenopvang te identificeren, om het vervolgens toe te voegen aan het financieringsarrangement voor de specifieke functies bij de VNG. Afhankelijk van de uitkomst van deze besluitvorming vindt in een volgende circulaire nog een correctie plaats.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-5.

6. Eigen Kracht

Het programma Eigen Kracht heeft betrekking op het activeren van vrouwen met een afstand tot de arbeidsmarkt richting werk. Op de uitnodiging van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's om het programma Eigen Kracht uit te voeren hebben dertien gemeenten positief gereageerd. De decentralisatie-uitkering voor dit beleid bedraagt voor twaalf gemeenten in 2015 en 2016 € 30.000 per gemeente per jaar. De gemeente Zoetermeer ontvangt in 2015 en in 2016 € 7.500.

In bijlage 4.2-6 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

Eerder hebben elf andere gemeenten hun medewerking toegezegd (zie paragraaf 4.2 van de decembercirculaire 2014).

7. WE CAN Young

Via de decentralisatie-uitkering WE CAN Young ontvangen elf gemeenten in 2015 en 2016 elk € 15.000 euro per jaar en vier gemeenten elk € 10.000 per jaar. Deze gemeenten willen zich inzetten voor de gezamenlijke doelstelling de relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren te vergroten en daarmee een bijdrage leveren aan de preventie van geweld tegen vrouwen. Jongeren (changemakers) worden zich bewust van de ongelijkheid en stereotiepe beeldvorming die ten grondslag liggen aan geweld en proberen met eigen acties een cultuurverandering te realiseren.

In bijlage 4.2-7 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

8. LHBT-emancipatiebeleid

Via de decentralisatie-uitkering LHBT ontvangen zes gemeenten voor het jaar 2015 elk € 10.000 en voor de jaren 2016 en 2017 elk € 20.000 per jaar. De G4 ontvangen voor het jaar 2015 elk

€ 25.000 en voor de jaren 2016 en 2017 elk € 50.000. Deze gemeenten willen zich inzetten voor de gezamenlijke doelstelling de 'veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT verder te bevorderen in Nederland en waar mogelijk ook internationaal'.

In bijlage 4.2-8 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

9. Verankering programma verbetering GGZ

De gemeenten Nijmegen, Rotterdam, Ede en Gouda hebben deelgenomen aan een pilot om de signalering van psychische problematiek bij, en de hulp aan migrantenjongeren te verbeteren. Aan de gemeente Nijmegen, die zal optreden als penvoerder, worden in 2015 en 2016 middelen ter beschikking gesteld om de resultaten uit de pilot te vertalen in een aanpak die moet leiden tot structurele verbeteringen en die door alle gemeenten toegepast kan worden. Met de beschikbare middelen gaan de pilotgemeenten de succesvolle aanpakken systematisch onderzoeken, beschrijven en overdraagbaar maken voor andere gemeenten.

10. Erfgoed en ruimte

Het Ministerie van OCW heeft de volgende middelen toegekend:

- aan de gemeente Amsterdam een bedrag van € 50.000 en aan de gemeente Groningen een bedrag van € 27.400 vanuit de beleidsnota Visie Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter).
- aan de gemeente Noordoostpolder een bedrag van € 25.000 voor de uitwerking van het Plan van Aanpak Nieuwe Natuur Schokland vanuit de beleidsevaluatie Malta - onderdeel topsites (archeologie).

Deze middelen worden, net als de eerder toegekende middelen (zie paragraaf 4.2-15 van de meicirculaire 2014 en paragraaf 4.2-14 van de septembercirculaire 2014), uitgekeerd via een eenmalige decentralisatie-uitkering. De betreffende gemeenten zijn op de hoogte gesteld van de te ontvangen bedragen. De middelen worden ingezet voor initiatieven en projecten vanuit de gemeenten.

11. Vsv-programmagelden RMC-regio's G4

Evenals in 2014 ontvangt de gemeente Amsterdam voor het jaar 2015 een bedrag van € 65.000 voor het continueren van het beleid ten aanzien van voortijdig schoolverlaters afkomstig uit het Caribisch deel van het Koninkrijk.

12. Gezond in de Stad

Gemeenten met kwetsbare wijken krijgen via de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad extra ruimte om de gezondheid te verbeteren van mensen in een lage sociaal-economische positie.

Daarbij kunnen wijkverpleegkundigen en sociale wijkteams een belangrijke rol spelen door op basis van de gezondheidsproblematiek in de wijk meer in te zetten op preventie, vroegsignalering van gezondheidsproblemen en het leggen van verbindingen tussen gemeentelijke voorzieningen en de eerstelijnszorg. Gemeenten die zich via aanmelding hebben gecommitteerd aan het stimuleringsprogramma "Gezond in..." ontvangen vanaf 2015 tot en met 2017 jaarlijks budget via de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad.

In bijlage 4.2-12 van deze circulaire zijn de bedragen per gemeente voor de jaren 2015 tot en met 2017 opgenomen. De bedragen voor 2016 en 2017 zijn gelijk aan de bedragen voor 2015 zoals opgenomen in bijlage 4.2-7 van de septembercirculaire 2014.

13. RegioSpecifiek Pakket Zuiderzeelijn

In 2015 wordt aan het gemeentefonds € 21,412 miljoen toegevoegd ten gunste van de gemeente Assen in verband met het RegioSpecifiek Pakket (RSP) Zuiderzeelijn (zie ook paragraaf 4.19 van de junicirculaire 2010).

14. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2020. Daardoor wordt in deze circulaire de toename van de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek voor dat jaar zichtbaar. De middelen zijn afkomstig uit de algemene uitkering. De integratie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- Maatschappelijke opvang

Het macrobudget van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang is ongewijzigd. Basis voor de verdeling van de middelen is het objectieve verdeelmodel zoals dat in 2010 is geïntroduceerd. Ten opzichte hiervan zijn er twee wijzigingen. Zoals in de meicirculaire 2014 reeds aangekondigd zal de uitzonderingspositie van Dordrecht inzake de opvang door stichting De Hoop worden beëindigd. Bij wijze van overgangsmaatregel ontvangt Dordrecht in 2015 € 500.000 en in 2016 € 400.000 voor De Hoop, bovenop het objectieve deel. Daarna zal Dordrecht niet langer specifiek middelen ontvangen voor De Hoop.

De tweede wijziging houdt verband met de toevoeging per 2015 van voormalige AWBZ-middelen aan de decentralisatie-uitkering. Het gaat daarbij om budget dat samenhangt met voormalige extramurale AWBZ-functies die door opvanginstellingen worden geboden. Deze middelen worden in 2015 100% historisch verdeeld. In de septembercirculaire 2014 was aangekondigd dat deze toegevoegde bedragen met ingang van 2016 volgens het objectieve verdeelmodel worden

verdeeld. Het kabinet heeft hierover vervolgens advies gevraagd aan de Rfv. Op 10 december 2014 heeft de Rfv zijn advies uitgebracht (http://www.rob-rfv.nl/rfv/publicaties_rfv/publicatie_rfv/272/AWBZ-middelen+voor+vrouwenopvang+en+maatschappelijke+opvang). De Rfv stelt dat een objectieve verdeling er toe leidt dat verschillende regio's straks in een meer vergelijkbare uitgangspositie komen. Voor de maatschappelijke opvang adviseert de Rfv de overgang naar de objectieve verdeelsleutel in twee stappen te laten verlopen: in 2016 de helft op basis van de historische budgetverdeling en de helft op basis van de objectieve verdeelsleutel en in 2017 geheel objectief. De staatssecretaris van VWS heeft de Tweede Kamer in februari 2015 in een brief (Kamerstuk 28345, nr. 132) geïnformeerd dit advies over te nemen. Het bovenstaande leidt ertoe dat de verdeling van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang in 2017 volledig objectief is.

In bijlage 4.2.2 treft u een overzicht van de bedragen per gemeente aan.

- Jeugdwerkloosheid

Ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid stelt de minister van SZW, zoals gemeld bij brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2015 (Tweede Kamer 2014-2015, 29544, nr. 599), voor de uitvoering in 2015 en 2016 jaarlijks een bedrag van in totaal € 3,5 miljoen beschikbaar. Het geld wordt uitgekeerd aan de centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio's die vóór 30 juni 2015 een plan van aanpak hebben ingediend. Dit bedrag is ten behoeve van de regionale plannen van aanpak om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie naar werk te bemiddelen. Het gaat in elk geval om jongeren zonder startkwalificatie en jongeren met een uitkering. Per arbeidsmarktregio kunnen ook andere jongeren met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt actief worden bemiddeld, zoals migrantenjongeren. De gemeenten werken hierbij samen met de relevante partners uit de arbeidsmarktregio. Het bedrag komt beschikbaar via een decentralisatie-uitkering. In de septembercirculaire 2015 volgt hierover meer informatie en zal één en ander cijfermatig worden verwerkt.

- Bevolkingsdaling

In de brief aan de Tweede Kamer over de tweede fase groot onderhoud gemeentefonds (<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/05/29/kamerbrief-over-groot-onderhoud-gemeentefonds-2016.html>) hebben de fondsbeheerders gemeld voor de periode 2016 tot en met 2020 een decentralisatie-uitkering te willen toekennen aan acht gemeenten binnen de door het kabinet aangewezen krimpregio's. De tijdelijke krimpmaatstaf, die een looptijd heeft tot en met 2015, komt daarmee te vervallen. Een voorstel met de precieze vormgeving en verdeling van de decentralisatie-uitkering ligt ter consultatie bij de VNG en de Rfv en is opgenomen in bovengenoemde brief aan de Tweede Kamer. Na verwerking van de adviezen zal de definitieve uitkomst worden opgenomen in de septembercirculaire 2015. Bij de definitieve besluitvorming zal ook de motie De Vries/Veldman over het aanmerken van Noordoost-Fryslân als krimpregio worden betrokken.

De aanleiding voor de introductie van een decentralisatie-uitkering aan de acht krimpregio's ligt in de evaluatie van de krimpmaatstaf (zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/03/23/evaluatierapport-krimpmaatstaf-gemeentefonds.html>). Uit de evaluatie van de maatstaf blijkt dat over het geheel genomen in het verdeelmodel gemeentefonds goed rekening wordt gehouden met de kosten van krimpgemeenten. Uitzondering daarop vormen de kosten in het (sub)cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Daarvoor gaven de gemeenten met sterke krimp (>3%) in de periode 2006-2014 meer uit dan andere groepen gemeenten. Krimpgemeenten hebben daarnaast gemiddeld een hoger niveau van lokale lasten.

Met de toekenning van de middelen aan de door het kabinet aangewezen krimpregio's wordt beoogd de regionale en integrale aanpak van de krimpproblematiek te bevorderen. Tegen het einde van de looptijd zal de uitkering worden geëvalueerd.

Zie verder het slot van paragraaf 2.2 van deze circulaire.

5 Overige mededelingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 5.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die niet betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2, 3 of 4. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

5.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 5.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2015-2020. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 bij elkaar gebracht.

Tabel 5.2.1 Gemeentefondstotalen 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene uitkering	14.668	15.476	15.421	15.500	15.755	15.719
DU/IU	2.205	1.996	1.865	1.853	1.853	1.854
IU Sociaal domein	10.149	9.857	9.607	9.440	9.360	9.265
Totaal	27.022	27.329	26.892	26.794	26.969	26.837

Bevoorschotting

De bedragen 2015 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 7 juli 2015. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2014. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over de uitkeringsjaren 2013 en 2014 worden ook in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2016 volgt informatie in de septembercirculaire 2015.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie- en de integratie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. De integratie-uitkering Sociaal domein en de integratie-uitkering Wmo zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Om gemeenten in staat te stellen op een juiste wijze met nominale ontwikkelingen om te gaan is tabel 5.2.2 opgenomen. De tabel bevat de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB ([CPB](#)), met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2015 (CEP2015).

Tabel 5.2.2 Prijsmutaties per jaar 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	0,20%	0,90%	0,30%	1,00%
- lonen en salarissen	-0,10%	2,50%	0,30%	2,00%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie BBP	1,10%	1,00%	1,00%	0,80%

Bron: CEP2015.

5.3 Financiering van collectieve uitvoering van taken door de VNG

In de afgelopen jaren is het aantal uitvoerende taken dat door de gemeenten bij de VNG is belegd flink gegroeid. Deze groei is het gevolg van twee dominante ontwikkelingen. Allereerst is er sprake van groei in relatie tot de decentralisaties in het sociaal domein. Daarnaast is sprake van groei door de innovaties die zich voltrekken in de wereld van de dienstverlening, het informatiebeleid en digitalisering. De activiteiten die nu collectief door de VNG worden uitgevoerd worden rechtstreeks bekostigd uit het gemeentefonds. Het Rijk en de VNG hebben geconstateerd dat aan deze situatie een aantal haken en ogen is verbonden.

Het Rijk en de VNG hebben gezamenlijk een aantal voorstellen opgesteld dat is geagendeerd voor de Algemene ledenvergadering van de VNG in juni 2015. Voorgesteld wordt dat de huidige wijze van financiering voor de collectieve uitvoering van taken door de VNG in het jaar 2016 kan worden voortgezet, maar dat wel per direct een aantal spelregels inzake besluitvorming en verantwoording ingaan en dat nadere uitwerking en aanvulling van deze spelregels door de VNG en de fondsbeheerders geagendeerd zal worden in de Algemene ledenvergadering van 2016. Deze uitwerking richt zich op:

- 1) het definiëren van die activiteiten die thans collectief door het VNG-bureau worden uitgevoerd en waarvoor de bestaande financieringsconstructie per 2017 kan worden omgezet in financiering door de leden middels specifieke bijdragen, dan wel middels de contributie;
- 2) het nader uitwerken van de vorm waarin de gemeentelijke betrokkenheid wordt gegoten, het preciseren van de vorm waarin de verantwoording gaat plaatsvinden en het uitwerken van afspraken over de looptijden van de financieringsconstructie waarbij directe betalingen vanuit het gemeentefonds aan de VNG aan de orde zijn;
- 3) het vastleggen van de bepaalde spelregels in een reglement.

Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen naar de agenda en de bijbehorende stukken van de Algemene ledenvergadering van de VNG:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/nieuws/agenda-en-stukken-algemene-ledenvergadering-alv>.

Volledigheidshalve dient te worden gemeld dat de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 17 november 2014 akkoord is gegaan met het voorstel "De ondersteuning van uw

uitvoeringskracht: een update voor 2015 en verder". Hierdoor hebben de gemeenten ingestemd met aanvullende financieringsvoorstellen voor nieuwe gemeentelijke taken met een totaal van € 15,1 miljoen. De financieringsvoorstellen betreffen de (aanvullende) financiering van een aantal specialistische en/of landelijk georganiseerde taken, die uit het oogpunt van efficiency en effectiviteit centraal door of in opdracht van de VNG dienen te worden ondersteund dan wel uitgevoerd. Het gaat om Innovatie Digital Samenwerking, de informatiesystemen Knooppuntdiensten en Sociaal domein, beheer Knooppunten gemeenten, landelijke inkoop en de uitvoering van de landelijke doventolkregeling.

Voor de uitvoering van de landelijke doventolkregeling geldt dat ten laste van de begroting van VWS incidenteel in 2015 en conform bestuurlijke afspraak van vorig jaar € 2,4 miljoen aanvullend beschikbaar is gesteld. Aanvullend daarop wordt vanaf dit jaar € 2,1 miljoen en vanaf 2017 structureel € 2 miljoen aan de integratie-uitkering Sociaal domein toegevoegd. Daarnaast is voor de jaren 2016 en verder conform bestuurlijke afspraak de volume-index van 2016 ad 1,4% voor het budget voor de doventolk aan de integratie-uitkering Sociaal domein toegevoegd. Dit is in lijn met de volume-index voor de middelen Wmo 2015. De VNG en VWS zullen nader in overleg gaan over de invulling van de middelen die rechtstreeks aan de VNG ter beschikking komen, waaronder de landelijke doventolkregeling, specifieke voorzieningen vrouwenopvang en Sensor.

5.4 Macronorm OZB

Het onderzoeksinstituut Coelo heeft berekend dat de macro-opbrengst van de onroerende zaakbelasting in 2015 stijgt met 4,17%. Voor 2015 geldt een macronorm van 3%. Dit betekent een overschrijding van 1,17%-punt (€ 43,5 miljoen). In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) op 8 april 2015 is hierover gesproken met de VNG. Op dit moment loopt in het kader van de door het kabinet aangekondigde herziening van het belastingstelsel een onderzoek naar een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarbij wordt ook in den brede gekeken naar de instrumenten die ingezet kunnen worden voor een beheerste ontwikkeling van de gemeentelijke lasten. Tegen die achtergrond is afgesproken om de besluitvorming over de vaststelling van de macronorm OZB voor het jaar 2016 en de overschrijding van de macronorm in 2015 uit te stellen tot het Bofv in het najaar van 2015. Dan zullen naar verwachting de uitkomsten van het onderzoek naar een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied beschikbaar zijn. Die uitkomsten kunnen dan betrokken worden bij de besluitvorming over de macronorm. Meer informatie volgt in de septembercircularis 2015.

5.5 Vaststelling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In het Staatsblad 2015, 119 is het Besluit tot wijziging van het Besluit decentralisatie- en integratie-uitkeringen in verband met het wijzigen van bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en het introduceren van nieuwe decentralisatie- en integratie-uitkeringen (2013) gepubliceerd.

In dit besluit is de verdeling voor het jaar 2013 vastgelegd van een groot aantal decentralisatie- en

integratie-uitkeringen. De integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) (artikel 27) en de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (artikel 29) zijn voor het jaar 2011 vastgelegd.

Het besluit is de formele afronding van het traject van totstandkoming van decentralisatie- en integratie-uitkeringen. U kunt het besluit vinden op de site van de overheid bij officiële bekendmakingen: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2015-119.html>.

5.6 Wijziging BBV: financiële kengetallen

Zoals aangekondigd in paragraaf 5.5.1 van de decembercirculaire 2014 heeft de Adviescommissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2014 voor zijn advisering een zevental uitgangspunten opgesteld, waarbij de rode draad is de versterking van de horizontale verantwoording. Voor de uitwerking van de adviezen is een stuurgroep ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van onder meer BZK, Financiën, de VNG, het IPO en de commissie BBV. Een eerste resultaat is inmiddels vastgesteld. Het betreft de invoering van een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen zoals ook is aangekondigd in paragraaf 5.5.2 van de decembercirculaire 2014.

Het BBV gaat voorschrijven dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gaan gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, wordt vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Anticiperend op de wijziging van het BBV en de vaststelling van de ministeriële regeling treft u in bijlage 5.6.1 de berekeningswijze aan van de kengetallen, alsmede een toelichting daarop. Hierin kunnen zich nog specifieke wijzigingen voordoen, waarover u dan later zult worden geïnformeerd.

De inwerkingtreding van de vijf financiële kengetallen loopt voor op de overige aanbevelingen van de Adviescommissie vernieuwing BBV. Ook de overige aanbevelingen zijn nagenoeg uitgewerkt en worden de komende periode door het Ministerie van BZK in concrete wijzigingsvoorstellen vertaald. Rekening houdend met de reguliere procedures die daarvoor gelden, zal inwerkingtreding naar verwachting in 2017 plaatsvinden.

5.7 Nieuwe functie Iv3: vennootschapsbelasting

Met ingang van het begrotingsjaar 2016 wordt een functie voor vennootschapsbelasting toegevoegd aan Iv3 (Informatie voor derden). Deze functie zal worden ondergebracht bij hoofdfunctie 9 Financiering algemene dekkingsmiddelen. De functie is nodig vanwege de inwerkingtreding van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen. Op deze functie wordt (de raming van) het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting als last geboekt.

Het Iv3-informatievoorschrift zoals dat op de website van het Ministerie van BZK staat, zal hierop aangepast worden. In de toelichting bij de functie zal nader worden ingegaan op het te boeken bedrag op deze nieuwe functie.

5.8 EMU-saldo medeoverheden

5.8.1 Tekortnorm

In het financieel akkoord dat VNG, IPO en UvW in januari 2013 met het Rijk hebben gesloten, is vooruitlopend op het inwerking treden van de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) een afspraak gemaakt over de normering van het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk voor de duur van deze kabinetsperiode. Realisatiecijfers van het CBS laten zien dat in 2013 en 2014 de decentrale overheden de ambitie voor het EMU-saldo hebben gerealiseerd. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 wordt, op basis van ramingen van het Centraal Planbureau, verwacht dat de decentrale overheden binnen de afgesproken norm blijven van het financieel akkoord.

EMU-saldo medeoverheden in % bbp	2013	2014	2015	2016	2017
Ambitie voor EMU-saldo medeoverheden gezamenlijk	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Afgesproken tekortnorm voor deze kabinetsperiode	-0,5	-0,5	-0,5	(-0,4)*	(-0,3)*
Realisatie (o.b.v. CBS Statline)	-0,3	-0,3			
Raming (o.b.v. CPB - CEP 2015)			-0,3	-0,2	-0,2

In het financieel akkoord is ook afgesproken dat eind 2015 wordt bezien of de geprojecteerde daling van de tekortnorm in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is. In de aanloop naar het bestuurlijk overleg in het najaar van 2015 worden voorbereidingen getroffen om invulling te geven aan deze afspraak. Realisatiecijfers van het CBS en ramingscijfers van het CPB zullen hierbij als basis dienen. Verder komen de aandachtspunten zoals genoemd in de wet Hof aan bod, waaronder de investeringsopgaven van de decentrale overheden en de schuld- en vermogenspositie van de decentrale overheden.

5.8.2 Beheersingsmaatregelen

In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 19 mei 2014 is het eindrapport van de ambtelijke werkgroep 'Beheersing EMU-saldo decentrale overheden' vastgesteld. Tijdens het Bofv van 10 september 2014 is besloten dat er twaalf opties ter verbetering van de beheersing van

het EMU-saldo door decentrale overheden uit het rapport op korte termijn worden uitgevoerd. Inmiddels zijn voor enkele maatregelen acties vergevorderd, zoals het opnemen van de geprognosticeerde balans in de begroting. Gemeenten, provincies, waterschappen, het CBS en het Rijk beogen in 2015 deze beheersingsmaatregelen verder uit te werken en sturen aan op vlotte implementatie.

5.9 Analyse gemeentebegrotingen

De gemeente kan haar financiële situatie op verschillende manieren (laten) onderzoeken. In de eerste plaats kan de gemeente zelf onderzoek doen naar haar uitgaven met een begrotingsanalyse. Op verzoek kan de rijksoverheid daarnaast, samen met de provincie, de financiën van de gemeente vergelijken met die van een andere gemeente, de zogenoemde begrotingsscan. Tot slot kunnen gemeenten met behulp van de provincie en de rijksoverheid de financiële gevolgen van een herindeling (laten) onderzoeken door middel van een herindelingscan. Voor meer informatie wordt verwezen naar internet: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/gemeentelijke-financien/financiele-scans>.

5.10 Actualisatie Handleiding artikel 12 en redelijk peil 2016

Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de Handleiding artikel 12. De actualisatie is vooral ingegeven door de noodzaak tot verduidelijking in de technische en redactionele sfeer en geldt vanaf begrotingsjaar 2016. De handleiding is van belang voor alle betrokken actoren die te maken hebben met de artikel 12-procedure. De belangrijkste aanpassingen houden verband met de invoering van de vijf financiële kengetallen, het schrappen van de tijdelijke wet deelfonds sociaal domein in de grondslag bij de beoordeling van het 'aanmerkelijk en structureel tekort' en aanpassing van de methodiek hoe omgegaan wordt met OZB-tarieven bij de berekening van het zogenaamde "redelijk peil". De nieuwe uitkomst voor de berekening van het zogenaamde "redelijk peil" is opgenomen in bijlage 5.10.1.

De verwachting is dat de geactualiseerde handleiding medio 2015 wordt gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

5.11 Actualisatie Handreiking Treasury

De Handreiking Treasury voor decentrale overheden is door het Ministerie van BZK opgesteld om de praktijkkennis rondom de treasuryfunctie bij decentrale overheden te faciliteren. De afgelopen jaren heeft een aantal ontwikkelingen geleid tot veranderingen in de treasurypraktijk, zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren en de aangescherpte wetgeving rondom het gebruik van financiële derivaten. De Handreiking wordt daarom geactualiseerd en uitgebreid. De verwachting is dat de geactualiseerde Handreiking Treasury medio 2015 wordt gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2015 en 2016

Tabel 1 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand sept 2014	w ijzigingen sinds sept 2014	bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1135%		-0,1135%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1213%		-0,1213%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1504%		-0,1504%
inw oners	141,98	-0,06	141,92
nieuw bouw w oningen	0,00		0,00
krimp	397,63		397,63
kernen met minstens 500 adressen	27.341,63		27.341,63
OZB w waarde niet w oningen (in mln)	356,25		356,25
jongeren	195,40	47,18	242,58
ouderen	81,72		81,72
ouderen 75-85 jaar	26,99		26,99
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	86,47	10,13	96,60
huishoudens met laag inkomen (drempel)	332,14		332,14
bijstandsontvangers	1.694,79		1.694,79
ABW schaalnadeel	112.176,71		112.176,71
ABW schaalvoordeel	3.706,33		3.706,33
uitkeringsontvangers	98,56		98,56
minderheden	302,96	17,44	320,40
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	149,76	58,54	208,30
huishoudens	90,84		90,84
klantenpotentieel lokaal	39,60		39,60
klantenpotentieel regionaal	15,68		15,68
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	362,50		362,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	38,34		38,34

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 1 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand sept 2014	w ijzigingen sinds sept 2014	bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	26,11		26,11
binnenw ater	39,04		39,04
buitenw ater	23,21		23,21
oppervlak bebouwing	580,90		580,90
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	55,45		55,45
w oonruimten * bodemfactor kern	51,35		51,35
opp. historische kernen, <40 ha	3.146,42		3.146,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.860,91		6.860,91
opp. historische kernen, >64 ha	14.993,87		14.993,87
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bewoonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.w oningen in bewoonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	18.401.314,79		18.401.314,79
ISV (b)	11.293.609,47		11.293.609,47
omgevingsadressendichtheid (OAD)	77,29		77,29
omgevingsadressendichtheid (drempel)	24,28		24,28
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	8.111,29		8.111,29
kernen * bodemfactor buitengebied	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	76,03		76,03
vast bedrag voor iedere gemeente	280.127,82		280.127,82
vast bedrag voor Amsterdam	111.470.819,52		111.470.819,52
vast bedrag voor Rotterdam	61.397.616,10		61.397.616,10
vast bedrag voor Den Haag	47.054.151,76	1.728.895,26	48.783.047,02
vast bedrag voor Utrecht	33.050.294,58		33.050.294,58
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,426	-0,038	1,388

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Jeugd	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	ontwikkeling UB
inwoners	-0,06			-0,06		
jongeren	47,18		47,18			
huishoudens met laag inkomen	10,13		10,13			
minderheden	17,44		17,44			
eenouderhuishoudens	58,54		58,54			
vast bedrag voor Den Haag	1.728.895,26			1.728.895,26		
uitkeringsfactor	-0,038	-0,039				0,001

Tabel 3 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand nieuw model deze circulaire	w ijzigingen volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1135%	-0,0004%	-0,1139%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1213%	-0,0033%	-0,1246%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1504%	-0,0042%	-0,1546%
inw oners	149,54	3,85	153,39
krimp	397,63	-397,63	0,00
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40		55.518,40
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	381,60		381,60
jongeren	242,58		242,58
ouderen	81,72	-0,60	81,12
ouderen 75-85 jaar	26,99	-0,21	26,78
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	44,08		44,08
huishoudens met laag inkomen (drempel)	451,02	2,17	453,19
bijstandsonvangers	2.060,43	10,82	2.071,25
loonkostensubsidie	1.875,88	10,40	1.886,28
uitkeringsontvangers	84,01	-0,43	83,58
minderheden	320,53		320,53
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	208,30		208,30
eenpersoonhuishoudens	20,72	0,33	21,05
huishoudens	90,84	-0,10	90,74
klantenpotentieel lokaal	39,19		39,19
klantenpotentieel regionaal	21,99	0,13	22,12
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	362,50	8,00	370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	41,15		41,15

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 3 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2015 stand nieuw model deze circulaire	wijzigingen volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	26,11	0,08	26,19
binnenw ater	37,11	0,08	37,19
buitenw ater	22,93		22,93
oppervlak bebouw ing	605,19		605,19
oppervlak bebouw ing w oonkernen	1.139,69		1.139,69
oppervlak bebouw ing buitengebied	958,59		958,59
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	60,78		60,78
w oonruimten * bodemfactor kern	51,35		51,35
opp. historische kernen, <40 ha	3.183,92		3.183,92
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.899,37		6.899,37
opp. historische kernen, >64 ha	15.030,42		15.030,42
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bew oonde oorden 1930	31,31		31,31
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	12.328.880,91		12.328.880,91
ISV (b)	7.566.718,34		7.566.718,34
omgevingsadressendichtheid (OAD)	75,64	0,02	75,66
omgevingsadressendichtheid (drempel)	24,28		24,28
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	9.063,77		9.063,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	76,62		76,62
vast bedrag voor iedere gemeente	236.572,62		236.572,62
vast bedrag voor Amsterdam	111.470.819,52		111.470.819,52
vast bedrag voor Rotterdam	61.397.616,10		61.397.616,10
vast bedrag voor Den Haag	48.787.219,41		48.787.219,41
vast bedrag voor Utrecht	33.050.294,58		33.050.294,58
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,385	0,048	1,433

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen ink.	cluster Werk en inkomen	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infra. en gebiedsontw.	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	ontwikkeling UB
OZB (woningen eigenaar)	-0,0004%		-0,0004%								
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,0033%		-0,0033%								
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,0042%		-0,0042%								
inwoners	3,85			0,04	-0,15		-0,05		4,01		
krimp	-397,63									-397,63	
ouderen	-0,60				-0,60						
ouderen 75-85 jaar	-0,21				-0,21						
huishoudens met laag inkomen (drempel)	2,17			2,80	-0,63						
bijstandsonvangers	10,82			10,40	0,42						
loonkostensubsidie	10,40			10,40							
uitkeringsontvangers	-0,43				-0,43						
eenpersoonhuishoudens	0,33			0,33							
huishoudens	-0,10				-0,1						
klantenpotentieel regionaal	0,13			0,13							
leerlingen VO	8,00					8,00					
land * bodemfactor gemeente	0,08							0,08			
binnenwater	0,08							0,08			
omgevingsadressendichtheid (OAD)	0,02			0,05	-0,03						
uitkeringsfactor	0,048	0,059									-0,011

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2016, gegroepeerd naar cluster

Verdeelmaatstaven 2016, gegroepeerd naar cluster (bedragen in euro's in basis)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Eigen inkomsten	-0,1139%	OZB (w oningen eigenaar)
	-0,1246%	OZB (niet-w oningen gebruiker)
	-0,1546%	OZB (niet-w oningen eigenaar)
	-37,88	w oonruimten
cluster Werk en inkomen	7,37	inw oners
	178,34	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	1.886,28	bijstandsontvangers
	1.886,28	loonkostensubsidie
	21,05	eenpersoonhuishoudens
	8,50	klantenpotentieel regionaal
	3,33	omgevingsadressendichtheid
cluster Jeugd	80,33	jongeren
	12,64	huishoudens met laag inkomen
	71,65	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	-2,00	uitkeringsontvangers
	93,53	minderheden
	90,58	eenouderhuishoudens
	0,70	klantenpotentieel regionaal
	0,73	omgevingsadressendichtheid
	5.836,28	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Maatschappelijke ondersteuning	31,77	inw oners
	81,12	ouderen
	26,78	ouderen 75-85 jaar
	1,02	huishoudens met laag inkomen
	148,15	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	19,91	huishoudens
	184,97	bijstandsontvangers
	85,58	uitkeringsontvangers
	78,10	minderheden
	2,51	klantenpotentieel lokaal
	5,33	klantenpotentieel regionaal
	1,51	land
	1,46	binnenw ater
	13,67	omgevingsadressendichtheid
	117,72	eenouderhuishoudens
	1.498,14	kernen
0,12	leerlingen VO	
-4.808,48	vast bedrag voor iedere gemeente	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Educatie	1,04	inw oners
	162,25	jongeren
	41,44	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	230,78	leerlingen (V)SO
	370,38	leerlingen VO
	2.312,25	achterstandsleerlingen (drempel)
	48,34	minderheden
	217,62	minderheden (drempel)
	220,56	extra groei leerlingen VO
	256,36	extra groei jongeren
	0,07	klantenpotentieel regionaal
	8,59	land
	8,56	binnenw ater
	3,01	omgevingsadressendichtheid
4.422,19	kernen	
cluster Cultuur en ontspanning	51,95	inw oners
	70,83	huishoudens
	34,00	klantenpotentieel lokaal
	8,79	klantenpotentieel regionaal
	331,29	opp. historische kernen, <40 ha
	331,08	opp. historische kernen, 40-64 ha
	331,51	opp. historische kernen, >64 ha
	85,74	his. w oningen in bew oonde oorden
cluster Infrastructuur en gebiedsontw ikkeling	30,42	huishoudens met laag inkomen
	43,86	w oz w aarde niet w oningen (in miljoenen)
	16,40	inw oners
	21,50	minderheden
	2,01	klantenpotentieel lokaal
	-0,65	klantenpotentieel regionaal
	28,22	land
	24,88	land * bodemfactor gemeente
	27,17	binnenw ater
	15,24	buitenw ater
	1.139,69	oppervlak bebouw ing w oonkernen
	958,59	oppervlak bebouw ing buitengebied
	3.080,12	opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern
	1.520,38	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied
477,04	opp. bebouw ing totaal	
52,40	w oonruimten	
32,47	w oonruimten * bodemfactor kern	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	2.852,63	opp. historische kernen, <40 ha
	6.568,29	opp. historische kernen, 40-64 ha
	14.698,91	opp. historische kernen, >64 ha
	15,54	lengte historisch water
	13,87	bewoonde oorden 1930
	12.328.880,91	ISV (a)
	7.566.718,34	ISV (b)
	41,45	omgevingsadressendichtheid
	19,52	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	7,23	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,59	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
	14.833,11	kernen * bodemfactor buitengebied
	64,41	bedrijfsvestigingen
	25.363,78	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Riolering en reiniging	-2,97	land
	-56,62	woonruimten
	-5,47	inwoners
	1,31	land * bodemfactor gemeente
	18,88	woonruimten * bodemfactor kern
	3,18	omgevingsadressendichtheid
	4,47	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	2,22	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
cluster Openbare orde en veiligheid	0,15	inwoners
	55.518,40	kernen met minstens 500 adressen
	337,74	woningwaaier niet woningen (in miljoenen)
	13,61	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	57,82	minderheden
	65,26	minderheden (drempel)
	0,67	klantenpotentieel lokaal
	2,00	klantenpotentieel regionaal
	4,79	land
	7,69	buitenwater
	128,15	opp. bebouwing totaal
	52,08	woonruimten
	13,92	omgevingsadressendichtheid
	4,76	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	3.143,44	kernen

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	5,70	bedrijfsvestigingen
	64.894,96	vast bedrag Amsterdam
	64.894,96	vast bedrag Rotterdam
	64.894,96	vast bedrag Den Haag
	64.894,96	vast bedrag Utrecht
cluster Bestuur en algemene ondersteuning	50,18	inwoners
	21,24	minderheden
	42,83	minderheden (drempel)
	-2,62	klantenpotentieel regionaal
	1,01	land
	50,80	woningruimten
	17,44	bewoonde oorden 1930
	-3,63	omgevingsadressendichtheid
	6,51	bedrijfsvestigingen
	210.181,04	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Overig	0,00	rimp
	188,85	woningen t/m 2500 inwoners
	147,30	woningen 2500-7500 inwoners
	33,22	woningen >7500 inwoners
	111.405.924,56	vast bedrag Amsterdam
	61.332.721,14	vast bedrag Rotterdam
	48.722.324,45	vast bedrag Den Haag
	32.985.399,62	vast bedrag Utrecht
	150.164,11	vast bedrag Waddengemeenten

Bijlage 2.1.3 Overzicht van nieuwe, wegvallende en gewijzigde maatstaven

(alle wijzigingen 2016; tenzij anders vermeld)

Nieuwe maatstaven

- het aantal eenpersoonshuishoudens per 1 januari van het uitkeringsjaar
- het aantal mensen dat gebruik maakt van loonkostensubsidie per 31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
- oppervlakte bebouwing woonkern per 1 januari van het uitkeringsjaar (in de huidige verdeling wordt al wel gewerkt met de maatstaf oppervlakte bebouwing woonkern * bodemfactor woonkern)
- oppervlakte bebouwing buitengebied per 1 januari van het uitkeringsjaar (in de huidige verdeling wordt al wel gewerkt met de maatstaf oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied)

Voor alle genoemde maatstaven is de bron het CBS. Voor de maatstaf loonkostensubsidie zijn op dit moment nog geen officiële CBS-gegevens voorhanden. Zodra dat wel het geval is zal de maatstaf met ingang van uitkeringsjaar 2016 worden toegepast.

Wegvallende maatstaven

- bijstandsontvangers (AWB) schaalvoordeel
- bijstandsontvangers (AWB) schaalnadeel

De maatstaven maken beide deel uit van het cluster Werk en inkomen.

Gewijzigde maatstaven

- het aantal bijstandsontvangers: in plaats van de stand ultimo jaar t-1 wordt vanaf 2016 gebruik gemaakt van een driejarig gemiddelde (jaar t-1, t-2 en t-3)
- het aantal uitkeringsontvangers: het aantal bijstandsontvangers is onderdeel van deze maatstaf. Vanaf 2016 wordt voor het aantal bijstandsontvangers eveneens een driejarig gemiddelde gehanteerd.

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2014-2020

Opbouw algemene uitkering 2015-2020 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	15.604,932	14.667,726	15.475,623	15.420,828	15.500,157	15.755,468	
algemene mutaties							
- accres	-200,579	637,029	-50,442	98,473	296,053	33,678	mei 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2014 (incidenteel)	-124,504	124,504					mei 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2014 (structureel)	-124,504						mei 2015, § 2.2-1
- accres tranche 2013 (incidenteel)	-19,622						mei 2014, § 2.2-1
- aanvullende algemene mutatie	20,745						mei 2011, § 1.1
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500	-8,500					mei 2005, § 5.1
- onderw ijshuisvesting	-256,000						mei 2014, § 2.3
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366	september 2013, § 5.2.1
- EU-richtlijn invordering		0,090					september 2011, § 5.3
- lagere apparaatskosten	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-70,000	mei 2014, § 2.2-2
- BCF (taakstellende korting)	-309,661						mei 2014, § 2.3
- plafond BTW-compensatiefonds	113,393	3,062	49,489	26,229	12,666		september 2014, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CFB				0,250			september 2013, § 5.2.2
- Waarderingskamer (incl. landelijke voorziening WOZ)	-0,139	pm	pm	pm	pm		september 2014, § 2.2-3
- knelpunten verdeelsystematiek	-0,074	-0,076	-0,077	-0,080	-0,081	-0,083	mei 2015, § 2.2-3
- A+O fonds	-0,148	-0,161	pm	pm	pm		mei 2015, § 2.2-4
- financiering nationale inzet krijgsmacht	-0,025						mei 2015, § 2.2-5
- voorziening informatie sociaal domein	8,000						mei 2014, § 2.2-6
- groeiopgave Almere	-7,000						mei 2014, § 2.2-7
cluster eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB w oningen gebruikers	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	september 2013, § 5.2.1
cluster werk en inkomen							
- intensivering armoedebeleid	20,000						december 2013, § 4.1
- digitaal klantdossier	0,212						september 2013, § 4.2.2
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-0,800						mei 2009, § 3.4
- maatregelen Wet Werk en Bijstand	-5,000						mei 2014, § 2.2-8
- uitvoeringskosten Participatiewet	3,000	7,000	7,000	7,000	6,000		mei 2014, § 2.2-9
- individuele studietoelage	6,000	12,000	11,000	6,000			mei 2014, § 2.2-10
cluster maatschappelijke ondersteuning							
- scootmobielen	-15,000	-10,000	-25,000				mei 2013, § 5.2.5
- maatschappelijke stage	-20,000						mei 2013, § 5.2.6
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wrm	-37,000						mei 2013, § 4.2.4
cluster jeugd							
- Centra voor Jeugd en Gezin	383,137						december 2014, § 2.2-1
cluster educatie							
- ingroeieregeling OHV	8,500	8,500					mei 2005, § 5.1
- overheveling buitenonderhoud po en so	-158,800						mei 2014, § 2.2-11
cluster cultuur en ontspanning							
- e-Boeken	-8,000	-1,200	-1,400	-1,600			mei 2014, § 2.2-12
- beeldende kunst en vormgeving			13,500				september 2014, § 2.2-4
cluster infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- WUW-middelen	0,221	0,311	0,762	1,599	0,000		Stb. 2001, 415
cluster openbare orde en veiligheid							
- mannenopvang	-1,200						september 2012, § 4.2.1
cluster bestuur en algemene ondersteuning/overig							
- professionaliseringsfonds burgemeesters		pm					mei 2011, § 3.7
- dualiseringskorting	-18,000						mei 2013, § 5.2.7
- implementatieondersteuning mGBA	-1,000			1,000			september 2014, § 2.2-6
- burgerzakenmodules Basisregistratie Personen		0,350					september 2014, § 2.2-7
- Basisregistratie Personen	1,843	-1,843					mei 2015, § 2.2-7
- Generieke Digitale Infrastructuur	-3,307	-1,369	0,373	0,458	0,673		mei 2015, § 2.2-6
- burgerlijke stand: lesbisch ouderschap	-0,198						mei 2014, § 2.2-14
- E-overheid	-0,250						mei 2014, § 2.2-15
- waterschapsverkiezingen	23,800	-23,800					mei 2014, § 2.2-16
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)	-146,746	122,000					september 2011, § 4.4
Algemene uitkering	14.667,726	15.475,623	15.420,828	15.500,157	15.755,468	15.719,063	

Bijlage 2.4.2a Overgangsregeling tweede fase groot onderhoud

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Aa en Hunze	25.357	18	-3	15	-76.071		-76.071
Aalburg	12.846	16	-1	14	-35.969		-35.969
Aalsmeer	30.759	17	16	33	-203.009		-203.009
Aalten	27.013	15	-7	8	-43.221		-43.221
Achtkarspelen	28.016	-4	-6	-10	140.080		140.080
Alblasserdam	19.801	-3	8	5	-19.801		-19.801
Albrandswaard	25.069	4	3	7	-35.097	31.566	-3.531
Alkmaar	106.857	7	1	8	-170.971	24.053	-146.918
Almelo	72.459	-5	-3	-8	289.836	36.890	326.726
Almere	196.013	-2	1	-1	98.007	73.339	171.346
Alphen aan den Rijn	106.785	13	0	13	-277.641	79.835	-197.806
Alphen-Chaam	9.717	25	6	31	-60.245		-60.245
Ameland	3.578	47	-35	12	-42.936		-42.936
Amersfoort	150.897	9	0	9	-271.615	245.978	-25.637
Amstelveen	85.015	12	16	27	-459.081		-459.081
Amsterdam	810.937	-3	-4	-7	2.838.280	893.232	3.731.512
Apeldoorn	157.545	15	-3	12	-378.108	212.148	-165.960
Appingedam	12.064	-37	-11	-47	609.099		609.099
Arnhem	150.823	-8	-3	-11	829.527	480.806	1.310.333
Assen	67.190	-2	-9	-11	369.545	223.471	593.016
Asten	16.440	18	-3	15	-49.320		-49.320
Baarle-Nassau	6.612	18	3	21	-27.770		-27.770
Baarn	24.314	1	3	4	-19.451		-19.451
Barendrecht	47.377	6	5	11	-104.229		-104.229
Barneveld	54.152	23	-6	16	-173.286	183.567	10.281
Bedum	10.494	-4	-3	-7	36.729		36.729
Beek	16.271	-2	3	1	-3.254		-3.254
Beemster	8.910	16	6	21	-37.422		-37.422
Beesel	13.617	-3	3	0	0		0
Bellingwedde	8.920	-2	0	-2	8.920		8.920
Bergeijk	18.256	27	2	29	-105.885		-105.885
Bergen L	13.237	10	-1	8	-21.179		-21.179
Bergen NH	30.076	14	-3	10	-60.152		-60.152
Bergen op Zoom	66.419	0	-2	-2	66.419		66.419
Berkelland	44.666	22	-3	19	-169.731	40.052	-129.679
Bernheze	29.690	19	-1	18	-106.884		-106.884
Best	28.617	4	0	4	-22.894		-22.894
Beuningen	25.288	0	3	3	-15.173		-15.173
Beverwijk	40.093	-9	9	0	0		0
Binnenmaas	28.710	17	3	21	-120.582		-120.582
Bladel	19.834	28	-7	20	-79.336		-79.336
Blaricum	9.094	-3	6	3	-5.456		-5.456
Bloemendaal	22.059	8	3	11	-48.530		-48.530
Bodegraven-Reeuwijk	32.910	19	11	30	-197.460		-197.460
Boekel	10.089	19	3	22	-44.392		-44.392

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Borger-Odoorn	25.627	8	-2	6	-30.752		-30.752
Borne	21.884	-2	1	0	0		0
Borsele	22.579	27	2	29	-130.958		-130.958
Boxmeer	28.147	22	-9	13	-73.182	36.214	-36.968
Boxtel	30.320	7	-2	6	-36.384		-36.384
Breda	179.623	9	0	9	-323.321	369.516	46.195
Brielle	16.312	4	-3	1	-3.262		-3.262
Bronckhorst	36.932	28	1	28	-206.819		-206.819
Brummen	21.177	4	3	7	-29.648		-29.648
Brunssum	28.958	-21	6	-15	217.185		217.185
Bunnik	14.626	12	6	18	-52.654		-52.654
Bunschoten	20.492	10	3	14	-57.378		-57.378
Buren	26.019	23	2	26	-135.299		-135.299
Bussum	32.631	-1	4	3	-19.579		-19.579
Capelle aan den IJssel	66.178	-17	9	-9	297.801		297.801
Castricum	34.288	12	1	12	-82.291		-82.291
Coevorden	35.769	7	-7	0	0		0
Cranendonck	20.344	16	-1	15	-61.032	57.050	-3.982
Cromstrijen	12.738	19	3	21	-53.500		-53.500
Cuijk	24.783	7	0	7	-34.696		-34.696
Culemborg	27.590	-8	-5	-13	179.335		179.335
Dalfsen	27.674	26	1	27	-149.440		-149.440
Dantumadiel	19.030	-16	-4	-20	190.300		190.300
De Bilt	42.036	8	5	13	-109.294		-109.294
De Friese Meren	51.414	17	-5	12	-123.394		-123.394
De Marne	10.209	6	-3	4	-8.167	21.574	13.407
De Ronde Venen	42.642	15	10	25	-213.210		-213.210
De Wolden	23.583	27	-2	25	-117.915		-117.915
Delft	100.046	-7	3	-4	200.092		200.092
Delfzijl	25.698	-19	-2	-21	269.829		269.829
Den Helder	56.597	-7	-17	-23	650.866	758.418	1.409.284
Deurne	31.659	23	-7	16	-101.309		-101.309
Deventer	98.322	2	-3	0	0		0
Diemen	25.930	-14	27	13	-67.418		-67.418
Dinkelland	25.947	28	-3	25	-129.735		-129.735
Doesburg	11.437	-32	-1	-32	216.745		216.745
Doetinchem	56.344	8	-7	2	-22.538	4.388	-18.150
Dongen	25.358	11	-2	9	-45.644		-45.644
Dongeradeel	24.160	-3	-8	-11	132.880		132.880
Dordrecht	118.691	-4	5	0	0	81.195	81.195
Drechterland	19.250	20	2	22	-84.700		-84.700
Drimmelen	26.695	20	5	25	-133.475		-133.475
Dronten	40.413	11	1	12	-96.991		-96.991
Druten	18.210	9	-7	1	-3.642		-3.642
Duiven	25.609	-3	-1	-3	38.414		38.414

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Echt-Susteren	31.976	12	-4	9	-57.557		-57.557
Edam-Volendam	28.920	7	3	10	-57.840		-57.840
Ede	110.656	17	3	21	-464.755	241.313	-223.442
Eemnes	8.779	1	5	6	-10.535		-10.535
Eemsmond	15.928	-3	-5	-8	63.712		63.712
Eersel	18.183	25	1	25	-90.915		-90.915
Eijsden-Margraten	24.979	18	-2	16	-79.933	18.543	-61.390
Eindhoven	220.920	14	2	16	-706.944	61.995	-644.949
Elburg	22.645	12	-12	0	0	124.767	124.767
Emmen	108.052	0	-1	0	0		0
Enkhuizen	18.376	-8	-2	-10	91.880		91.880
Enschede	158.586	-10	7	-3	237.879	30.673	268.552
Epe	32.351	11	-3	7	-45.291	20.974	-24.317
Ermelo	26.045	10	-17	-7	91.158	192.124	283.282
Etten-Leur	42.357	9	2	10	-84.714		-84.714
Ferwerderadiel	8.790	1	0	1	-1.758		-1.758
Franekeradeel	20.445	-2	-5	-7	71.558		71.558
Geertruidenberg	21.571	3	-1	2	-8.628		-8.628
Geldermalsen	26.300	18	-2	15	-78.900		-78.900
Geldrop-Mierlo	38.854	1	2	3	-23.312		-23.312
Gemert-Bakel	29.315	17	-4	13	-76.219		-76.219
Gennep	17.286	7	-15	-8	69.144		69.144
Giessenlanden	14.442	24	0	24	-69.322		-69.322
Gilze en Rijen	26.069	4	9	14	-72.993	75.418	2.425
Goeree-Overflakkee	48.245	25	-8	17	-164.033		-164.033
Goes	36.954	13	-14	-1	18.477		18.477
Goirle	23.098	2	1	3	-13.859		-13.859
Gorinchem	35.242	-3	-9	-13	229.073		229.073
Gouda	70.941	-4	8	4	-56.753		-56.753
Grave	12.695	0	-10	-10	63.475	47.309	110.784
Groesbeek	34.304	-1	-2	-4	68.608		68.608
Groningen	198.317	-9	-7	-16	1.586.536	98.260	1.684.796
Grootegaste	12.165	6	-2	4	-9.732		-9.732
Gulpen-Wittem	14.484	18	-9	9	-26.071		-26.071
Haaksbergen	24.344	11	-2	9	-43.819		-43.819
Haaren	13.587	17	1	18	-48.913		-48.913
Haarlem	155.147	6	1	7	-217.206	132.352	-84.854
Haarlemmerliede Spaarnw	5.535	0	18	18	-19.926		-19.926
Haarlemmermeer	144.061	16	3	19	-547.432	50.029	-497.403
Halderberge	29.340	9	-2	7	-41.076		-41.076
Hardenberg	59.577	21	-6	15	-178.731	16.963	-161.768
Harderwijk	45.732	4	-3	2	-18.293		-18.293
Hardinxveld-Giessendam	17.758	11	-1	11	-39.068		-39.068
Haren	18.782	1	-16	-14	131.474		131.474
Harlingen	15.821	-24	-6	-29	229.405		229.405

Herverdeeeffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Hatterm	11.732	3	4	7	-16.425		-16.425
Heemskerk	39.088	-9	5	-4	78.176		78.176
Heemstede	26.364	5	5	10	-52.728		-52.728
Heerde	18.490	13	-3	10	-36.980		-36.980
Heerenveen	49.899	1	-2	-1	24.950		24.950
Heerhugowaard	53.307	7	1	8	-85.291	83.438	-1.853
Heerlen	88.259	-17	-6	-24	1.059.108		1.059.108
Heeze-Leende	15.353	21	-4	17	-52.200		-52.200
Heiloo	22.636	5	6	11	-49.799		-49.799
Hellendoorn	35.711	16	-6	10	-71.422		-71.422
Hellevoetsluis	38.953	-4	0	-4	77.906		77.906
Helmond	89.256	1	3	4	-71.405		-71.405
Hendrik-Ido-Ambacht	28.911	3	8	11	-63.604		-63.604
Hengelo O	80.957	0	1	0	0		0
Het Bildt	10.626	-7	-5	-12	63.756		63.756
Heumen	16.334	1	5	6	-19.601		-19.601
Heusden	43.165	8	-2	5	-43.165		-43.165
Hillegom	20.944	5	8	13	-54.454		-54.454
Hilvarenbeek	15.092	22	5	27	-81.497		-81.497
Hilversum	86.426	2	1	3	-51.856	133.229	81.373
Hof van Twente	34.997	24	-4	20	-139.988		-139.988
Hollands Kroon	47.502	23	-1	22	-209.009		-209.009
Hoogeveen	54.664	8	-5	3	-32.798	39.648	6.850
Hoogezand-Sappemeer	34.304	-20	1	-19	325.888		325.888
Hoorn	71.703	1	-6	-4	143.406	67.698	211.104
Horst aan de Maas	41.727	27	-5	23	-191.944	27.746	-164.198
Houten	48.421	9	2	11	-106.526		-106.526
Huizen	41.245	-2	0	-2	41.245		41.245
Hulst	27.388	26	-7	19	-104.074		-104.074
IJsselstein	34.275	-1	3	2	-13.710		-13.710
Kaag en Braassem	25.745	22	8	30	-154.470		-154.470
Kampen	51.092	14	-5	9	-91.966		-91.966
Kapelle	12.500	22	-1	21	-52.500		-52.500
Katwijk	62.782	8	4	12	-150.677		-150.677
Kerkrade	46.784	-19	-8	-28	654.976		654.976
Koggenland	22.485	23	3	26	-116.922		-116.922
Kollumerland en Nwkrui	12.878	-15	-6	-21	135.219		135.219
Korendijk	10.702	27	7	33	-70.633		-70.633
Krimpen aan den IJssel	28.825	-2	6	3	-17.295	101.441	84.146
Krimpenerwaard	53.853	13	5	18	-193.871		-193.871
Laarbeek	21.802	20	4	24	-104.650		-104.650
Landerd	15.266	25	2	27	-82.436	9.276	-73.160
Landgraaf	37.573	-11	1	-10	187.865		187.865
Landsmeer	10.444	-1	16	15	-31.332		-31.332
Langedijk	26.935	8	6	14	-75.418		-75.418

Herverdeeeffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Lansingerland	57.122	10	1	10	-114.244		-114.244
Laren	10.862	7	-8	0	0		0
Leek	19.597	1	-6	-5	48.993		48.993
Leerdam	20.590	-5	-1	-6	61.770		61.770
Leeuwarden	107.342	-11	2	-8	429.368	118.377	547.745
Leeuwarderadeel	10.278	-12	1	-11	56.529		56.529
Leiden	121.163	-2	6	4	-96.930		-96.930
Leiderdorp	26.813	-6	10	4	-21.450		-21.450
Leidschendam-Voorburg	73.356	-9	3	-6	220.068		220.068
Lelystad	76.142	-5	-1	-6	228.426	98.639	327.065
Leudal	36.219	26	-6	20	-144.876		-144.876
Leusden	28.997	10	4	14	-81.192		-81.192
Lingewaal	11.060	17	3	20	-44.240		-44.240
Lingewaard	45.776	12	-2	11	-100.707		-100.707
Lisse	22.336	10	5	15	-67.008		-67.008
Littenseradiel	10.926	13	2	15	-32.778		-32.778
Lochem	33.248	19	-4	15	-99.744	27.757	-71.987
Loon op Zand	23.080	6	6	12	-55.392		-55.392
Lopik	13.999	16	2	18	-50.396		-50.396
Loppersum	10.196	-7	-1	-8	40.784		40.784
Losser	22.612	4	-1	3	-13.567		-13.567
Maasdriel	24.156	22	5	27	-130.442		-130.442
Maasgouw	23.907	14	2	16	-76.502		-76.502
Maassluis	32.080	-16	4	-11	176.440		176.440
Maastricht	122.488	2	7	9	-220.478	10.974	-209.504
Marum	10.378	0	0	0	0		0
Medemblik	43.320	20	0	20	-173.280		-173.280
Meerssen	19.254	8	-3	4	-15.403		-15.403
Menameradiel	13.673	6	0	6	-16.408		-16.408
Menterwolde	12.258	-15	5	-10	61.290		61.290
Meppel	32.867	-1	-7	-7	115.035		115.035
Middelburg	47.642	-2	-4	-6	142.926	34.473	177.399
Midden Drenthe	33.366	20	-5	15	-100.098		-100.098
Midden-Delfland	18.456	12	12	24	-88.589		-88.589
Mill en Sint Hubert	10.850	20	1	21	-45.570		-45.570
Moerdijk	36.729	24	2	27	-198.337		-198.337
Molenwaard	29.032	22	5	27	-156.773		-156.773
Montferland	34.987	10	-1	8	-55.979		-55.979
Montfoort U	13.639	13	2	15	-40.917		-40.917
Mook en Middelaar	7.796	-8	2	-6	23.388		23.388
Muiden	6.287	-7	10	3	-3.772		-3.772
Naarden	17.205	2	6	8	-27.528		-27.528
Neder-Betuwe	22.555	12	-2	9	-40.599		-40.599
Nederweert	16.751	27	4	32	-107.206		-107.206
Neerijnen	12.020	17	2	19	-45.676		-45.676

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Nieuwegein	61.038	1	4	4	-48.830		-48.830
Nieuwkoop	27.104	19	9	27	-146.362		-146.362
Nijkerk	40.638	16	-1	15	-121.914		-121.914
Nijmegen	168.292	-1	7	6	-201.950	31.273	-170.677
Nissewaard	84.929	-5	5	-1	42.465	25.934	68.399
Noord-Beveland	7.530	28	-13	15	-22.590		-22.590
Noordenveld	31.087	8	-4	4	-24.870	117.752	92.882
Noordoostpolder	46.356	20	-4	16	-148.339		-148.339
Noordwijk	25.691	10	0	10	-51.382		-51.382
Noordwijkerhout	15.956	11	0	11	-35.103		-35.103
Nuenen c.a.	22.620	-3	4	1	-4.524		-4.524
Nunspeet	26.680	13	-7	6	-32.016		-32.016
Nuth	15.583	4	0	5	-15.583		-15.583
Oegstgeest	22.910	2	-3	-1	11.455		11.455
Oirschot	17.980	24	-24	0	0	322.188	322.188
Oisterwijk	25.802	13	5	18	-92.887		-92.887
Oldambt	38.560	-6	-6	-12	231.360		231.360
Oldebroek	22.835	15	-6	9	-41.103	98.567	57.464
Oldenzaal	32.137	3	-5	-2	32.137		32.137
Olst-Wijhe	17.770	17	-1	17	-60.418		-60.418
Ommen	17.361	15	-7	8	-27.778		-27.778
Onderbanken	7.881	-17	5	-12	47.286		47.286
Oost Gelre	29.700	22	-6	16	-95.040		-95.040
Oosterhout	53.717	6	2	9	-96.691		-96.691
Ooststellingwerf	25.672	5	-5	1	-5.134		-5.134
Oostzaan	9.139	-3	22	19	-34.728		-34.728
Opmeer	11.368	12	-2	10	-22.736		-22.736
Opsterland	29.863	4	-2	3	-17.918		-17.918
Oss	89.226	17	-3	14	-249.833		-249.833
Oud-Beijerland	23.715	3	-6	-4	47.430		47.430
Oude IJsselstreek	39.595	14	-2	11	-87.109		-87.109
Ouder-Amstel	13.271	4	7	11	-29.196		-29.196
Oudewater	9.873	5	7	13	-25.670		-25.670
Overbetuwe	46.665	12	-1	11	-102.663		-102.663
Papendrecht	32.117	-2	2	0	0		0
Peel en Maas	43.314	23	0	23	-199.244		-199.244
Pekela	12.706	-31	2	-29	184.237		184.237
Pijnacker-Nootdorp	51.071	5	7	12	-122.570		-122.570
Purmerend	79.576	1	2	3	-47.746		-47.746
Putten	23.872	14	3	17	-81.165		-81.165
Raalte	36.519	23	-5	18	-131.468		-131.468
Reimerswaal	21.927	21	-3	17	-74.552		-74.552
Renkum	31.580	-3	-4	-7	110.530		110.530
Renswoude	4.924	12	7	19	-18.711		-18.711
Reusel-De Mierden	12.713	30	1	31	-78.821		-78.821

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Rheden	43.640	-3	3	0	0		0
Rhenen	19.116	2	0	2	-7.646		-7.646
Ridderkerk	45.253	4	1	5	-45.253		-45.253
Rijnwaarden	10.917	-9	3	-6	32.751		32.751
Rijssen-Holtten	37.661	17	-7	10	-75.322		-75.322
Rijswijk	47.634	-15	7	-8	190.536		190.536
Roerdalen	20.832	14	0	13	-54.163		-54.163
Roermond	56.929	0	-3	-3	85.394	60.056	145.450
Roosendaal	77.027	8	0	9	-138.649	69.781	-68.868
Rotterdam	618.357	-9	-3	-11	3.400.964	579.088	3.980.052
Rozendaal	1.503	5	-24	-18	13.527		13.527
Rucphen	22.180	7	3	10	-44.360		-44.360
Schagen	45.978	20	-9	11	-101.152		-101.152
Scherpenzeel	9.498	10	6	17	-32.293		-32.293
Schiedam	76.450	-16	12	-4	152.900		152.900
Schiermonnikoog	942	-9	-7	-16	15.072		15.072
Schijndel	23.360	10	-1	10	-46.720		-46.720
Schinnen	12.901	-4	4	0	0		0
Schouwen-Duiveland	33.852	21	2	23	-155.719		-155.719
's-Gravenhage	508.940	-8	-1	-8	2.035.760	721.552	2.757.312
's-Hertogenbosch	150.703	9	-2	7	-210.984		-210.984
Simpelveld	10.844	-2	1	-1	5.422		5.422
Sint-Anthonis	11.691	35	-5	30	-70.146		-70.146
Sint-Michielsgestel	28.121	15	-1	13	-73.115		-73.115
Sint-Oedenrode	17.934	20	3	24	-86.083		-86.083
Sittard-Geleen	93.691	5	-1	4	-74.953	52.151	-22.802
Sliedrecht	24.528	-4	-5	-9	110.376		110.376
Slochteren	15.548	13	4	17	-52.863		-52.863
Sluis	23.820	32	-11	20	-95.280		-95.280
Smallingerland	55.467	-5	-4	-9	249.602		249.602
Soest	45.493	5	0	5	-45.493	147.710	102.217
Someren	18.690	19	-2	18	-67.284		-67.284
Son en Breugel	16.235	7	4	11	-35.717		-35.717
Stadskanaal	32.803	-5	-6	-11	180.417		180.417
Staphorst	16.367	26	-3	23	-75.288		-75.288
Stede Broec	21.485	6	-6	0	0		0
Steenbergen	23.374	10	1	12	-56.098		-56.098
Steenwijkerland	43.350	12	-8	4	-34.680	122.913	88.233
Stein	25.390	8	0	8	-40.624		-40.624
Stichtse Vecht	63.856	10	1	11	-140.483	35.183	-105.300
Strijen	8.683	10	4	14	-24.312		-24.312
Sudwest Fryslan	84.180	8	-6	2	-33.672		-33.672
Ten Boer	7.479	-2	4	2	-2.992		-2.992
Terneuzen	54.709	17	-5	13	-142.243		-142.243
Terschelling	4.780	33	-20	13	-62.140		-62.140

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Texel	13.552	34	-21	13	-176.176	18.660	-157.516
Teylingen	35.735	14	1	14	-100.058	20.960	-79.098
Tholen	25.408	19	-1	18	-91.469		-91.469
Tiel	41.775	-10	-4	-13	271.538		271.538
Tilburg	210.270	4	2	6	-252.324		-252.324
Tubbergen	21.206	30	-3	27	-114.512		-114.512
Twenterand	33.929	10	-1	9	-61.072		-61.072
Tynaarlo	32.493	14	-5	9	-58.487		-58.487
Tytsjerksteradiel	31.973	9	-2	8	-51.157		-51.157
Uden	40.913	13	-1	11	-90.009	70.447	-19.562
Uitgeest	13.234	-4	10	5	-13.234		-13.234
Uithoorn	28.418	6	1	8	-45.469		-45.469
Urk	19.470	11	1	11	-42.834		-42.834
Utrecht	328.164	9	-5	4	-262.531	150.417	-112.114
Utrechtse Heuvelrug	47.951	11	-3	9	-86.312	95.287	8.975
Vaals	9.685	-33	0	-32	183.543		183.543
Valkenburg aan de Geul	16.675	-2	-5	-7	58.363		58.363
Valkenswaard	30.335	5	-1	4	-24.268		-24.268
Veendam	27.792	-10	-4	-15	208.440		208.440
Veenendaal	63.252	2	1	3	-37.951		-37.951
Veere	21.868	31	-10	21	-91.846		-91.846
Veghel	37.464	18	-4	15	-112.392		-112.392
Veldhoven	44.155	11	2	13	-114.803		-114.803
Velsen	67.220	2	6	7	-94.108		-94.108
Venlo	100.428	6	-1	6	-120.514		-120.514
Venray	43.112	19	-4	15	-129.336	93.101	-36.235
Vianen	19.596	1	2	3	-11.758		-11.758
Vlaardingen	70.981	-13	2	-11	390.396		390.396
Vlagentwede	15.905	18	-12	6	-19.086	34.689	15.603
Vlieland	1.110	10	-18	-8	8.880		8.880
Vlissingen	44.444	-22	4	-18	399.996	73.676	473.672
Voerendaal	12.454	4	3	7	-17.436		-17.436
Voorschoten	24.951	-6	12	6	-29.941		-29.941
Voorst	23.767	16	-2	14	-66.548		-66.548
Vught	25.638	9	-13	-4	51.276	215.408	266.684
Waalre	16.765	3	5	8	-26.824		-26.824
Waalwijk	46.498	11	-2	8	-74.397		-74.397
Waddinxveen	25.508	3	11	14	-71.422		-71.422
Wageningen	37.429	5	21	25	-187.145		-187.145
Wassenaar	25.675	-1	-5	-6	77.025	28.717	105.742
Waterland	17.134	12	8	20	-68.536		-68.536
Weert	48.721	10	-5	5	-48.721	114.163	65.442
Weesp	18.172	-10	4	-6	54.516		54.516
Werkendam	26.387	16	-1	15	-79.161		-79.161
West Maas en Waal	18.419	19	2	21	-77.360		-77.360

Herverdeeleffecten per inwoner en suppletie 2016 groot onderhoud							
Gemeente	Inwoners	2e fase hve per inw	Restant 1e fase hve per inw	Totaal hve per inw	Suppletie- uitkering	Aanvulling BAG ¹	Totaal suppletie- uitkering
Westerveld	18.933	17	-2	15	-56.799		-56.799
Westervoort	15.138	-33	6	-27	204.363		204.363
Westland	103.241	18	5	22	-454.260		-454.260
Weststellingwerf	25.454	9	-3	6	-30.545		-30.545
Westvoorne	13.964	12	-7	5	-13.964		-13.964
Wierden	23.909	15	1	16	-76.509		-76.509
Wijchen	41.043	6	1	7	-57.460		-57.460
Wijdemeren	23.187	11	3	13	-60.286		-60.286
Wijk bij Duurstede	23.043	7	5	11	-50.695		-50.695
Winsum	13.850	-4	-2	-6	41.550		41.550
Winterswijk	28.881	4	-3	0	0		0
Woensdrecht	21.621	13	-6	7	-30.269	150.633	120.364
Woerden	50.577	13	4	16	-161.846		-161.846
Wormerland	15.777	-4	14	9	-28.399		-28.399
Woudenberg	12.422	8	4	12	-29.813		-29.813
Woudrichem	14.425	17	0	17	-49.045		-49.045
Zaanstad	150.598	2	7	9	-271.076	130.191	-140.885
Zaltbommel	27.182	16	-3	13	-70.673		-70.673
Zandvoort	16.575	-15	16	1	-3.315		-3.315
Zederik	13.656	22	-1	21	-57.355		-57.355
Zeevang	6.341	6	15	21	-26.632		-26.632
Zeewolde	21.499	14	0	14	-60.197		-60.197
Zeist	61.250	3	-15	-12	367.500	274.292	641.792
Zevenaar	32.283	3	-1	2	-12.913		-12.913
Zoetermeer	123.561	-3	1	-3	185.342	77.161	262.503
Zoeterwoude	8.075	13	2	15	-24.225		-24.225
Zuidhorn	18.775	15	-3	11	-41.305		-41.305
Zuidplas	40.892	6	7	13	-106.319		-106.319
Zundert	21.399	22	2	24	-102.715		-102.715
Zutphen	47.164	-9	-5	-14	330.148	55.718	385.866
Zwartewaterland	22.167	16	2	18	-79.801		-79.801
Zwijndrecht	44.547	-6	1	-4	89.094		89.094
Zwolle	123.159	10	-1	8	-197.054	66.070	-130.984

¹ Aanvulling BAG (kazernes en gevangnissen) bedraagt in 2016 en 2017 respectievelijk 67% en 33% van het aanvullende bedrag 2015 (zie bijlage 2.4.2.1 van de decembercirculaire 2014)

Bijlage 2.4.5a Cumulatieregeling gemeentefonds

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Aa en Hunze	0	-10.216	0	-1.814
Aalburg	-48.834	-57.945	-21.667	-18.267
Aalsmeer	-63.466	-81.544	0	-11.002
Aalten	-106.511	-144.421	-71.641	-47.356
Achtkarspelen	-60.372	-130.341	-113.639	-52.353
Alblasserdam	-17.656	-12.208	-29.178	-20.986
Albrandswaard	-46.976	-50.208	-10.005	-14.944
Alkmaar	-173.450	-206.445	-92.599	-52.781
Almelo	1.231.803	1.594.098	1.449.180	579.672
Almere	0	-207.700	-68.007	-84.130
Alphen aan den Rijn	-57.070	0	0	-43.286
Alphen-Chaam	-9.471	-14.039	0	-271
Ameland	-26.622	-36.497	-17.800	-13.094
Amersfoort	-118.357	-139.598	0	-37.878
Amstelveen	-35.213	0	0	-2.027
Amsterdam	0	0	-357.066	-90.470
Apeldoorn	0	0	0	0
Appingedam	0	0	284.980	121.174
Arnhem	-359.772	-447.925	-457.634	-201.239
Assen	1.310.205	2.620.410	1.814.130	806.280
Asten	0	-1.539	0	0
Baarle-Nassau	-21.811	-11.748	0	-10.512
Baarn	-112.021	-145.029	-64.647	-50.533
Barendrecht	0	0	0	-6.778
Barneveld	0	0	0	0
Bedum	-34.383	-38.215	-21.516	-17.123
Beek	19.525	16.271	0	0
Beemster	-27.863	-24.018	-2.349	-5.311
Beesel	0	0	0	0
Bellingwedde	0	-694	-4.003	-249

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Bergeijk	-56.554	-46.226	-130	-8.796
Bergen L	-54.326	-66.870	-29.868	-20.705
Bergen NH	-136.070	-156.961	-57.802	-50.144
Bergen op Zoom	0	0	-26.896	-7.919
Berkelland	-28.425	-39.312	0	0
Bernheze	-57.362	-55.825	-665	-11.327
Best	-105.854	-135.973	-57.593	-48.431
Beuningen	0	0	0	-4.221
Beverwijk	-97.238	-130.745	-66.140	-44.208
Binnenmaas	-20.597	-32.186	0	-4.792
Bladel	-44.883	-35.404	0	-7.022
Blaricum	32.738	0	0	0
Bloemendaal	-43.485	-39.628	-1.836	-12.554
Bodegraven-Reeuwijk	-70.570	0	0	-17.264
Boekel	-11.727	-13.414	-1.367	0
Borger-Odoorn	-47.435	-77.176	-35.865	-19.554
Borne	0	0	0	0
Borsele	-26.577	0	0	-4.307
Boxmeer	-33.837	0	0	-18.121
Boxtel	-4.906	-53.615	-15.922	-18.604
Breda	-79.473	-339.816	-196.210	-65.127
Brielle	-38.160	-59.643	-16.978	-21.004
Bronckhorst	0	0	0	0
Brummen	43.766	7.059	0	0
Brunssum	0	0	-37.767	-27.460
Bunnik	-30.249	-28.662	-2.603	-6.935
Bunschoten	-52.623	-89.775	-33.149	-29.148
Buren	-64.948	-53.136	0	-7.445
Bussum	0	0	0	-10.921
Capelle aan den IJssel	-22.278	-21.426	-19.220	-41.028

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Castricum	-99.655	-106.415	-31.933	-30.974
Coevorden	178.845	0	-29.074	0
Cranendonck	-19.156	-15.239	0	0
Cromstrijen	-36.165	0	0	-13.668
Cuijk	-9.915	-38.621	-20.736	-6.500
Culemborg	0	0	-24.529	-3.848
Dalfsen	-19.471	0	0	-1.980
Dantumadiel	-47.402	-36.192	-98.462	-46.176
De Bilt	-55.460	-54.232	0	-13.030
De Friese Meren	-51.214	-113.121	-55.728	-22.944
De Marne	0	0	0	-2.678
De Ronde Venen	-85.601	-48.192	0	-4.067
De Wolden	-51.324	-52.564	-6.592	-8.551
Delft	-26.664	0	0	-25.475
Delfzijl	-1.685	0	0	0
Den Helder	0	354.192	347.747	319.251
Deurne	-121.252	-124.848	-31.225	-37.159
Deventer	-341.588	-442.904	-217.681	-145.924
Diemen	-71.799	-97.638	-42.821	-28.205
Dinkelland	-38.725	0	0	-15.197
Doesburg	163.930	133.432	297.362	125.807
Doetinchem	0	-6.331	0	0
Dongen	-30.492	-34.140	-5.400	-7.860
Dongeradeel	-37.898	-87.562	-82.246	-39.083
Dordrecht	-27.145	-21.376	0	-19.382
Drechterland	-66.242	-62.688	-10.865	-15.934
Drimmelen	-73.871	-56.065	0	-11.469
Dronten	0	0	54.030	-4.818
Drunen	-50.586	-63.324	-26.981	-22.103
Duiven	0	0	0	-7.938

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Echt-Susteren	-23.555	-25.616	-2.438	-4.459
Edam-Volendam	-73.055	-74.226	-13.630	-24.746
Ede	0	0	0	0
Eemnes	0	0	0	-209
Eemsmond	-1.305	0	0	0
Eersel	-99.098	-108.471	-33.412	-32.147
Eijsden-Margraten	-12.082	-20.418	0	-11.844
Eindhoven	-445.294	-410.700	-80.434	-80.899
Elburg	0	0	0	-3.158
Emmen	0	-119.696	-165.591	-3.014
Enkhuizen	-59.822	-76.230	-63.226	-31.760
Enschede	0	-96.515	-236.320	0
Epe	-6.924	-37.387	-10.686	-9.925
Ermelo	-13.254	-5.084	-6.206	-11.800
Etten-Leur	141.190	0	0	0
Ferwerderadiel	-33.569	-52.494	-32.008	-17.161
Franekeradeel	-7.785	0	0	0
Geertruidenberg	0	0	0	0
Geldermalsen	-25.321	-27.434	0	-5.017
Geldrop-Mierlo	-13.470	-32.783	-1.969	-11.118
Gemert-Bakel	-6.687	-24.347	0	-2.796
Gennep	-94.761	-114.819	-64.107	-46.721
Giessenlanden	-4.033	0	0	0
Gilze en Rijen	-38.348	-37.558	-13.686	-4.362
Goeree-Overflakkee	-69.633	-60.264	0	-9.203
Goes	-39.037	-38.724	-5.943	-19.850
Goirle	0	0	0	-3.305
Gorinchem	-27.437	0	-10.938	-23.275
Gouda	0	0	33.515	22.932
Grave	-30.005	-31.249	-22.683	-18.149

Suppleties cumulatierегeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Groesbeek	-56.833	-63.497	-44.869	-24.831
Groningen	0	0	-250.220	-94.030
Grootegast	-14.279	-38.887	-25.446	-14.589
Gulpen-Wittem	-30.843	-34.385	-10.160	-11.018
Haaksbergen	-28.517	-40.142	-17.723	-6.966
Haaren	-32.829	-18.156	-7.568	-13.283
Haarlem	-121.210	-213.069	-56.506	-64.907
Haarlemmerliede Spaarnw	-16.553	-14.763	-554	-4.405
Haarlemmermeer	-146.792	-124.608	0	-17.175
Halderberge	0	-26.937	-8.693	-4.198
Hardenberg	0	-19.488	-15.639	-4.985
Harderwijk	-6.031	-54.242	-22.851	-19.132
Hardinxveld-Giessendam	-24.463	-20.626	0	-6.439
Haren	143.995	287.991	300.512	262.948
Harlingen	102.837	47.463	-19.289	0
Hatter	35.978	27.375	0	0
Heemskerk	0	0	0	-20.505
Heemstede	-29.849	-17.264	0	-6.820
Heerde	0	0	-2.193	-3.094
Heerenveen	0	0	-26.625	-26.443
Heerhugowaard	0	0	0	-10.169
Heerlen	209.503	789.106	0	-39.386
Heeze-Leende	-44.634	-39.475	-1.534	-10.617
Heiloo	-39.228	-39.335	-11.563	-8.737
Hellendoorn	0	0	-16.633	-10.956
Hellevoetsluis	-12.150	0	0	-29.722
Helmond	0	-41.244	-16.876	-4.257
Hendrik-Ido-Ambacht	0	0	0	0
Hengelo O	269.857	215.885	0	0
Het Bildt	0	16.138	0	0

Suppleties cumulatierегeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Heumen	8.711	0	0	0
Heusden	-80.751	-82.797	-22.588	-24.877
Hillegom	-16.475	-28.641	-180	-7.594
Hilvarenbeek	-55.309	-48.329	-5.024	-10.565
Hilversum	0	0	-54.164	-43.389
Hof van Twente	0	0	0	0
Hollands Kroon	-178.953	-176.590	-38.142	-47.077
Hoogeveen	706.988	1.075.059	655.968	0
Hoogezand-Sappemeer	760.405	1.486.507	1.406.464	2.133.664
Hoorn	-53.671	-118.230	-98.367	-51.996
Horst aan de Maas	-70.780	-104.266	-18.951	-21.889
Houten	-64.910	-47.165	0	-11.938
Huizen	0	13.926	0	-6.902
Hulst	0	-21.541	0	0
IJsselstein	-85.818	-105.454	-39.421	-38.748
Kaag en Braassem	-53.571	-43.678	-539	-12.891
Kampen	415.548	953.717	306.552	0
Kapelle	-28.796	-44.873	-15.986	-14.991
Katwijk	0	0	0	-8.982
Kerkrade	888.896	1.029.248	327.488	0
Koggenland	-11.211	0	0	-536
Kollumerland en Nwkruiel	-23.175	0	0	0
Korendijk	-23.064	0	0	-4.849
Krimpen aan den IJssel	0	0	0	-10.310
Krimpenerwaard	-101.155	0	0	-39.807
Laarbeek	-55.468	-41.860	0	-6.935
Landerd	-18.047	-27.313	0	-3.276
Landgraaf	-1.571	-32.622	-49.637	-29.342
Landsmeer	-13.195	-20.722	0	-6.226
Langedijk	111.331	-11.097	0	0

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Lansingerland	-112.379	-109.542	-15.800	-34.332
Laren	-4.658	-2.980	0	-2.766
Leek	-23.269	-23.506	-22.563	-10.051
Leerdam	-124.124	-168.168	-96.886	-65.856
Leeuwarden	0	0	-119.053	-15.357
Leeuwarderadeel	0	0	-4.366	-1.105
Leiden	-87.540	-96.893	-25.979	-23.113
Leiderdorp	209.141	80.439	0	0
Leidschendam-Voorburg	-47.140	-33.202	-43.693	-36.233
Lelystad	0	142.810	158.422	148.483
Leudal	0	0	24.146	0
Leusden	0	0	0	0
Lingewaal	-62.104	-67.778	-20.679	-20.952
Lingewaard	-150.958	-166.099	-46.061	-55.581
Lisse	0	0	0	0
Littenseradiel	-27.345	-41.346	-16.563	-11.885
Lochem	0	-28.017	0	0
Loon op Zand	-43.509	-41.598	-7.389	-9.356
Lopik	0	-8.913	0	0
Loppersum	-66	-8.704	-12.692	-6.541
Losser	0	0	-21.410	-2.696
Maasdriel	-25.419	0	0	-5.184
Maasgouw	-71.494	-69.933	-17.572	-17.112
Maassluis	0	0	0	-9.842
Maastricht	792.089	530.781	-66.374	0
Marum	-16.678	-20.797	-9.767	-6.728
Medemblik	-180.212	-194.372	-62.357	-53.632
Meerssen	0	0	16.784	0
Menameradiel	0	-1.151	-7.411	-6.102
Menterwolde	-691	0	0	0

Suppleties cumulatierегeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Meppel	0	-26.997	-47.873	-25.667
Middelburg	0	45.167	-3.633	-6.644
Midden Drenthe	-2.261	0	-20.624	-4.653
Midden-Delfland	-35.820	-30.607	0	-5.147
Mill en Sint Hubert	-54.834	-57.075	-15.615	-16.576
Moerdijk	-50.834	-55.953	0	-3.503
Molenwaard	0	-22.290	0	0
Montferland	265.901	349.870	0	0
Montfoort U	31.824	9.093	0	0
Mook en Middelaar	-23.057	-26.778	-13.973	-12.759
Muiden	-15.395	-17.477	-5.482	-6.228
Naarden	0	0	0	0
Neder-Betuwe	-45.884	-54.930	-21.776	-16.356
Nederweert	0	71.471	0	0
Neerijnen	-6.852	-10.318	0	-287
Nieuwegein	0	0	0	-16.010
Nieuwkoop	-77.610	0	0	-23.913
Nijkerk	0	-15.220	0	0
Nijmegen	-238.571	-341.136	-190.670	-68.219
Nissewaard	0	0	0	-46.577
Noord-Beveland	-12.639	0	0	0
Noordenveld	0	-14.735	-6.844	-1.734
Noordoostpolder	40.175	0	0	0
Noordwijk	-55.106	-54.859	-7.977	-18.307
Noordwijkerhout	-14.556	-13.406	0	-2.663
Nuenen c.a.	0	-21.913	-14.616	-7.551
Nunspeet	-13.213	-12.724	0	-2.232
Nuth	-11.440	0	-8.317	-15.212
Oegstgeest	57.275	91.640	114.550	68.730
Oirschot	-48.998	-60.912	-21.340	-24.193

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Oisterwijk	-24.681	0	-4.765	-10.459
Oldambt	-36.034	-27.053	-49.832	-25.745
Oldebroek	185.725	152.233	114.175	0
Oldenzaal	0	0	0	-12.549
Olst-Wijhe	-20.078	0	0	-9.746
Ommen	0	0	0	0
Onderbanken	154.993	309.986	394.050	813.182
Oost Gelre	-9.459	-46.090	-3.021	-9.940
Oosterhout	0	0	0	0
Ooststellingwerf	0	-29.038	-23.694	-6.444
Oostzaan	-40.928	-40.339	-8.393	-11.812
Opmeer	-7.382	-2.129	0	0
Opsterland	-43.844	-55.034	-26.423	-16.403
Oss	-101.119	-147.719	-2.000	-34.041
Oud-Beijerland	0	0	0	-13.006
Oude IJsselstreek	-80.435	-92.642	-46.096	-18.436
Ouder-Amstel	-13.848	-13.495	0	-9.177
Oudewater	0	0	0	-1.377
Overbetuwe	-171.202	-200.313	-75.075	-62.979
Papendrecht	-27.384	-27.213	0	-13.019
Peel en Maas	-89.813	-67.138	0	-8.281
Pekela	0	66.124	1.101	0
Pijnacker-Nootdorp	-210.281	-248.815	-83.833	-86.040
Purmerend	-131.928	-145.754	-42.889	-50.334
Putten	-5.271	-13.858	0	0
Raalte	-13.105	-31.777	0	-3.056
Reimerswaal	-51.860	-45.347	0	-11.503
Renkum	0	0	0	0
Renswoude	-2.719	-2.939	-501	-1.648
Reusel-De Mierden	-55.162	-53.229	-11.053	-12.605

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Rheden	-34.069	-51.544	-33.811	-15.293
Rhenen	-47.885	-69.619	-41.763	-21.395
Ridderkerk	-161.956	-184.177	-64.486	-61.198
Rijnwaarden	0	0	0	-3.654
Rijssen-Holten	0	-17.631	0	0
Rijswijk	460.462	15.878	0	0
Roerdalen	0	0	0	0
Roermond	939.329	967.793	113.858	0
Roosendaal	0	0	0	0
Rotterdam	-96.130	-565.821	-984.438	-482.898
Rozendaal	37.575	54.108	55.611	93.485
Rucphen	-62.392	-72.885	-29.329	-21.103
Schagen	-118.274	-126.716	-35.039	-38.803
Scherpenzeel	-9.847	-14.720	-1.231	-4.530
Schiedam	-132.271	-118.436	-24.702	-73.016
Schiermonnikoog	-3.479	-6.537	-3.606	-2.627
Schijndel	-97.995	-116.260	-46.381	-36.540
Schinnen	197.815	395.631	593.446	1.255.626
Schouwen-Duiveland	-81.757	-64.366	-1.334	-9.016
's-Gravenhage	0	-52.610	-900.740	-411.645
's-Hertogenbosch	-324.394	-361.267	-141.826	-97.698
Simpelveld	48.798	21.688	0	0
Sint-Anthonis	-63.640	-65.655	-17.884	-17.545
Sint-Michielsgestel	-74.854	-66.597	-5.865	-18.775
Sint-Oedenrode	-62.823	-57.520	-8.325	-13.772
Sittard-Geleen	762.020	530.916	-25.385	0
Sliedrecht	-128.777	-146.272	-80.158	-60.999
Slochteren	-95.501	-116.532	-52.023	-34.476
Sluis	-24.837	-6.604	-18.155	-11.958
Smallingerland	748.805	610.137	-45.085	0

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Soest	333.615	0	0	0
Someren	-16.110	0	0	-6.685
Son en Breugel	-7.292	-22.161	-1.258	-5.033
Stadskanaal	5.943	0	-23.098	-782
Staphorst	-6.405	0	11.251	10.180
Stede Broec	0	-6.177	-2.303	-2.049
Steenbergen	-21.856	-47.830	-14.408	-12.819
Steenwijkerland	0	0	0	-8.463
Stein	-9.197	-10.859	0	-605
Stichtse Vecht	0	-15.545	0	0
Strijen	4.052	-2.764	0	0
Sudwest Fryslan	0	0	0	-42.261
Ten Boer	-10.023	-20.354	-8.029	-6.242
Terneuzen	0	-29.710	0	0
Terschelling	0	0	0	0
Texel	-56.186	-77.514	-38.195	-27.794
Teylingen	171.528	142.940	0	0
Tholen	-106.658	-111.060	-30.939	-31.742
Tiel	0	0	-58.648	-16.934
Tilburg	-278.256	-309.647	-126.990	-75.298
Tubbergen	-105.541	-75.152	0	-50.273
Twenterand	-19.189	0	0	0
Tynaarlo	-15.631	0	-28.881	-13.946
Tytsjerksteradiel	0	-24.789	-33.841	-8.026
Uden	-9.020	0	-4.266	-13.658
Uitgeest	-35.078	-40.627	-12.047	-15.068
Uithoorn	0	0	0	-7.454
Urk	-42.731	-5.427	0	0
Utrecht	-491.614	-563.647	-257.427	-143.505
Utrechtse Heuvelrug	374.018	335.657	143.853	0

Suppleties cumulatiereregeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Vaals	0	0	100.071	-8.644
Valkenburg aan de Geul	0	0	-13.697	-6.046
Valkenswaard	-76.931	-101.989	-43.717	-37.104
Veendam	597.528	889.344	750.384	333.504
Veenendaal	185.539	0	0	0
Veere	-20.875	-19.656	0	0
Veghel	-64.575	-88.115	-21.086	-18.760
Veldhoven	-19.422	0	-5.788	-15.793
Velsen	-7.534	-52.496	0	-12.823
Venlo	723.082	0	-81.630	0
Venray	-118.325	-109.075	-19.031	-26.902
Vianen	-22.568	-24.702	-7.576	-7.952
Vlaardingen	0	0	0	-10.155
Vlagtwedde	-13.966	-25.668	-13.738	-6.210
Vlieland	-738	0	-590	-926
Vlissingen	-71.395	-31.300	-117.253	-61.466
Voerendaal	129.522	211.718	74.724	0
Voorschoten	0	0	-6.687	-5.949
Voorst	-77.855	-91.361	-34.351	-27.456
Vught	-29.027	-29.709	-18.995	-16.228
Waalre	0	0	0	0
Waalwijk	-134.945	-161.397	-70.077	-47.191
Waddinxveen	-19.689	0	0	0
Wageningen	0	-24.532	0	0
Wassenaar	0	0	0	-11.457
Waterland	-71.915	-68.999	-12.447	-19.556
Weert	-18.294	-53.264	-19.658	-11.617
Weesp	0	0	-13.234	-7.096
Werkendam	-78.414	-85.549	-22.647	-27.017
West Maas en Waal	-62.691	-60.960	-17.463	-12.596

Suppleties cumulatierегeling gemeentefonds				
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Westerveld	12.622	0	-10.259	0
Westervoort	-9.952	0	-29.178	-10.474
Westland	-163.581	-27.599	-7.697	-56.620
Weststellingwerf	-5.289	-10.963	-3.448	0
Westvoorne	-21.092	-31.508	-3.266	-11.321
Wierden	-54.073	-85.801	-39.890	-32.675
Wijchen	-29.456	-67.181	-23.160	-15.658
Wijdmeren	-28.039	-18.939	0	-3.786
Wijk bij Duurstede	58.376	38.405	0	0
Winsum	0	0	-4.105	-2.704
Winterswijk	-23.160	0	-21.529	-32.220
Woensdrecht	-37.579	-35.577	-4.726	-11.176
Woerden	-79.996	-51.165	0	-9.853
Wormerland	-12.512	0	-730	-10.157
Woudenberg	-13.352	-19.170	-278	-4.739
Woudrichem	-5.527	-7.023	0	0
Zaanstad	-506.198	-596.136	-251.184	-174.389
Zaltbommel	-112.987	-137.952	-56.318	-43.629
Zandvoort	-55.773	-73.999	-40.439	-22.422
Zederik	-54.739	-59.179	-16.654	-17.570
Zeevang	-24.318	-22.044	-3.049	-5.646
Zeewolde	0	0	0	-4.614
Zeist	0	0	-13.133	-11.684
Zevenaar	0	0	-8.747	0
Zoetermeer	0	0	0	-20.624
Zoeterwoude	-23.266	-13.546	-6.878	-10.012
Zuidhorn	-17.207	-11.726	0	-1.791
Zuidplas	-42.578	0	0	-25.351
Zundert	-74.405	-68.720	-7.943	-18.146
Zutphen	140.122	342.049	0	-6.577
Zwartewaterland	13.300	22.167	0	0
Zwijndrecht	0	0	0	0
Zwolle	-4.799	-20.757	0	0

Bijlage 2.5.1 Ontwikkeling uitkeringsfactor

Toelichting uitkomst uitkeringsfactoren

In paragraaf 2.5 is in tabel 2.5.1 een nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2015-2020 opgenomen. Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling volgen hierna twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2014 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Verticale toelichting

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2014.

Ontwikkeling uitkeringsfactor 2015-2020 ten opzichte van de septembercirculaire 2014						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercirculaire 2014	1,426	1,436	1,437	1,430	1,437	-
<i>mutaties deze circulaire</i>						
mutatie accres	-0,039	0,000	-0,017	-0,015	-0,012	
uitdeling verdeelreserve 2014	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	
uitkeringsbasis/OZB	0,000	-0,004	-0,002	-0,001	-0,001	
uitkeringsfactor stand deze circulaire						
- bestaande verdeling	1,388					
- nieuwe verdeling	1,385	1,433	1,419	1,415	1,425	1,411

Voor alle jaren valt de uitkeringsfactor ten opzichte van de septembercirculaire 2014 lager uit. In 2016 is het verschil het kleinst. De verschillen worden voornamelijk veroorzaakt door de nieuwe accresramingen.

Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis geven in 2015 geen aanleiding tot aanpassing van de uitkeringsfactor. Door de tweede fase van het groot onderhoud gemeentefonds is de samenstelling van de uitkeringsbasis gewijzigd. De invoering van het nieuwe model zorgt voor een verlaging met drie uitkeringspunten. Dit is het gecombineerde effect van de hogere omvang van de (sub)clusters van de tweede fase en van de overgang op een driejarig gemiddelde voor de maatstaf bijstandsontvangers. Voor 2015 komt één punt uitkeringsfactor naar huidig inzicht overeen met € 12 miljoen.

Hieronder staat een overzicht van de ramingen van de maatstaf bijstandsontvangers stand september 2014 en stand deze circulaire (het jaar 2020 wordt voor het eerst geraamd).

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand septembercirculaire	408.869	419.637	432.152	442.920	455.054	
stand deze circulaire	405.849					
stand deze circulaire (nieuw model)		403.656	418.098	430.936	443.076	455.864

De raming van deze maatstaf is bij deze circulaire voor 2015 gebaseerd op gegevens van het CBS (Statline). Deze gegevens zijn gecorrigeerd voor administratieve vertragingen.

Horizontale toelichting

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2015 tot en met 2020.

Ontwikkeling uitkeringsfactor 2015-2020 van jaar op jaar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
uitkeringsfactor, jaar t	1,385	1,433	1,419	1,415	1,425	1,411
verschil ten opzichte van jaar t-1		0,048	-0,014	-0,004	0,010	-0,014
waarvan:						
- algemene mutaties		0,058	-0,005	0,005	0,020	-0,003
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,011	-0,009	-0,009	-0,009	-0,011
- overige ontwikkelingen		0,002	0,001	0,001	0,000	0,001

Elk jaar is er een neerwaarts effect op de uitkeringsfactor door de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en een wisselend effect door de accresramingen.

Het neerwaartse effect op de uitkeringsfactor van elf punten door de ontwikkeling van de uitkeringsbasis van 2015 op 2016 ontstaat voor vijf punten (negatief) door de raming van het aantal bijstandsontvangers. De overige maatstaven (exclusief de OZB-maatstaven) zorgen samen voor een neerwaarts effect van negen punten. Daar tegenover staat een opwaarts effect van drie punten bij de OZB-maatstaven. Dit effect bestaat uit de groei van het areaal (één punt) en het effect van de aanpassing van de rekentarieven (zie paragraaf 2.4.4 van deze circulaire; twee punten). De vergelijking van 2015 op 2016 kent beperkingen door de overgang op het nieuwe verdeelmodel.

In onderstaande tabel zijn voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen de uitkeringsfactoren uitgedrukt in constante prijzen.

Uitkeringsfactor 2016-2020 in constante prijzen 2015

	2016	2017	2018	2019	2020
omvang algemene uitkering, jaar t-1	14.667,7	15.475,6	15.420,8	15.500,2	15.755,5
loon-/prijsmutatie	117,3	123,8	123,4	124,0	126,0
loon-/prijsmutatie (cumulatief)	117,3	241,1	364,5	488,5	614,6
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	12,2	12,3	12,5	12,6	12,7
loon-/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	10	20	29	39	48
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,433	1,419	1,415	1,425	1,411
af: nominale ontw ikkeling	0,010	0,020	0,029	0,039	0,048
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,423	1,399	1,386	1,386	1,363

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2015-2020

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2015 tot en met 2020.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2015-2020 (ramingen mei 2015)

Maatstaven	2015	2016	2017
- OZB	1.820.708.750.000	1.827.987.522.903	1.857.218.953.610
- inwoners	16.902.146	16.919.077	16.969.920
- jongeren	3.828.105	3.803.932	3.790.979
- ouderen	3.007.743	3.080.213	3.155.469
- ouderen 75-85 jaar	933.062	952.343	970.628
- huishoudens met een laag inkomen	2.306.910	2.329.979	2.353.279
- bijstandsonvangers	405.849	403.656	418.098
- uitkeringsontvangers	1.334.656	1.325.378	1.339.252
- minderheden	1.352.111	1.368.063	1.384.204
- eenpersoonhuishoudens		2.933.415	2.970.187
- eenouderhuishoudens	540.068	541.518	542.937
- huishoudens	7.838.865	7.976.502	8.041.697
- leerlingen (V)SO (gewogen)	375.877	374.508	373.175
- leerlingen VO (gewogen)	737.411	745.236	753.143
- oppervlakte bebouwing totaal	111.686	113.490	115.479
- woonruimten	7.715.418	7.792.572	7.870.498
- omgevingsadressendichtheid	15.007.265	15.195.516	15.347.471
- bedrijfsvestigingen	1.591.902	1.591.902	1.591.902

Maatstaven	2018	2019	2020
- OZB	1.886.921.464.898	1.917.102.709.942	1.947.770.467.276
- inwoners	17.025.332	17.080.218	17.248.834
- jongeren	3.780.318	3.765.771	3.751.280
- ouderen	3.235.125	3.311.447	3.389.570
- ouderen 75-85 jaar	992.901	1.026.146	1.060.504
- huishoudens met een laag inkomen	2.376.812	2.400.580	2.424.586
- bijstandsonvangers	430.936	443.076	455.864
- uitkeringsontvangers	1.351.233	1.362.897	1.378.088
- minderheden	1.400.535	1.417.058	1.433.777
- eenpersoonhuishoudens	3.008.177	3.047.111	3.086.030
- eenouderhuishoudens	544.132	545.127	546.124
- huishoudens	8.107.440	8.173.736	8.240.573
- leerlingen (V)SO (gewogen)	371.901	370.671	369.490
- leerlingen VO (gewogen)	761.135	769.211	777.373
- oppervlakte bebouwing totaal	117.490	119.518	121.561
- woonruimten	7.792.572	7.870.498	7.949.203
- omgevingsadressendichtheid	15.500.946	15.655.955	15.812.515
- bedrijfsvestigingen	1.591.902	1.591.902	1.591.902

Doorgaans zijn volumina mutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2015 tot en met 2019.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
- inwoners	0,43%	0,10%	0,30%	0,33%	0,32%
- woonruimten	0,80%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%

Bijlage 2.5.3 Suppletie-uitkering Bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling		
Gemeente	2015	Toegekend bedrag (70%)
Eemmond	10.000	7.000
Epe	58.047	40.633
Harderwijk	2.342.721	1.639.905
Maastricht	77.664	54.365
Oude IJsselstreek	16.706	11.694
Renkum	170.677	119.474
Rhenen	2.247	1.573
Schagen	100.589	70.412
Schouwen-Duiveland	700.084	490.059
Soest	54.371	38.060
Steenbergen	420.487	294.341
Stein	222.000	155.400
Uden	118.445	82.912
Voorst	47.017	32.912
Wijchen	129.527	90.669
Zutphen	113.065	79.146
Totaal	4.583.647	3.208.553

Bijlage 3.2.1 Aansluiting Voorjaarsnota 2015 – meicirculaire 2015

Aansluiting Voorjaarsnota

Onderstaande tabel toont de aansluiting tussen de Voorjaarsnota, deze meicirculaire en de tabellen van het overhedenoverleg voor wat betreft het budget Jeugdwet.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal stand voorjaarsnota		3.756.250	3.581.475	3.478.304	3.477.963	3.477.968	3.477.968
1	correctie foutieve boeking	6.989	-1.981	-1.911	-1.894	-1.894	-1.894
2	invoering NHC in AWBZ aanpassing	0	11.000	20.000	28.000	28.000	28.000
3	pleegzorgvergoeding	224	224	224	224	224	224
4	saldo V&J-posten	-2.800	-2.700	-2.700	300	300	300
5	uitname VNG	0	-12.800	-4.400	-4.400	0	0
6	Stand meicirculaire	3.760.663	3.575.218	3.489.517	3.500.193	3.504.598	3.504.598

In het boeken van de mutaties op het macrobudget Jeugd is een aantal onvolkomenheden geconstateerd. Dit betreft voor Jeugd een vijftal posten. Deze worden gecorrigeerd, waarmee het macrobudget Jeugdwet nog wijzigt.

Dit betreft voor Jeugd de volgende posten:

1. Er hebben een drietal foutieve boekingen plaatsgevonden. Twee betreffen een meerjarenreeks. Eentje een eenmalig bedrag in 2015.
2. Al met de meicirculaire 2014 was bekend dat gemeenten een olopende reeks aan NHC voor intramurale zorg zullen ontvangen. Deze reeks is nog niet geboekt. Deze overboeking vindt z.s.m. alsnog plaats.
3. De regeling waarin de pleegzorgvergoeding is vastgelegd, wordt aangepast, opdat ook pleegouders die eerder alleen in aanmerking kwamen voor een TOG of TOG+ vergoeding nu ook in aanmerking komen voor de pleegzorgvergoeding. Hiertoe worden de benodigde extra middelen aan het macrobudget Jeugdwet toegevoegd. Deze overboeking vindt z.s.m. alsnog plaats.
4. De mutaties die vanuit de VenJ-begroting nog plaatsvinden, worden bij septembercirculaire geboekt.
5. VNG zal in de eerste jaren nog een aantal randvoorwaardelijke functies collectief financieren voor gemeenten. Dit budget was voor het jaar 2015 al uit het macrobudget Jeugdwet gehaald. In de laatste standen waren deze collectieve middelen voor de jaren 2016 tot en met 2018 nog niet apart gezet. Dit gebeurt nu alsnog.

Onderstaande tabel toont de aansluiting tussen de Voorjaarsnota, deze meicirculaire en de tabellen van het overhedenoverleg voor wat betreft het budget Wmo 2015 exclusief de integratie-uitkering Wmo en de decentralisatie-uitkering HHT.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal stand voorjaarsnota		3.514.841	3.581.893	3.621.587	3.583.588	3.593.587	3.581.587
1	DU's VO en MO	91.555	91.555	91.555	91.555	91.555	91.555
2	Uitname VNG nr. 1	14.683					
3	Uitname VNG nr. 2	7.545					
4	Doventolk	2.400					
5	Stand overhedenoverleg	3.630.943	3.673.333	3.713.027	3.675.028	3.685.027	3.673.027
6	Doventolk aanvullend	2.092	2.096	2.026	2.009	2.009	2.009
7	Stand meicirculaire	3.633.035	3.675.429	3.715.053	3.677.037	3.687.036	3.675.036

Dit betreft voor Wmo 2015 de volgende posten:

1. Dit betreft het AWBZ-budget dat samenhangend met opvang aan het budget van de decentralisatie-uitkeringen is toegevoegd.
2. Betreft de uitname in verband met de financiering van een aantal specialistische en/of landelijk georganiseerde taken zoals besloten in de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 18 juni 2014.
3. Betreft de uitname in verband met de financiering van een aantal specialistische en/of landelijk georganiseerde taken zoals besloten in de Algemene Ledenvergadering van de VNG op 17 november 2014.
4. Voor de uitvoering van de landelijke doventolkregeling geldt dat ten laste van de begroting van VWS incidenteel in 2015 en conform bestuurlijke afspraak van vorig jaar € 2,4 miljoen aanvullend beschikbaar is gesteld.
5. Saldo zoals besproken in het overhedenoverleg op 29 mei.
6. Aanvullend wordt de uitvoering van de landelijke doventolkregeling vanaf dit jaar € 2,1 miljoen en vanaf 2017 structureel € 2 miljoen aan de integratie-uitkering sociaal domein toegevoegd.

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Aa en Hunze	12.898.300	12.368.276	11.856.332	11.489.101	11.289.709	11.132.573
Aalburg	4.573.722	4.820.494	4.828.893	4.776.401	4.733.099	4.724.797
Aalsmeer	8.072.685	7.680.147	7.541.102	7.382.404	7.321.945	7.289.624
Aalten	15.649.338	15.713.818	15.399.932	14.937.023	14.567.077	14.300.230
Achtkarspelen	17.603.756	17.387.291	17.221.310	16.965.853	16.706.481	16.555.027
Alblasserdam	8.471.205	8.176.239	7.912.076	7.806.815	7.729.720	7.704.177
Albrandswaard	7.222.476	7.357.081	7.283.640	7.184.788	7.141.511	7.114.022
Alkmaar	72.189.924	71.157.515	70.755.733	70.442.340	70.354.208	69.973.639
Almelo	73.484.130	67.696.481	65.050.933	63.110.116	62.435.051	61.758.616
Almere	139.652.415	131.468.055	130.935.282	130.968.094	131.351.577	130.918.245
Alphen aan den Rijn	51.052.050	48.947.662	46.045.570	44.017.894	43.378.728	42.842.408
Alphen-Chaam	3.388.852	3.294.993	3.166.466	3.062.902	3.010.118	2.970.392
Ameland	932.400	1.177.981	1.251.865	1.254.690	1.240.674	1.242.297
Amersfoort	113.057.065	104.383.405	102.944.087	102.011.106	101.653.288	100.829.564
Amstelveen	25.404.698	23.169.263	21.323.129	20.714.707	20.560.003	20.487.161
Amsterdam	521.324.976	513.530.454	505.072.674	501.940.374	501.190.217	497.991.187
Apeldoorn	133.405.701	126.899.831	124.782.949	123.655.056	123.249.105	122.181.087
Appingedam	11.586.610	11.118.789	10.666.756	10.300.166	10.036.289	9.795.696
Arnhem	159.503.198	159.765.231	160.289.598	160.358.851	160.336.537	159.343.044
Assen	90.211.884	83.389.592	80.814.326	80.222.435	80.173.187	79.427.081
Asten	7.225.757	6.706.574	6.387.112	6.157.257	6.024.735	5.916.177
Baarle-Nassau	2.422.667	2.462.616	2.384.955	2.305.655	2.277.495	2.275.074
Baarn	8.419.122	9.390.367	9.574.005	9.520.107	9.463.814	9.490.622
Barendrecht	15.677.537	15.144.322	14.043.552	13.437.026	13.332.436	13.263.864
Barneveld	23.170.307	21.797.734	20.351.870	19.681.061	19.526.294	19.417.845
Bedum	5.290.126	5.617.253	5.581.292	5.486.749	5.418.838	5.376.524
Beek	8.730.795	8.068.749	7.514.325	7.280.402	7.154.317	7.052.740
Beemster	2.790.006	2.790.226	2.754.428	2.703.075	2.681.734	2.669.972
Beesel	7.589.735	7.230.948	6.774.988	6.378.596	6.088.422	5.996.817
Bellingwedde	7.583.013	7.157.327	6.844.335	6.593.443	6.435.816	6.295.278

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Bergeijk	8.033.880	7.723.133	7.446.675	7.177.821	7.013.886	6.883.811
Bergen L	6.969.328	7.219.834	7.123.315	6.948.189	6.813.133	6.712.750
Bergen NH	8.104.170	9.362.242	9.561.084	9.474.450	9.407.337	9.405.701
Bergen op Zoom	50.928.514	48.368.000	46.463.554	45.692.939	45.289.295	44.741.716
Berkelland	25.957.502	24.462.333	23.497.064	22.728.767	22.287.554	21.911.513
Bernheze	14.227.501	13.617.780	13.138.509	12.690.196	12.413.744	12.173.096
Best	10.866.689	11.608.373	11.620.910	11.443.698	11.297.478	11.229.722
Beuningen	12.055.806	11.457.959	10.701.319	10.381.204	10.212.801	10.073.943
Beverwijk	18.255.037	18.674.335	18.417.672	18.103.036	17.887.264	17.745.753
Binnenmaas	9.026.667	8.652.833	8.396.901	8.177.292	8.104.107	8.064.311
Bladel	11.314.685	10.754.115	10.256.867	9.791.810	9.490.993	9.223.522
Blaricum	2.421.711	2.171.268	2.025.686	1.967.976	1.943.472	1.930.864
Bloemendaal	4.708.898	4.874.122	4.815.148	4.711.820	4.675.696	4.670.343
Bodegraven-Reeuwijk	11.108.171	10.770.085	10.081.355	9.758.690	9.653.766	9.573.866
Boekel	4.800.078	4.610.337	4.426.387	4.287.599	4.200.878	4.129.206
Borger-Odoorn	15.675.662	16.143.884	15.722.735	15.293.640	15.001.884	14.738.009
Borne	11.656.043	10.941.943	10.223.374	9.598.034	9.125.981	8.968.181
Borsele	9.385.085	8.982.401	8.385.196	7.861.095	7.764.634	7.696.420
Boxmeer	15.357.659	14.896.609	14.057.854	13.442.421	13.162.708	12.922.208
Boxtel	22.191.179	22.572.719	21.885.850	21.260.953	20.835.841	20.475.277
Breda	125.155.616	121.487.622	120.078.264	118.912.694	118.236.975	117.177.164
Brielle	4.027.938	4.564.887	4.626.405	4.566.508	4.539.622	4.524.009
Bronckhorst	18.413.493	17.100.141	15.914.952	15.363.855	15.089.174	14.874.122
Brummen	11.229.872	10.258.099	9.604.460	9.275.471	9.141.177	9.037.893
Brunssum	27.831.983	26.483.364	25.127.814	24.228.551	23.635.307	23.129.039
Bunnik	4.052.320	4.079.085	4.017.968	3.949.226	3.921.664	3.919.851
Bunschoten	5.949.760	5.967.726	6.014.136	5.961.693	5.912.540	5.920.096
Buren	9.543.884	9.229.043	8.953.646	8.705.974	8.575.050	8.470.376
Bussum	11.030.718	10.480.937	9.821.216	9.594.497	9.501.817	9.460.918
Capelle aan den IJssel	34.959.065	34.519.692	33.636.642	32.901.670	32.533.265	32.210.593

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Castricum	8.665.605	9.282.107	9.305.747	9.200.620	9.149.618	9.150.228
Coevorden	20.638.142	19.071.607	18.195.407	17.742.727	17.474.488	17.257.904
Cranendonck	8.339.324	8.046.639	7.723.929	7.462.621	7.317.625	7.203.740
Cromstrijen	4.187.749	4.178.993	3.980.816	3.758.900	3.726.073	3.705.915
Cuijk	16.983.146	15.976.227	15.403.078	14.923.701	14.595.850	14.302.364
Culemborg	13.141.614	12.589.950	12.183.889	11.904.084	11.715.434	11.557.775
Dalfsen	12.292.675	11.426.371	10.583.704	10.151.122	9.961.608	9.805.687
Dantumadiel	12.636.665	12.874.881	12.588.344	12.373.041	12.140.655	11.999.634
De Bilt	13.487.694	12.910.633	12.629.313	12.358.307	12.258.840	12.208.805
De Friese Meren	21.461.536	21.054.644	20.560.448	20.182.209	19.947.932	19.807.813
De Marne	7.008.823	6.400.406	6.051.851	5.775.265	5.682.188	5.605.406
De Ronde Venen	11.726.732	11.375.893	10.995.132	10.700.177	10.597.840	10.536.753
De Wolden	9.470.411	9.170.850	8.876.077	8.608.649	8.459.455	8.357.651
Delft	63.966.196	61.713.737	60.847.616	60.206.821	60.039.187	59.569.478
Delfzijl	19.942.480	19.118.744	18.326.163	17.542.358	17.120.386	15.976.393
Den Helder	46.106.139	44.581.267	43.274.328	42.000.249	41.052.522	40.255.908
Deurne	16.196.089	15.915.444	15.667.395	15.290.127	15.050.782	14.876.140
Deventer	76.758.219	76.562.170	76.403.916	75.772.266	75.293.096	74.620.517
Diemen	9.161.351	9.324.801	9.267.241	9.161.635	9.074.493	9.042.533
Dinkelland	11.036.225	11.168.327	10.497.451	10.162.061	9.990.994	9.874.292
Doesburg	8.447.651	7.887.681	7.598.699	7.402.017	7.274.705	7.166.821
Doetinchem	63.168.942	60.270.880	60.126.383	60.037.372	60.151.819	59.731.203
Dongen	9.662.015	9.522.422	9.261.860	9.030.408	8.912.020	8.830.829
Dongeradeel	18.738.544	18.245.427	17.810.965	17.340.742	16.957.949	16.667.699
Dordrecht	105.156.989	101.192.497	99.763.739	98.812.789	98.497.638	97.638.933
Drechterland	6.633.642	6.722.419	6.639.285	6.524.685	6.464.659	6.430.286
Drimmelen	9.382.791	9.186.931	8.920.708	8.642.110	8.509.222	8.422.208
Dronten	19.741.905	18.315.626	17.192.910	16.266.870	16.148.614	16.072.575
Druten	8.438.291	8.614.958	8.490.797	8.302.958	8.177.240	8.088.437
Duiven	11.665.208	10.920.112	10.253.354	9.812.197	9.699.650	9.611.178

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Echt-Susteren	18.094.359	17.894.441	17.231.893	16.696.516	16.392.528	16.156.209
Edam-Volendam	7.637.407	7.828.543	7.730.411	7.529.586	7.420.639	7.358.142
Ede	72.738.456	69.231.328	66.705.098	66.196.411	66.103.998	65.691.326
Eemnes	2.890.885	2.580.869	2.451.522	2.387.954	2.362.099	2.344.860
Eemsmond	14.270.565	13.722.182	13.098.246	12.526.339	12.127.824	11.919.832
Eersel	8.816.497	8.616.022	8.534.043	8.308.841	8.139.417	8.029.756
Eijsden-Margraten	11.947.040	10.994.359	10.679.625	10.451.343	10.342.242	10.277.643
Eindhoven	161.863.080	157.656.744	155.490.612	153.676.088	152.872.045	151.464.441
Elburg	12.189.676	11.318.473	10.792.418	10.478.922	10.293.268	10.141.700
Emmen	105.574.964	99.282.699	96.974.862	95.345.509	94.287.202	92.948.081
Enkhuizen	9.001.331	9.040.785	9.102.183	9.062.197	8.992.792	8.974.457
Enschede	153.205.862	148.184.016	145.693.298	144.254.028	143.391.317	141.815.939
Epe	16.787.471	15.948.655	15.400.270	14.928.273	14.653.905	14.441.138
Ermelo	16.759.598	16.036.664	15.654.296	15.299.817	15.099.200	14.937.808
Etten-Leur	23.536.558	21.213.312	20.104.064	19.471.871	19.111.566	18.807.352
Ferwerderadiel	4.681.457	4.776.595	4.775.957	4.725.657	4.668.077	4.643.198
Franekeradeel	13.717.071	13.467.034	12.897.990	12.355.043	12.042.881	11.910.374
Geertruidenberg	9.931.850	9.357.071	8.840.772	8.605.543	8.481.657	8.390.822
Geldermalsen	9.464.278	9.309.938	9.000.186	8.738.690	8.606.193	8.504.487
Geldrop-Mierlo	18.343.723	17.515.018	16.917.936	16.418.922	16.144.563	15.924.364
Gemert-Bakel	14.715.335	13.975.585	13.411.599	12.950.624	12.673.367	12.438.711
Gennep	11.383.045	12.145.912	12.045.012	11.735.457	11.476.973	11.285.414
Giessenlanden	4.679.135	4.317.742	3.958.184	3.739.306	3.698.222	3.673.432
Gilze en Rijen	10.734.898	10.424.004	10.124.905	9.898.904	9.768.753	9.681.739
Goeree-Overflakkee	21.624.133	21.265.115	20.535.008	19.923.971	19.598.360	19.343.822
Goes	20.879.157	20.653.299	19.973.408	19.342.251	18.988.406	18.711.371
Goirle	12.662.437	12.011.945	11.280.746	10.666.779	10.479.277	10.323.949
Gorinchem	20.971.572	20.762.236	20.148.760	19.602.277	19.278.656	19.010.319
Gouda	57.121.746	56.277.507	54.546.002	52.957.336	52.528.303	49.319.881
Grave	6.141.466	6.741.525	6.657.063	6.514.820	6.406.229	6.332.607

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Groesbeek	17.675.357	17.651.737	17.266.763	16.858.063	16.597.013	16.399.446
Groningen	174.665.815	170.720.903	169.982.319	169.677.844	169.812.676	168.804.880
Groote gast	7.438.530	7.255.292	7.089.560	6.940.905	6.826.148	6.746.129
Gulpen-Wittem	7.094.562	6.892.208	6.674.709	6.438.713	6.293.099	6.184.276
Haaksbergen	10.241.557	9.832.387	9.531.086	9.269.780	9.102.489	8.965.661
Haaren	6.141.541	5.896.652	5.667.346	5.491.220	5.383.944	5.293.326
Haarlem	106.019.231	107.886.704	107.725.865	107.564.183	107.742.321	107.169.670
Haarlemmerliede Spaarnw	1.348.982	1.396.875	1.387.497	1.364.635	1.358.380	1.359.200
Haarlemmermeer	49.896.536	47.946.555	46.404.662	45.352.097	44.966.736	44.698.968
Halderberge	15.769.206	15.079.976	14.472.303	13.940.737	13.617.825	13.346.945
Hardenberg	35.526.086	33.441.965	32.051.058	31.179.308	30.641.518	30.183.722
Harderwijk	22.549.780	21.402.768	20.794.269	20.340.581	20.077.641	19.900.517
Hardinxveld-Giessendam	6.621.826	6.485.996	6.310.712	6.164.619	6.097.189	6.061.310
Haren	7.033.254	6.334.824	5.847.325	5.398.103	5.083.506	5.040.663
Harlingen	10.216.851	9.754.411	9.425.088	9.218.780	9.086.092	8.977.681
Hatterm	5.261.747	4.754.048	4.407.361	4.221.610	4.155.572	4.104.656
Heemskerk	18.077.563	17.895.402	16.921.980	16.374.966	16.166.909	15.994.205
Heemstede	8.177.888	8.024.713	7.754.774	7.500.532	7.398.930	7.336.707
Heerde	8.958.813	8.777.720	8.253.296	8.017.399	7.881.072	7.775.923
Heerenveen	31.725.574	30.190.837	28.531.744	27.646.662	27.132.087	26.721.396
Heerhugowaard	28.112.569	27.622.972	26.197.277	25.602.741	25.410.558	25.262.113
Heerlen	122.831.274	121.454.324	118.200.543	116.314.278	115.503.471	114.082.032
Heeze-Leende	5.037.349	5.014.010	4.909.567	4.760.875	4.686.861	4.632.583
Heiloo	7.424.970	7.538.549	7.409.567	7.283.143	7.215.992	7.178.113
Hellendoorn	17.769.175	16.690.902	15.927.246	15.524.187	15.292.459	15.125.408
Hellevoetsluis	16.467.365	16.638.969	15.881.659	15.381.833	15.286.105	15.219.959
Helmond	79.562.891	77.870.798	76.292.849	75.173.925	74.555.790	73.628.232
Hendrik-Ido-Ambacht	10.066.358	9.059.911	8.336.519	7.877.397	7.818.632	7.781.922
Hengelo O	51.905.655	48.525.095	45.549.651	44.184.175	43.495.867	42.910.858
Het Bildt	6.298.677	6.186.443	5.861.485	5.578.687	5.342.663	5.171.246

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Heumen	7.046.908	6.322.781	5.951.692	5.773.899	5.691.064	5.627.902
Heusden	17.619.115	17.501.460	17.095.984	16.671.144	16.421.709	16.221.083
Hillegom	8.512.597	8.151.564	7.932.067	7.751.692	7.659.369	7.603.493
Hilvarenbeek	5.651.183	5.746.219	5.599.264	5.425.853	5.322.649	5.241.263
Hilversum	50.827.011	49.469.390	48.523.020	48.177.104	48.072.134	47.810.771
Hof van Twente	15.034.168	13.751.243	12.805.088	12.436.109	12.250.576	12.118.940
Hollands Kroon	16.284.452	16.673.185	16.535.044	16.260.820	16.108.839	16.037.134
Hoogeveen	45.869.840	42.646.856	39.634.728	37.862.231	37.023.390	36.285.030
Hoogezand-Sappemeer	31.731.652	29.511.348	27.469.106	26.225.494	25.441.493	25.065.509
Hoorn	45.225.194	45.122.227	45.071.122	45.053.655	45.088.383	45.008.572
Horst aan de Maas	17.732.314	17.069.140	16.585.774	16.119.436	15.841.452	15.611.505
Houten	16.896.313	16.660.740	16.259.687	15.988.271	15.873.415	15.796.698
Huizen	16.389.120	15.493.413	14.398.192	13.974.888	13.823.546	13.732.501
Hulst	15.059.192	14.334.896	13.752.291	13.283.726	13.021.258	12.810.067
IJsselstein	12.158.935	12.639.975	12.557.371	12.377.732	12.261.881	12.207.618
Kaag en Braassem	7.381.402	6.968.327	6.733.000	6.558.063	6.479.403	6.424.399
Kampen	30.141.756	27.295.831	24.962.853	24.210.815	23.858.991	23.568.321
Kapelle	3.836.368	3.801.536	3.786.429	3.749.216	3.720.916	3.727.073
Katwijk	26.746.439	25.649.386	23.990.008	23.341.114	22.998.985	22.724.347
Kerkrade	52.833.089	48.741.975	46.131.905	44.222.304	43.022.956	41.900.436
Koggenland	7.611.550	7.127.976	6.792.263	6.636.134	6.573.928	6.534.784
Kollumerland en Nwkruijl	9.133.217	9.161.840	8.893.266	8.557.790	8.221.387	7.939.287
Korendijk	3.821.201	3.677.385	3.443.460	3.246.553	3.213.895	3.192.702
Krimpen aan den IJssel	13.387.205	13.157.334	12.397.174	12.091.710	11.946.883	11.827.461
Krimpenerwaard	18.856.817	18.687.208	17.706.293	17.287.066	17.122.325	16.999.012
Laarbeek	9.745.710	9.297.033	8.972.318	8.676.280	8.512.295	8.381.140
Landerd	7.965.527	7.020.411	6.767.594	6.547.634	6.418.468	6.308.838
Landgraaf	31.948.808	30.315.421	29.189.350	28.200.321	27.547.360	26.995.768
Landsmeer	2.719.422	2.597.959	2.572.025	2.525.009	2.514.456	2.511.555
Langedijk	10.153.368	9.234.150	8.926.379	8.754.553	8.675.746	8.622.024

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Lansingerland	12.998.617	13.599.088	13.504.152	13.382.390	13.341.369	13.355.634
Laren	2.649.258	2.621.638	2.549.127	2.472.609	2.445.186	2.435.377
Leek	11.865.593	11.872.439	11.541.203	11.261.162	11.080.627	10.927.173
Leerdam	8.843.576	9.909.576	10.190.590	10.180.851	10.100.110	10.122.095
Leeuwarden	126.984.023	131.609.676	130.710.954	131.347.883	132.085.389	131.425.346
Leeuwarderadeel	5.415.548	5.247.269	5.081.892	4.968.940	4.908.926	4.867.803
Leiden	86.729.502	79.302.679	78.369.580	77.672.355	77.421.080	76.710.337
Leiderdorp	11.523.574	10.487.475	9.833.778	9.588.124	9.452.529	9.345.396
Leidschendam-Voorburg	26.258.286	27.245.774	26.762.934	26.375.181	26.216.644	26.170.150
Lelystad	50.418.401	47.669.811	45.215.818	43.286.550	42.168.207	39.988.020
Leudal	19.827.640	18.610.712	17.451.330	16.412.731	16.064.837	15.842.937
Leusden	10.008.350	8.988.986	8.551.890	8.304.214	8.192.610	8.112.618
Lingewaal	2.714.537	3.133.291	3.233.092	3.222.784	3.210.322	3.222.012
Lingewaard	18.417.471	18.845.440	18.613.284	18.215.977	17.967.806	17.814.861
Lisse	8.853.533	8.106.522	7.478.423	7.122.622	7.016.539	6.938.821
Littenseradiel	4.104.686	4.147.264	4.105.879	4.044.101	3.997.624	3.980.188
Lochem	14.233.809	13.981.377	13.536.458	13.199.099	13.021.816	12.892.525
Loon op Zand	10.876.395	10.863.315	10.531.047	10.220.922	10.037.046	9.886.906
Lopik	4.966.988	4.604.444	4.440.531	4.328.411	4.278.055	4.242.217
Loppersum	6.215.930	6.158.500	6.003.181	5.871.764	5.790.744	5.736.741
Losser	13.360.916	12.600.186	11.944.804	11.587.483	11.352.895	11.152.961
Maasdriel	9.668.877	9.348.332	8.680.274	8.187.613	8.047.978	7.938.737
Maasgouw	10.695.387	11.130.608	10.899.952	10.620.596	10.463.985	10.353.460
Maassluis	17.013.776	16.456.995	15.837.939	15.362.966	15.126.447	14.940.386
Maastricht	110.646.707	103.123.974	99.498.715	98.310.140	97.732.079	96.701.913
Marum	5.505.356	5.417.317	5.279.279	5.154.619	5.075.247	5.008.087
Medemblik	15.710.383	16.431.068	16.465.778	16.318.638	16.222.953	16.215.695
Meerssen	9.645.457	9.103.678	8.522.250	7.985.613	7.653.308	7.565.713
Menameradiel	6.118.511	5.676.878	5.455.509	5.329.937	5.257.884	5.210.737
Menterwolde	9.721.390	9.461.647	9.006.298	8.570.885	8.220.895	7.984.857

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Meppel	22.259.910	21.078.578	20.367.909	19.811.291	19.424.590	19.114.608
Middelburg	28.386.743	26.963.451	25.386.187	24.730.690	24.372.261	24.082.284
Midden Drenthe	17.794.012	16.811.770	15.977.108	15.545.532	15.272.051	15.055.998
Midden-Delfland	4.256.355	4.084.921	3.982.814	3.897.364	3.865.790	3.852.791
Mill en Sint Hubert	5.824.788	6.091.018	5.979.119	5.797.856	5.668.172	5.561.727
Moerdijk	15.381.201	14.780.904	14.305.724	13.933.253	13.753.645	13.622.626
Molenwaard	10.177.868	9.131.441	8.809.350	8.626.074	8.559.116	8.516.752
Montferland	20.969.037	19.587.332	18.227.760	17.557.584	17.259.676	17.014.671
Montfoort U	4.460.492	3.877.999	3.543.609	3.347.188	3.313.528	3.293.029
Mook en Middelaar	2.533.598	2.743.560	2.753.545	2.706.794	2.670.417	2.655.506
Muiden	1.304.142	1.435.021	1.453.049	1.441.914	1.438.289	1.443.326
Naarden	4.540.689	4.297.571	4.139.092	4.023.460	3.981.841	3.958.848
Neder-Betuwe	9.691.112	9.998.509	9.841.358	9.706.519	9.620.386	9.582.020
Nederweert	8.871.104	7.924.893	7.166.178	6.873.572	6.710.197	6.573.692
Neerijnen	4.500.062	4.166.395	4.000.806	3.878.623	3.815.271	3.764.125
Nieuwegein	27.188.719	25.782.593	24.227.795	23.695.833	23.474.701	23.319.189
Nieuwkoop	8.980.711	9.008.135	8.550.081	8.194.062	8.120.539	8.071.919
Nijkerk	15.748.978	14.082.226	13.582.359	13.236.642	13.090.761	12.991.798
Nijmegen	146.908.217	141.404.382	140.547.990	139.892.287	139.685.448	138.570.081
Nissewaard	55.425.742	54.364.238	52.857.135	51.380.512	51.342.303	51.059.514
Noord-Beveland	4.023.522	3.805.630	3.657.045	3.493.447	3.351.172	3.285.790
Noordenveld	15.215.953	14.675.003	14.139.801	13.734.117	13.505.284	13.323.239
Noordoostpolder	24.810.666	23.313.116	22.057.400	21.491.994	21.192.868	20.944.640
Noordwijk	8.997.440	9.110.435	8.931.058	8.708.087	8.592.175	8.526.959
Noordwijkerhout	6.175.271	5.938.024	5.758.113	5.617.427	5.551.347	5.505.144
Nuenen c.a.	7.751.400	7.317.927	7.124.778	6.961.559	6.863.366	6.788.672
Nunspeet	12.582.483	12.078.734	11.649.803	11.330.937	11.151.044	11.011.124
Nuth	8.557.501	8.297.622	7.850.507	7.582.231	7.426.536	7.317.717
Oegstgeest	7.700.053	6.984.165	6.422.826	5.923.942	5.560.183	5.515.748
Oirschot	7.017.986	7.147.366	7.022.193	6.796.700	6.637.138	6.518.658

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Oisterwijk	13.141.003	12.613.342	12.048.400	11.691.346	11.480.199	11.303.029
Oldambt	38.726.461	37.639.525	36.202.055	34.912.739	34.064.174	33.277.334
Oldebroek	11.651.441	10.208.117	9.519.046	8.962.711	8.818.234	8.703.008
Oldenzaal	21.400.891	20.439.448	19.259.794	18.406.152	18.015.511	17.687.095
Olst-Wijhe	8.756.222	8.282.102	7.827.074	7.584.751	7.458.007	7.356.061
Ommen	10.559.741	9.740.571	9.098.433	8.538.880	8.277.029	8.108.604
Onderbanken	6.319.234	5.883.880	5.400.928	4.992.493	4.747.084	4.632.835
Oost Gelre	20.251.897	19.076.673	18.345.745	17.701.856	17.293.816	16.941.924
Oosterhout	27.751.628	25.836.387	24.225.320	23.610.439	23.288.895	23.048.572
Ooststellingwerf	15.777.529	15.368.050	14.845.828	14.447.757	14.201.867	14.006.352
Oostzaan	2.135.399	2.358.260	2.397.083	2.375.337	2.365.842	2.365.818
Opmeer	3.854.635	3.668.791	3.557.299	3.485.672	3.462.072	3.450.754
Opsterland	16.024.047	15.613.833	15.218.498	14.893.470	14.698.481	14.551.152
Oss	75.791.301	75.130.628	73.972.643	72.861.345	72.250.412	71.320.441
Oud-Beijerland	8.797.426	8.314.848	7.946.399	7.756.041	7.669.598	7.604.986
Oude IJsselstreek	20.907.213	20.898.653	20.357.541	19.873.017	19.552.073	19.309.072
Ouder-Amstel	3.283.359	3.342.919	3.266.860	3.205.281	3.186.288	3.177.496
Oudewater	3.241.502	3.103.856	2.868.000	2.778.921	2.745.643	2.724.941
Overbetuwe	19.209.361	20.240.708	20.179.672	19.923.181	19.732.895	19.633.696
Papendrecht	12.078.006	12.004.154	11.700.921	11.437.859	11.320.328	11.231.520
Peel en Maas	19.961.212	19.814.020	19.044.778	18.384.579	18.001.399	17.689.727
Pekela	15.122.312	14.311.908	13.554.265	12.875.453	12.339.277	11.861.006
Pijnacker-Nootdorp	15.116.105	15.609.094	15.925.102	15.940.923	15.913.780	16.006.479
Purmerend	43.105.768	43.628.926	43.169.708	42.743.951	42.579.630	42.379.514
Putten	9.722.733	9.315.872	8.961.830	8.698.504	8.569.494	8.473.948
Raalte	17.196.626	16.009.106	15.362.701	14.858.525	14.584.047	14.365.113
Reimerswaal	8.189.396	8.499.386	8.318.947	8.140.504	8.057.173	7.998.458
Renkum	18.806.960	18.084.037	17.297.036	16.578.129	17.033.666	14.594.250
Renswoude	1.640.591	1.565.847	1.506.548	1.477.242	1.461.110	1.450.602
Reusel-De Mierden	6.804.631	6.732.130	6.515.017	6.273.165	6.105.544	5.967.380

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Rheden	25.893.030	25.470.730	24.712.145	24.081.073	23.699.200	23.411.080
Rhenen	7.486.068	7.565.571	7.515.573	7.410.398	7.318.070	7.273.489
Ridderkerk	15.234.720	16.396.822	16.429.813	16.163.087	16.013.695	15.934.890
Rijnwaarden	6.277.697	6.020.757	5.676.972	5.380.686	5.289.639	5.218.399
Rijssen-Holtten	17.415.850	16.421.390	15.811.233	15.398.531	15.171.227	14.985.667
Rijswijk	21.350.957	19.983.213	19.264.801	18.789.776	18.620.040	18.507.866
Roerdalen	11.256.545	10.687.182	10.002.420	9.652.926	9.452.090	9.287.532
Roermond	43.619.291	40.326.415	37.910.906	36.701.982	35.990.130	35.374.545
Roosendaal	51.909.449	48.183.592	45.204.958	42.665.739	41.837.545	41.125.854
Rotterdam	445.836.578	442.008.677	438.867.476	437.867.970	438.266.834	437.270.702
Rozendaal	396.978	351.370	316.070	285.481	261.147	258.961
Rucphen	15.660.139	15.673.620	15.153.558	14.600.732	14.216.193	13.892.034
Schagen	18.184.621	18.420.115	18.085.519	17.687.548	17.455.382	17.306.331
Scherpenzeel	3.134.853	2.968.914	2.908.358	2.873.012	2.861.459	2.856.350
Schiedam	40.792.147	41.133.623	40.073.675	39.064.742	38.541.479	38.121.128
Schiermonnikoog	156.608	188.748	204.703	208.469	208.371	212.962
Schijndel	13.985.666	13.951.006	13.674.267	13.270.033	12.960.450	12.710.530
Schinnen	7.791.370	7.160.885	6.532.691	5.959.017	5.663.550	5.336.470
Schouwen-Duiveland	16.356.761	16.196.042	15.618.013	15.098.218	14.787.819	14.532.661
's-Gravenhage	325.505.749	328.125.350	324.031.392	323.606.411	323.564.935	322.503.651
's-Hertogenbosch	102.156.455	105.009.050	103.789.738	102.512.379	101.746.471	100.700.443
Simpelveld	7.612.069	7.292.399	6.847.907	6.591.177	6.432.019	6.290.749
Sint-Anthonis	4.713.692	4.918.818	4.880.732	4.767.645	4.688.159	4.639.593
Sint-Michielsgestel	13.251.918	13.353.354	12.984.270	12.572.471	12.318.176	12.097.531
Sint-Oedenrode	7.438.568	7.542.135	7.365.163	7.166.005	7.039.671	6.941.493
Sittard-Geleen	68.550.311	62.710.401	59.022.146	57.337.827	56.390.516	55.585.877
Sliedrecht	11.216.278	12.264.858	12.438.473	12.318.926	12.201.811	12.151.477
Slochteren	6.637.699	6.949.664	7.053.263	7.004.975	6.941.692	6.920.945
Sluis	10.322.304	9.908.227	9.475.104	9.236.018	9.095.008	9.013.293
Smallingerland	41.313.489	40.145.091	38.225.277	37.318.168	36.756.690	36.270.333

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Soest	19.937.914	18.130.750	17.278.952	16.761.124	16.540.740	16.377.403
Someren	7.781.144	7.534.815	7.033.983	6.742.424	6.615.692	6.514.340
Son en Breugel	5.499.404	5.157.864	5.009.836	4.872.274	4.803.117	4.753.044
Stadskanaal	37.738.288	35.746.780	34.057.395	32.681.235	31.759.571	30.903.753
Staphorst	6.351.628	5.929.083	5.503.020	5.131.901	4.821.763	4.736.521
Stede Broec	10.528.221	10.338.381	10.034.945	9.824.914	9.711.343	9.619.925
Steenbergen	10.886.884	10.564.582	10.287.898	10.017.586	9.859.542	9.732.999
Steenwijkerland	27.158.720	25.719.378	24.136.352	23.100.655	22.655.514	22.284.147
Stein	14.669.868	13.738.841	13.191.474	12.765.458	12.523.986	12.320.605
Stichtse Vecht	21.755.561	20.425.346	19.671.319	19.126.266	18.884.753	18.716.251
Strijen	3.564.560	3.430.904	3.311.769	3.222.395	3.183.158	3.155.610
Sudwest Fryslan	48.689.067	46.926.940	44.467.635	43.130.730	42.453.655	41.940.174
Ten Boer	3.252.357	3.297.942	3.254.138	3.201.187	3.165.911	3.136.058
Terneuzen	34.089.927	31.628.157	30.350.480	29.364.508	28.802.896	28.348.237
Terschelling	1.671.412	1.622.679	1.528.401	1.422.122	1.449.632	1.154.226
Texel	6.853.358	7.177.596	7.147.443	7.004.902	6.879.364	6.798.860
Teylingen	14.695.096	14.216.039	13.196.761	12.877.760	12.718.979	12.594.836
Tholen	11.089.917	11.438.440	11.329.907	11.132.607	11.009.882	10.935.999
Tiel	26.325.739	25.536.316	24.733.887	24.128.236	23.705.904	23.330.884
Tilburg	167.384.241	170.458.932	168.431.028	166.929.275	166.259.012	164.764.312
Tubbergen	7.528.222	7.912.516	7.733.960	7.475.547	7.368.642	7.353.363
Twenterand	23.374.081	22.601.736	21.432.003	20.333.554	19.510.302	19.172.270
Tynaarlo	13.327.862	12.924.725	12.383.431	12.152.412	12.021.553	11.930.771
Tytsjerksteradiel	16.551.870	15.948.858	15.365.343	15.000.325	14.765.163	14.585.014
Uden	25.202.084	24.125.440	23.040.846	22.324.371	21.882.637	21.494.106
Uitgeest	3.454.016	3.801.739	3.806.821	3.762.842	3.734.996	3.726.625
Uithoorn	10.416.133	9.746.824	9.144.095	8.930.606	8.852.752	8.802.113
Urk	9.203.563	9.244.933	8.957.739	8.597.473	8.312.260	7.846.179
Utrecht	204.056.537	195.320.214	196.089.689	196.829.294	197.791.574	197.172.927
Utrechtse Heuvelrug	19.802.193	17.891.693	16.641.774	15.764.911	15.608.884	15.526.373

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Vaals	5.616.870	5.301.601	5.178.510	5.057.794	4.963.237	4.893.113
Valkenburg aan de Geul	8.987.250	8.598.328	8.199.334	7.964.239	7.827.548	7.728.791
Valkenswaard	12.485.980	12.830.011	12.641.821	12.349.742	12.159.688	12.068.338
Veendam	28.405.185	26.828.422	25.144.502	23.939.321	23.356.319	22.821.758
Veenendaal	34.572.474	31.901.787	30.435.106	29.713.712	29.332.792	29.013.047
Veere	7.345.529	6.871.705	6.610.353	6.416.455	6.327.171	6.263.627
Veghel	20.203.954	19.801.410	19.195.796	18.632.990	18.254.893	17.920.635
Veldhoven	19.158.643	17.695.162	16.781.584	16.342.952	16.113.795	15.943.894
Velsen	31.472.358	30.974.908	30.128.653	29.515.512	29.229.457	29.007.326
Venlo	106.092.743	95.969.846	94.809.839	94.615.299	94.675.971	93.949.549
Venray	26.899.484	26.276.933	25.340.127	24.456.410	23.889.358	23.379.168
Vianen	6.420.886	6.400.979	6.280.279	6.179.504	6.135.440	6.117.744
Vlaardingen	52.560.290	52.140.469	51.496.635	51.039.498	50.982.556	50.607.431
Vlagtwedde	15.003.523	14.160.848	13.506.667	12.914.617	12.516.395	12.156.739
Vlieland	284.545	262.294	248.553	244.851	244.119	244.784
Vlissingen	61.981.935	61.216.152	62.181.431	62.825.329	63.313.799	62.961.935
Voerendaal	6.761.698	6.091.526	5.560.065	5.318.334	5.205.982	5.113.043
Voorschoten	8.285.368	8.065.282	7.538.400	7.398.820	7.328.740	7.278.237
Voorst	10.293.711	10.713.372	10.634.778	10.464.617	10.351.809	10.308.401
Vught	13.172.447	13.033.054	12.647.254	12.262.345	12.009.775	11.803.970
Waalre	5.677.562	5.190.068	4.944.337	4.779.058	4.700.540	4.641.565
Waalwijk	21.985.981	21.747.281	21.376.973	20.898.405	20.567.129	20.336.926
Waddinxveen	10.974.281	10.479.898	9.887.273	9.285.492	8.985.876	8.891.220
Wageningen	16.006.827	13.973.133	13.363.073	12.910.124	12.709.870	12.539.589
Wassenaar	7.434.090	6.911.739	6.735.320	6.559.235	6.490.014	6.463.563
Waterland	4.184.234	4.434.011	4.470.268	4.402.196	4.373.393	4.366.330
Weert	28.394.373	26.946.019	25.921.434	25.060.470	24.532.134	24.076.797
Weesp	7.101.985	6.707.770	6.426.185	6.315.528	6.255.410	6.227.768
Werkendam	9.002.141	9.103.916	9.024.175	8.872.487	8.779.606	8.754.253
West Maas en Waal	6.679.023	6.732.201	6.621.469	6.474.645	6.381.482	6.313.464

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Westerveld	10.941.827	9.805.210	9.149.897	8.856.051	8.673.788	8.523.076
Westervoort	9.023.750	8.920.914	8.721.383	8.554.195	8.426.883	8.313.477
Westland	36.665.491	35.605.993	34.054.185	33.258.393	32.865.536	32.555.277
Weststellingwerf	15.609.154	14.639.587	14.009.332	13.527.002	13.236.855	12.988.007
Westvoorne	4.595.518	4.023.814	4.029.773	3.964.246	3.942.241	3.933.229
Wierden	8.441.264	8.344.329	8.230.875	8.077.709	7.956.583	7.905.515
Wijchen	19.756.044	18.804.269	18.262.430	17.807.330	17.525.491	17.284.397
Wijdemeren	6.138.969	6.068.761	5.888.534	5.733.398	5.673.176	5.645.043
Wijk bij Duurstede	9.789.952	8.670.655	8.015.412	7.733.377	7.637.077	7.565.933
Winsum	7.471.181	7.157.478	6.911.416	6.739.362	6.640.249	6.559.537
Winterswijk	19.630.128	18.886.254	17.936.077	17.292.638	16.893.359	16.579.482
Woensdrecht	9.774.441	9.316.005	9.077.789	8.828.658	8.691.794	8.585.958
Woerden	20.739.632	20.235.053	19.490.244	18.883.507	18.565.331	18.300.638
Wormerland	5.037.695	4.910.506	4.629.325	4.563.148	4.548.398	4.544.431
Woudenberg	4.676.416	4.270.205	4.169.430	4.084.736	4.046.510	4.021.916
Woudrichem	5.854.516	5.684.560	5.471.247	5.313.875	5.240.348	5.187.594
Zaanstad	74.587.613	78.661.790	78.905.464	78.723.331	78.643.855	78.491.921
Zaltbommel	10.864.931	11.339.497	11.300.303	11.111.855	10.950.813	10.868.185
Zandvoort	5.794.397	6.103.433	6.153.053	6.111.550	6.073.753	6.068.220
Zederik	4.001.914	4.249.821	4.264.263	4.215.022	4.181.628	4.185.086
Zeevang	1.873.333	1.956.838	1.955.817	1.928.400	1.917.249	1.911.329
Zeewolde	7.753.955	7.425.402	7.116.138	7.013.303	6.992.122	6.984.924
Zeist	31.927.604	31.747.690	31.002.852	30.461.983	30.207.669	30.031.342
Zevenaar	16.550.540	15.668.485	14.779.693	14.400.367	14.186.618	14.017.277
Zoetermeer	58.941.719	57.667.622	56.037.251	55.085.591	54.730.352	54.453.512
Zoeterwoude	3.178.113	3.209.543	3.128.219	3.068.952	3.038.348	3.015.898
Zuidhorn	9.034.775	8.712.508	8.391.839	8.169.614	8.052.852	7.955.413
Zuidplas	13.783.871	13.641.222	12.830.583	12.415.154	12.307.101	12.223.142
Zundert	9.713.643	9.633.626	9.443.400	9.199.434	9.065.505	8.983.982
Zutphen	37.757.691	35.916.861	33.973.761	32.917.620	32.361.012	31.879.245
Zwartewaterland	9.965.634	8.914.143	8.232.190	7.881.340	7.807.074	7.753.184
Zwijndrecht	21.138.036	19.915.668	19.181.108	18.686.145	18.444.197	18.258.201
Zwolle	130.148.122	125.980.472	126.224.160	126.647.391	127.389.729	126.809.315

Bijlage 4.2.1 Overzicht decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2015-2020 (in miljoenen euro's)

Uitkeringsjaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Vindplaats
- Wmo	1.258,727	1.138,154	1.178,830	1.178,830	1.178,830	1.178,830	mei 2015, § 4.2-4
- maatschappelijke opvang	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	mei 2015, § 4.2
- vrouwenopvang	116,581	116,581	116,581	116,581	116,581	116,581	mei 2015, § 4.2-5
- huishoudelijke hulp toelage	128,564	141,000					mei 2015, § 4.2-3
- brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	57,935						mei 2015, § 4.2-1
- vergunningverlening, toezicht en handhaving	40,758	40,758	40,758	46,700	46,700	46,700	december 2013, § 4.3.1
- versterking peuterspeelzaalwerk	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	september 2009, § 8.3
- jeugd	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	juni 2012, § 6.9
- bodemsanering	38,736	46,241	46,241	46,241	46,241	46,241	mei 2015, § 4.2-2
- beeldende kunst en vormgeving	13,500	13,500	0,000	0,000	0,000		mei 2014, § 4.6
- nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	11,887						september 2013, § 7.8
- Gezond in de Stad	19,846	19,846	19,846	5,000	5,000	5,000	mei 2015, § 4.2-12
- veiligheidshuizen	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	juni 2012, § 6.11
- vsv-programmagelden RMC-regio's G4	6,765						mei 2015, § 4.2-11
- knelpunten verdeelproblematiek	3,298	3,374	3,451	3,531	3,612	3,695	september 2006, § 5.8
- WUW-middelen	2,672	2,361	1,599				Stb. 2001, 415
- bestaand Rotterdams gebied	2,527	pm					september 2011, § 7.12
- erfgoed en ruimte	0,102						mei 2015, § 4.2-10
- nationaal programma kwaliteitssprong Zuid	1,400						juni 2012, § 6.5
- herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	0,000	0,522					september 2012, § 7.10
- LHBT-emancipatiebeleid	0,410	1,150	0,900				mei 2015, § 4.2-8
- WE CAN Young	0,205	0,205					mei 2015, § 4.2-7
- eigen kracht	0,368	0,698					mei 2015, § 4.2-6
- spoorse doorsnijdingen	3,356						november 2009, § 4.9
- sterke regio's	2,000	1,100					september 2011, § 7.13
- groeiopgave Almere	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	mei 2014, § 4.2.18
- ondersteuning raadsman Loppersum	0,223						december 2014, § 4.2.8
- implementatie Participatiewet	17,500	14,000					december 2014, § 4.2.3
- verankering programma verbetering GGZ	0,125	0,125					mei 2015, § 4.2-9
- RSP Zuiderzeelijn	21,412						mei 2015, § 4.2-13
Totaal	2.205,353	1.996,071	1.864,662	1.853,339	1.853,420	1.853,503	

Bijlage 4.2-1 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Aa en Hunze	3e tranche	101.640	5,1	140%
Aalburg	4e tranche	61.320	3,1	140%
Aalsmeer	3e tranche	88.080	4,4	120%
Achtkarspelen	3e tranche	122.360	6,1	140%
Alblasserdam	4e tranche	73.200	3,7	120%
Albrandswaard	3e tranche	79.680	4,0	120%
Alkmaar	1e tranche	412.720	20,6	140%
Almelo	1e tranche	303.800	15,2	140%
Almere	2e tranche	915.320	45,8	140%
Alphen aan den Rijn	2e tranche	453.600	22,6	140%
Alphen-Chaam	5e tranche	40.040	2,0	140%
Ameland	4e tranche	28.000	1,4	140%
Amersfoort	1e tranche	633.640	31,7	140%
Amstelveen	6e tranche	124.920	6,2	60%
Amsterdam	1e tranche	2.583.840	129,2	140%
Apeldoorn	2e tranche	626.080	31,3	140%
Appingedam	4e tranche	44.520	2,2	140%
Arnhem	1e tranche	516.320	25,8	140%
Assen	2e tranche	281.400	14,1	140%
Asten	5e tranche	72.240	3,6	140%
Baarn	5e tranche	53.280	2,7	80%
Barendrecht	5e tranche	145.000	7,3	100%
Barneveld	3e tranche	266.560	13,3	140%
Bedum	3e tranche	34.200	1,7	100%
Beek	2e tranche	63.560	3,2	140%
Beemster	4e tranche	25.600	1,3	100%
Beesel	4e tranche	55.160	2,8	140%
Bellingwedde	4e tranche	33.040	1,7	140%
Bergeijk	4e tranche	44.960	2,2	80%
Bergen L	4e tranche	55.440	2,8	140%
Bergen NH	3e tranche	81.400	4,1	100%
Bergen op Zoom	3e tranche	257.040	12,9	140%
Berkelland	4e tranche	189.560	9,5	140%
Bernheze	3e tranche	57.480	2,9	60%
Best	3e tranche	94.200	4,7	100%
Beuningen	3e tranche	114.240	5,7	140%
Beverwijk	6e tranche	143.080	7,2	140%
Binnenmaas	7e tranche	64.000	3,2	80%
Bladel	3e tranche	82.600	4,1	140%
Bloemendaal	4e tranche	67.400	3,4	100%
Bodegraven-Reeuwijk	5e tranche	106.000	5,3	100%
Boekel	4e tranche	33.000	1,7	100%
Borger-Odoorn	3e tranche	105.000	5,3	140%
Borne	3e tranche	91.840	4,6	140%
Borsele	2e tranche	102.760	5,1	140%
Boxmeer	3e tranche	124.880	6,2	140%
Boxtel	3e tranche	89.400	4,5	100%
Breda	1e tranche	659.960	33,0	140%
Brielle	4e tranche	27.000	1,4	60%
Bronckhorst	5e tranche	134.400	6,7	120%
Brummen	4e tranche	75.120	3,8	120%
Brunssum	4e tranche	101.920	5,1	140%
Bunnik	6e tranche	26.400	1,3	60%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Bunschoten	5e tranche	40.920	2,0	60%
Buren	6e tranche	63.520	3,2	80%
Capelle aan den IJssel	2e tranche	223.920	11,2	120%
Castricum	4e tranche	106.000	5,3	100%
Coevorden	2e tranche	61.680	3,1	60%
Cranendonck	4e tranche	78.680	3,9	140%
Cromstrijen	4e tranche	52.080	2,6	140%
Cuijk	3e tranche	103.320	5,2	140%
Culemborg	3e tranche	91.800	4,6	100%
Dalfsen	3e tranche	52.680	2,6	60%
Dantumadiel	4e tranche	86.240	4,3	140%
De Bilt	2e tranche	123.800	6,2	100%
De Friese Meren	3e tranche	225.442	11,3	140%
De Marne	6e tranche	30.600	1,5	100%
De Ronde Venen	5e tranche	194.600	9,7	140%
De Wolden	2e tranche	101.080	5,1	140%
Delft	2e tranche	306.320	15,3	140%
Delfzijl	2e tranche	45.000	2,3	60%
Den Helder	2e tranche	222.040	11,1	140%
Deurne	5e tranche	133.280	6,7	140%
Deventer	1e tranche	396.200	19,8	140%
Diemen	6e tranche	93.240	4,7	140%
Dinkelland	5e tranche	123.760	6,2	140%
Doesburg	5e tranche	35.200	1,8	100%
Doetinchem	5e tranche	232.680	11,6	140%
Dongen	4e tranche	105.560	5,3	140%
Dongeradeel	4e tranche	109.200	5,5	140%
Dordrecht	1e tranche	481.600	24,1	140%
Drechterland	3e tranche	82.600	4,1	140%
Drimmelen	5e tranche	76.800	3,8	100%
Dronten	2e tranche	180.600	9,1	140%
Druten	4e tranche	80.920	4,0	140%
Duiven	4e tranche	125.720	6,3	140%
Echt-Susteren	4e tranche	113.960	5,7	140%
Edam-Volendam	2e tranche	126.560	6,3	140%
Ede	2e tranche	209.040	10,5	60%
Eemsmond	2e tranche	51.000	2,6	100%
Eersel	3e tranche	76.160	3,8	140%
Eijsden-Margraten	4e tranche	55.160	2,8	140%
Eindhoven	1e tranche	726.320	36,3	140%
Elburg	4e tranche	102.760	5,1	140%
Emmen	1e tranche	427.560	21,4	140%
Enkhuizen	4e tranche	71.680	3,6	140%
Enschede	1e tranche	579.880	29,0	140%
Epe	5e tranche	129.080	6,5	140%
Ermelo	4e tranche	93.840	4,7	120%
Etten-Leur	8e tranche	118.800	5,9	100%
Ferwerderadiel	4e tranche	39.480	2,0	140%
Franekeradeel	5e tranche	74.880	3,7	120%
Geertruidenberg	5e tranche	80.640	4,0	140%
Geldermalsen	3e tranche	69.760	3,5	80%
Geldrop-Mierlo	5e tranche	65.760	3,3	60%
Gemert-Bakel	2e tranche	101.760	5,1	120%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Gennep	4e tranche	65.240	3,3	140%
Giessenlanden	4e tranche	65.520	3,3	140%
Gilze en Rijen	2e tranche	106.400	5,3	140%
Goeree-Overflakkee	2e tranche	174.000	8,7	120%
Goes	2e tranche	142.240	7,1	140%
Goirle	3e tranche	62.200	3,1	100%
Gorinchem	3e tranche	140.840	7,0	140%
Gouda	2e tranche	308.000	15,4	140%
Grave	5e tranche	54.600	2,7	140%
Groesbeek	4e tranche	133.840	6,7	140%
Groningen	1e tranche	519.960	26,0	140%
Grootegast	4e tranche	58.800	2,9	140%
Gulpen-Witter	4e tranche	22.320	1,1	60%
Haaksbergen	6e tranche	72.600	3,6	100%
Haarlem	1e tranche	539.560	27,0	140%
Haarlemmerliede Spaarnw	6e tranche	23.800	1,2	140%
Haarlemmermeer	2e tranche	624.960	31,2	140%
Halderberge	3e tranche	64.320	3,2	80%
Hardenberg	2e tranche	269.920	13,5	140%
Harderwijk	3e tranche	185.640	9,3	140%
Hardinxveld-Giessendam	3e tranche	85.400	4,3	140%
Haren	3e tranche	44.320	2,2	80%
Harlingen	2e tranche	63.280	3,2	140%
Hatter	4e tranche	50.680	2,5	140%
Heemskerk	4e tranche	157.080	7,9	140%
Heemstede	3e tranche	59.040	3,0	80%
Heerde	4e tranche	74.760	3,7	140%
Heerenveen	2e tranche	200.116	10,0	140%
Heerhugowaard	2e tranche	160.400	8,0	100%
Heerlen	1e tranche	300.160	15,0	140%
Heeze-Leende	4e tranche	62.160	3,1	140%
Heiloo	5e tranche	64.400	3,2	100%
Hellendoorn	2e tranche	151.200	7,6	140%
Hellevoetsluis	2e tranche	68.400	3,4	60%
Helmond	2e tranche	317.520	15,9	120%
Hendrik-Ido-Ambacht	3e tranche	120.120	6,0	140%
Hengelo O	1e tranche	335.720	16,8	140%
het Bildt	7e tranche	49.280	2,5	140%
Heusden	2e tranche	185.640	9,3	140%
Hillegom	5e tranche	68.880	3,4	120%
Hilvarenbeek	4e tranche	49.000	2,5	100%
Hilversum	5e tranche	135.600	6,8	60%
Hof van Twente	5e tranche	145.600	7,3	140%
Hollands Kroon	2e tranche	207.480	10,4	140%
Hoogeveen	3e tranche	223.160	11,2	140%
Hoogezand-Sappemeer	4e tranche	133.280	6,7	140%
Hoorn	2e tranche	247.440	12,4	120%
Horst aan de Maas	4e tranche	175.560	8,8	140%
Houten	2e tranche	234.920	11,7	140%
Huizen	6e tranche	127.400	6,4	100%
Hulst	2e tranche	90.960	4,5	120%
IJsselstein	2e tranche	141.360	7,1	120%
Kaag en Braassem	4e tranche	94.560	4,7	120%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Kampen	3e tranche	233.240	11,7	140%
Kapelle	2e tranche	56.280	2,8	140%
Katwijk	3e tranche	281.960	14,1	140%
Koggenland	5e tranche	84.240	4,2	120%
Krimpen aan den IJssel	3e tranche	87.600	4,4	100%
Krimpenerwaard	4e/5e tranche	179.040	9,0	
Laarbeek	4e tranche	91.280	4,6	140%
Landerd	8e tranche	46.400	2,3	100%
Landgraaf	3e tranche	95.200	4,8	100%
Landsmeer	4e tranche	17.880	0,9	60%
Langedijk	2e tranche	121.240	6,1	140%
Lansingerland	3e tranche	135.520	6,8	80%
Leek	3e tranche	58.800	2,9	100%
Leerdam	3e tranche	90.160	4,5	140%
Leeuwarden	1e tranche	280.560	14,0	120%
Leeuwarderadeel	7e tranche	47.600	2,4	140%
Leiden	1e tranche	284.600	14,2	100%
Leiderdorp	5e tranche	48.720	2,4	60%
Leidschendam-Voorburg	2e tranche	150.240	7,5	80%
Lelystad	1e tranche	318.640	15,9	140%
Leudal	5e tranche	154.000	7,7	140%
Leusden	3e tranche	124.600	6,3	140%
Lingewaal	4e tranche	34.800	1,7	100%
Lingewaard	4e tranche	192.360	9,6	140%
Lisse	5e tranche	65.200	3,3	100%
Littenseradiel	5e tranche	37.600	1,9	100%
Lochem	4e tranche	129.640	6,5	140%
Loon op Zand	5e tranche	67.000	3,4	100%
Lopik	5e tranche	70.280	3,5	140%
Loppersum	4e tranche	19.440	1,0	60%
Losser	2e tranche	77.520	3,9	120%
Maasdriel	8e tranche	43.200	2,2	60%
Maasgouw	4e tranche	74.640	3,7	120%
Maassluis	3e tranche	70.080	3,5	80%
Maastricht	1e tranche	362.320	18,1	140%
Marum	4e tranche	45.920	2,3	140%
Medemblik	5e tranche	185.920	9,3	140%
Meerssen	5e tranche	32.040	1,6	60%
Menameradiel	7e tranche	62.720	3,1	140%
Menterwolde	4e tranche	36.600	1,8	100%
Meppel	3e tranche	128.520	6,4	140%
Middelburg	2e tranche	191.520	9,6	140%
Midden Drenthe	5e tranche	100.000	5,0	100%
Midden-Delfland	5e tranche	60.400	3,0	100%
Mill en Sint Hubert	4e tranche	46.760	2,3	140%
Moerdijk	5e tranche	104.000	5,2	100%
Molenwaard	4e tranche	88.000	4,4	80%
Montferland	4e tranche	143.920	7,2	140%
Montfoort U	4e tranche	64.960	3,2	140%
Muiden	6e tranche	29.400	1,5	140%
Naarden	5e tranche	80.360	4,0	140%
Neder-Betuwe	4e tranche	119.000	6,0	140%
Nederweert	4e tranche	68.880	3,4	140%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Neerijnen	5e tranche	39.800	2,0	100%
Nieuwegein	2e tranche	235.200	11,8	140%
Nieuwkoop	5e tranche	118.440	5,9	140%
Nijkerk	6e tranche	176.120	8,8	140%
Nijmegen	1e tranche	538.720	26,9	140%
Nissewaard	2e/3e tranche	328.600	16,4	
Noord-Beveland	3e tranche	25.480	1,3	140%
Noordenveld	3e tranche	90.600	4,5	100%
Noordoostpolder	4e tranche	189.120	9,5	120%
Noordwijk	4e tranche	64.400	3,2	100%
Noordwijkerhout	4e tranche	54.240	2,7	120%
Nuenen c.a.	7e tranche	69.200	3,5	100%
Nunspeet	2e tranche	125.160	6,3	140%
Nuth	5e tranche	39.800	2,0	100%
Oirschot	5e tranche	78.120	3,9	140%
Oisterwijk	3e tranche	109.200	5,5	140%
Oldambt	4e tranche	103.800	5,2	100%
Oldebroek	4e tranche	74.400	3,7	100%
Oldenzaal	5e tranche	132.720	6,6	140%
Olst-Wijhe	3e tranche	76.720	3,8	140%
Ommen	5e tranche	71.960	3,6	140%
Oost Gelre	5e tranche	113.760	5,7	120%
Oosterhout	2e tranche	214.480	10,7	140%
Ooststellingwerf	5e tranche	92.400	4,6	120%
Oostzaan	4e tranche	28.800	1,4	100%
Opmeer	4e tranche	52.920	2,6	140%
Opsterland	5e tranche	93.000	4,7	100%
Oss	2e tranche	366.257	18,3	140%
Oud-Beijerland	4e tranche	91.440	4,6	120%
Oude IJsselstreek	6e tranche	144.000	7,2	120%
Ouder-Amstel	4e tranche	54.880	2,7	140%
Oudewater	4e tranche	19.320	1,0	60%
OverBetuwe	7e tranche	201.320	10,1	140%
Peel en Maas	4e tranche	181.160	9,1	140%
Pekela	4e tranche	29.920	1,5	80%
Pijnacker-Nootdorp	2e tranche	222.040	11,1	140%
Purmerend	2e tranche	323.120	16,2	140%
Putten	3e tranche	106.400	5,3	140%
Raalte	3e tranche	165.200	8,3	140%
Reimerswaal	2e tranche	74.000	3,7	100%
Renkum	3e tranche	119.840	6,0	140%
Reusel-De Mierden	4e tranche	50.400	2,5	140%
Rheden	2e tranche	157.080	7,9	140%
Rhenen	5e tranche	57.800	2,9	100%
Ridderkerk	2e tranche	157.640	7,9	140%
Rijssen-Holten	2e tranche	155.520	7,8	120%
Rijswijk	2e tranche	144.760	7,2	140%
Roerdalen	4e tranche	74.760	3,7	140%
Roermond	2e tranche	173.520	8,7	120%
Roosendaal	2e tranche	132.000	6,6	60%
Rotterdam	1e tranche	2.257.640	112,9	140%
Schagen	2e tranche	196.840	9,8	140%
Scherpenzeel	3e tranche	24.800	1,2	80%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Schiedam	1e tranche	290.080	14,5	140%
Schiermonnikoog	4e tranche	20.000	1,0	100%
Schijndel	2e tranche	95.480	4,8	140%
Schinnen	3e tranche	43.440	2,2	120%
Schouwen-Duiveland	3e tranche	55.560	2,8	60%
's-Gravenhage	1e tranche	1.840.160	92,0	140%
's-Hertogenbosch	1e tranche	551.303	27,6	140%
Simpelveld	2e tranche	40.040	2,0	140%
Sint-Anthonis	4e tranche	54.040	2,7	140%
Sint-Michielsgestel	5e tranche	51.720	2,6	60%
Sint-Oedenrode	4e tranche	54.000	2,7	100%
Sittard-Geleen	1e tranche	348.600	17,4	140%
Sliedrecht	4e tranche	71.200	3,6	100%
Slochteren	5e tranche	46.200	2,3	100%
Sluis	3e tranche	83.440	4,2	140%
Smallingerland	3e tranche	165.800	8,3	100%
Soest	8e tranche	135.800	6,8	100%
Someren	7e tranche	81.200	4,1	140%
Son en Breugel	3e tranche	48.200	2,4	100%
Stadskanaal	3e tranche	131.880	6,6	140%
Staphorst	3e tranche	65.400	3,3	100%
Stede Broec	6e tranche	81.120	4,1	120%
Steenbergen	4e tranche	92.120	4,6	140%
Steenwijkerland	2e tranche	105.120	5,3	80%
Stein	5e tranche	66.800	3,3	100%
Stichtse Vecht	2e tranche	261.800	13,1	140%
Strijen	4e tranche	27.000	1,4	100%
Sudwest Fryslan	3e tranche	313.080	15,7	120%
Ten Boer	4e tranche	34.720	1,7	140%
Terneuzen	3e tranche	181.680	9,1	120%
Terschelling	4e tranche	28.000	1,4	140%
Texel	2e tranche	56.840	2,8	140%
Teylingen	3e tranche	69.480	3,5	60%
Tholen	4e tranche	119.560	6,0	140%
Tiel	2e tranche	133.200	6,7	100%
Tilburg	1e tranche	753.480	37,7	140%
Tubbergen	2e tranche	104.720	5,2	140%
Twenterand	2e tranche	87.360	4,4	80%
Tynaarlo	2e tranche	129.640	6,5	140%
Tytsjerksteradiel	4e tranche	137.200	6,9	140%
Uden	2e tranche	170.800	8,5	140%
Uithoorn	3e tranche	118.720	5,9	140%
Urk	5e tranche	122.640	6,1	140%
Utrecht	1e tranche	1.009.120	50,5	140%
Utrechtse Heuvelrug	3e tranche	200.760	10,0	140%
Vaals	4e tranche	31.920	1,6	140%
Valkenburg aan de Geul	4e tranche	40.000	2,0	100%
Valkenswaard	3e tranche	115.360	5,7	140%
Veendam	4e tranche	61.760	3,1	80%
Veenendaal	2e tranche	165.600	8,3	80%
Veere	3e tranche	65.000	3,3	100%
Veghel	6e tranche	69.600	3,5	60%
Veldhoven	4e tranche	124.400	6,2	100%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties				
Gemeente	Tranche	Bedrag 2015	Fte 2015	Percentage van deelname
Velsen	2e tranche	203.800	10,2	100%
Venlo	1e tranche	382.760	19,1	140%
Venray	2e tranche	182.280	9,1	140%
Vianen	3e tranche	85.400	4,3	140%
Vlaardingen	2e tranche	224.400	11,2	120%
Vlagtwedde	5e tranche	62.160	3,1	140%
Vlieland	4e tranche	20.000	1,0	100%
Vlissingen	2e tranche	161.560	8,1	140%
Voerendaal	4e tranche	46.760	2,3	140%
Voorst	5e tranche	94.360	4,7	140%
Vught	4e tranche	45.840	2,3	60%
Waalre	5e tranche	72.520	3,6	140%
Waalwijk	5e tranche	179.200	9,0	140%
Waddinxveen	3e tranche	112.560	5,6	140%
Wageningen	4e tranche	48.840	2,4	60%
Wassenaar	5e tranche	61.280	3,1	80%
Waterland	4e tranche	69.720	3,5	140%
Weert	2e tranche	186.760	9,3	140%
Weesp	4e tranche	45.400	2,3	100%
Werkendam	3e tranche	117.320	5,9	140%
West Maas en Waal	4e tranche	75.600	3,8	140%
Westerveld	4e tranche	62.160	3,1	120%
Westervoort	4e tranche	49.200	2,5	100%
Westland	3e tranche	189.120	9,5	60%
Weststellingwerf	5e tranche	72.000	3,6	100%
Westvoorne	4e tranche	38.200	1,9	100%
Wierden	3e tranche	104.440	5,2	140%
Wijchen	2e tranche	174.440	8,7	140%
Wijdmeren	3e tranche	69.200	3,5	100%
Wijk bij Duurstede	2e tranche	61.920	3,1	80%
Winsum	5e tranche	27.240	1,4	60%
Winterswijk	5e tranche	104.160	5,2	120%
Woensdrecht	4e tranche	57.400	2,9	100%
Woerden	2e tranche	219.520	11,0	140%
Wormerland	4e tranche	48.400	2,4	100%
Woudenberg	5e tranche	54.600	2,7	140%
Woudrichem	4e tranche	44.800	2,2	100%
Zaanstad	1e tranche	571.760	28,6	140%
Zaltbommel	3e tranche	109.200	5,5	120%
Zandvoort	4e tranche	53.760	2,7	140%
Zederik	5e tranche	63.560	3,2	140%
Zeevang	4e tranche	24.480	1,2	120%
Zeewolde	4e tranche	112.560	5,6	140%
Zeist	3e tranche	241.640	12,1	140%
Zevenaar	3e tranche	52.680	2,6	60%
Zoetermeer	2e tranche	425.760	21,3	120%
Zoeterwoude	6e tranche	15.720	0,8	60%
Zuidhorn	3e tranche	51.680	2,6	80%
Zuidplas	2e tranche	188.720	9,4	140%
Zundert	3e tranche	58.600	2,9	100%
Zwartewaterland	3e tranche	67.680	3,4	80%
Zwijndrecht	4e tranche	171.640	8,6	140%
Zwolle	1e tranche	469.840	23,5	140%
Totaal		57.935.358	2897,0	

Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering

Decentralisatie-uitkering Bodemsanering		
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016-2020
Alkmaar	802.516	686.758
Almelo	650.274	667.224
Amersfoort	794.773	787.187
Amsterdam	7.623.151	10.026.855
Arnhem	884.583	484.153
Breda	895.391	966.567
Deventer	674.839	627.472
Dordrecht	621.023	1.452.197
Eindhoven	894.907	1.518.374
Emmen	951.717	1.808.396
Enschede	936.424	1.576.950
Groningen	1.228.840	798.268
Haarlem	763.451	1.377.360
Heerlen	629.908	540.996
Helmond	514.351	480.818
Hengelo O	721.077	841.951
Leeuwarden	948.811	644.514
Leiden	747.575	563.208
Maastricht	795.695	715.286
Nijmegen	896.392	1.166.307
Rotterdam	6.184.793	8.467.999
Schiedam	576.299	497.089
's-Gravenhage	3.228.063	1.545.264
's-Hertogenbosch	508.324	762.925
Tilburg	1.223.639	1.361.764
Utrecht	1.359.944	2.357.741
Venlo	827.863	844.094
Zaanstad	1.156.539	1.865.818
Zwolle	695.241	807.526
Totaal	38.736.403	46.241.061

Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2015	Gemeente	Bedrag 2015
Aa en Hunze	290.030	Cuijk	219.404
Aalsmeer	104.966	Culemborg	104.318
Aalten	148.114	Dalfsen	190.743
Achtkarspelen	11.677.838	De Bilt	190.895
Albrandswaard	70.200	De Marne	102.862
Almelo	973.211	De Ronde Venen	211.808
Alphen aan den Rijn	395.244	De Wolden	187.500
Alphen-Chaam	37.555	Delft	424.369
Amersfoort	498.673	Delfzijl	367.572
Amstelveen	431.985	Den Helder	312.463
Amsterdam	5.000.000	Deurne	281.474
Apeldoorn	1.248.000	Deventer	494.910
Appingedam	213.707	Diemen	120.900
Arnhem	1.413.750	Dinkelland	262.716
Assen	472.500	Doesburg	66.694
Asten	132.690	Doetinchem	287.004
Baarle-Nassau	37.492	Dongen	115.550
Baarn	115.314	Dordrecht	1.687.500
Barendrecht	139.370	Drechterland	64.253
Barneveld	614.250	Drimmelen	285.000
Bedum	86.624	Dronten	378.780
Beek	125.718	Druten	191.035
Bellingwedde	80.747	Duiven	98.526
Bergeijk	70.826	Echt-Susteren	175.767
Bergen NH	142.849	Ede	769.175
Bergen op Zoom	355.707	Eemnes	98.675
Berkelland	226.285	Eemmond	243.015
Best	286.000	Eersel	71.187
Beuningen	262.080	Eijsden-Margraten	157.500
Beverwijk	196.972	Eindhoven	2.548.000
Binnenmaas	122.451	Elburg	216.050
Bladel	77.096	Emmen	1.293.000
Blaricum	116.814	Enkhuizen	87.759
Bloemendaal	75.469	Enschede	1.965.113
Bodegraven-Reeuwijk	114.010	Ermelo	335.957
Borger-Odoorn	163.125	Etten-Leur	190.077
Borne	247.115	Geertruidenberg	98.370
Borsele	116.972	Geldermalsen	92.625
Boxtel	237.744	Geldrop-Mierlo	190.764
Breda	2.447.000	Gemert-Bakel	237.300
Brielle	86.400	Giessenlanden	47.746
Bronckhorst	192.975	Gilze en Rijen	112.092
Brummen	130.000	Goeree-Overflakkee	229.995
Brunssum	158.600	Goes	273.363
Bunnik	105.000	Goirle	99.732
Bunschoten	59.796	Gorinchem	172.376
Buren	86.374	Gouda	306.173
Bussum	554.947	Groesbeek	394.355
Capelle aan den IJssel	600.000	Groningen	744.300
Castricum	147.478	Grootegast	877.500
Coevorden	401.500	Gulpen-Wittem	112.500
Cranendonck	433.500	Haaksbergen	270.499
Cromstrijen	57.677	Haaren	74.880

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2015	Gemeente	Bedrag 2015
Haarlem	672.039	Leusden	351.000
Haarlemmerliede Spaarnw	20.241	Lingewaal	40.668
Haarlemmermeer	679.250	Lingewaard	184.289
Halderberge	151.196	Lochem	163.154
Hardenberg	397.000	Loon op Zand	108.918
Harderwijk	494.754	Lopik	122.460
Hardinxveld-Giessendam	79.992	Loppersum	128.950
Haren	276.696	Losser	287.012
Hatterm	91.736	Maasdriel	92.322
Heemskerk	186.328	Maasgouw	126.373
Heemstede	116.591	Maassluis	485.000
Heerde	138.000	Maastricht	1.038.750
Heerhugowaard	173.979	Medemblik	164.405
Heerlen	1.212.188	Meerssen	138.750
Heeze-Leende	191.250	Menterwolde	102.810
Heiloo	96.809	Meppel	279.375
Hellendoorn	413.600	Middelburg	353.575
Hellevoetsluis	217.800	Midden-Delfland	50.876
Helmond	779.482	Midden Drenthe	204.800
Hengelo O	1.021.972	Moerdijk	167.972
Heumen	170.755	Molenwaard	86.913
Heusden	177.554	Montferland	186.599
Hillegom	472.610	Montfoort U	40.000
Hilvarenbeek	58.385	Mook en Middelaar	80.340
Hilversum	1.495.781	Muiden	80.076
Hof van Twente	437.815	Naarden	225.904
Hoogeveen	560.000	Neder-Betuwe	88.447
Hoogezand-Sappemeer	412.030	Nederweert	77.064
Hoorn	296.451	Neerijnen	41.563
Houten	276.900	Nieuwegein	364.000
Huizen	625.641	Nieuwkoop	96.133
Hulst	147.659	Nijkerk	362.000
IJsselstein	146.250	Nijmegen	1.422.200
Kaag en Braassem	89.888	Nissewaard	575.000
Kampen	340.075	Noord-Beveland	49.678
Kapelle	64.457	Noordenveld	881.400
Katwijk	580.225	Noordoostpolder	753.564
Kerkrade	963.275	Nuenen c.a.	87.668
Koggenland	74.327	Nunspeet	381.328
Korendijk	44.545	Oegstgeest	223.995
Krimpen aan den IJssel	341.250	Oirschot	71.774
Krimpenerwaard	227.968	Oisterwijk	125.294
Laarbeek	196.172	Oldambt	482.614
Landgraaf	898.900	Oldebroek	277.624
Langedijk	84.528	Oldenzaal	408.653
Lansingerland	400.000	Olst-Wijhe	250.000
Laren	134.882	Ommen	116.000
Leerdam	111.905	Onderbanken	115.175
Leiden	1.238.908	Oost Gelre	135.031
Leiderdorp	352.791	Oosterhout	256.653
Leidschendam-Voorburg	1.234.800	Opmeer	44.295
Lelystad	626.000	Oss	1.625.000
Leudal	156.459	Oud-Beijerland	91.696

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2015	Gemeente	Bedrag 2015
Oude IJsselstreek	224.721	Tilburg	3.225.375
Ouder-Amstel	74.865	Tubbergen	203.291
Oudewater	36.504	Twenterand	381.997
Overbetuwe	168.409	Tynaarlo	315.900
Pekela	103.725	Uden	178.159
Putten	297.068	Uitgeest	37.385
Raalte	422.500	Uithoorn	112.339
Reimerswaal	125.294	Urk	158.067
Renkum	177.792	Utrecht	3.381.000
Renswoude	12.996	Utrechtse Heuvelrug	211.380
Reusel-De Mierden	48.065	Vaals	90.000
Rheden	284.454	Valkenburg aan de Geul	151.250
Rhenen	81.551	Valkenswaard	510.000
Ridderkerk	259.423	Veendam	207.450
Rijnwaarden	52.357	Veenendaal	360.000
Rijssen-Holten	395.309	Veere	135.348
Rijswijk	305.649	Veldhoven	379.768
Roerdalen	106.049	Velsen	312.000
Roermond	312.246	Venlo	2.692.754
Roosendaal	398.610	Vianen	110.500
Rotterdam	3.500.000	Vlaardingen	1.082.500
Rozendaal	4.628	Vlagtwedde	118.179
Rucphen	130.799	Vlissingen	401.659
Schagen	321.512	Voerendaal	75.168
Scherpenzeel	35.827	Voorst	231.840
Schiedam	1.180.000	Vught	110.522
Schijndel	177.840	Waalre	68.096
Schinnen	55.575	Waalwijk	232.749
Schouwen-Duiveland	214.892	Waddinxveen	108.712
's-Gravenhage	1.500.000	Wageningen	119.870
's-Hertogenbosch	1.003.800	Weert	251.505
Simpelveld	203.413	Weesp	284.693
Sint-Michiëlsgestel	112.127	West Maas en Waal	77.847
Sittard-Geleen	503.475	Westerveld	162.500
Slochteren	98.870	Westervoort	62.266
Sluis	116.250	Westland	383.982
Smallingerland	790.000	Westvoorne	82.800
Soest	201.296	Wierden	231.698
Someren	165.022	Wijchen	442.975
Son en Breugel	68.125	Wijdmeren	312.318
Stadskanaal	1.487.200	Wijk bij Duurstede	74.427
Staphorst	48.528	Winsum	110.588
Stede Broec	84.751	Winterswijk	167.023
Steenbergen	115.144	Woensdrecht	102.101
Steenwijkerland	754.068	Woerden	176.000
Stein	230.775	Woudenberg	43.326
Stichtse Vecht	223.121	Zaanstad	1.000.000
Strijen	38.882	Zaltbommel	102.135
Ten Boer	81.413	Zandvoort	103.020
Terneuzen	325.000	Zederik	52.499
Texel	382.470	Zeewolde	210.648
Tholen	156.982	Zeist	270.182
Tiel	172.218	Zevenaar	165.527

Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage			
Gemeente	Bedrag 2015	Gemeente	Bedrag 2015
Zoetermeer	975.000	Zwartewaterland	80.944
Zoeterwoude	63.210	Zwolle	1.000.000
Zuidplas	128.413		
Zundert	113.851		128.564.412

Bijlage 4.2-4 Integratie-uitkering Wmo

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Aa en Hunze	2.627.701	2.840.313	2.088.678	1.892.008
Aalburg	1.022.131	1.141.682	829.487	747.809
Aalsmeer	2.105.662	2.409.207	1.768.294	1.597.080
Aalten	3.021.292	3.404.809	2.474.119	2.232.567
Achtkarspelen	3.017.720	3.369.561	2.441.013	2.199.504
Alblasserdam	1.918.018	2.173.957	1.587.607	1.430.963
Albrandswaard	1.419.066	1.586.403	1.199.445	1.082.797
Alkmaar	8.989.542	9.871.052	7.812.229	7.059.216
Almelo	8.269.904	9.081.802	6.714.361	6.076.343
Almere	11.078.099	11.933.540	8.778.137	7.955.480
Alphen aan den Rijn	5.769.519	9.181.717	6.873.008	6.227.370
Alphen-Chaam	771.207	826.806	597.079	537.900
Ameland	311.336	350.580	253.293	228.373
Amersfoort	10.584.036	11.471.245	8.514.262	7.715.978
Amstelveen	7.241.830	7.935.617	5.785.648	5.229.321
Amsterdam	61.907.314	66.136.500	48.775.762	44.182.698
Apeldoorn	16.040.208	17.736.560	13.179.911	11.953.901
Appingedam	1.928.945	2.148.645	1.581.901	1.428.301
Arnhem	14.158.729	15.170.062	11.391.376	10.344.321
Assen	6.574.909	7.357.176	5.631.083	5.113.028
Asten	1.340.019	1.477.086	1.099.295	991.667
Baarle-Nassau	767.305	836.877	611.029	550.330
Baarn	2.641.939	2.823.265	2.136.622	1.959.376
Barendrecht	2.869.427	3.050.855	2.252.243	2.034.276
Barneveld	3.600.206	4.046.033	2.899.759	2.617.608
Bedum	1.066.967	1.166.296	861.908	782.719
Beek	1.892.095	2.079.797	1.511.415	1.361.747
Beemster	723.984	788.470	580.198	525.293
Beesel	1.386.097	1.553.731	1.140.662	1.028.689
Bellingwedde	1.254.373	1.362.260	998.206	899.075
Bergambacht	814.348	851.567		
Bergeijk	1.428.214	1.626.874	1.191.555	1.073.790
Bergen L	1.536.115	1.649.860	1.185.737	1.068.987
Bergen NH	2.897.020	3.247.145	2.375.162	2.147.004
Bergen op Zoom	7.378.241	8.130.903	5.989.355	5.415.612
Berkelland	4.670.519	5.179.159	3.754.488	3.384.571
Bernheze	2.331.907	2.598.402	1.898.506	1.711.931
Bernisse	998.225	1.125.365		
Best	2.217.001	2.511.694	1.861.604	1.679.917
Beuningen	1.952.456	2.130.618	1.568.343	1.415.609
Beverwijk	4.153.923	4.496.910	3.210.466	2.893.134
Binnenmaas	2.416.974	2.702.499	1.986.890	1.789.704
Bladel	1.579.288	1.799.634	1.334.970	1.206.437
Blaricum	634.878	696.564	508.098	458.511
Bloemendaal	1.492.427	1.680.713	1.208.792	1.095.140
Boarnsterhim	1.710.114			
Bodegraven-Reeuwijk	2.335.780	2.613.935	1.906.569	1.720.830
Boekel	716.356	835.380	623.075	562.316
Borger-Odoorn	2.764.428	3.033.369	2.222.854	2.002.576
Borne	1.999.007	2.276.498	1.653.121	1.490.449
Borsele	1.890.090	2.039.595	1.505.808	1.357.203
Boskoop	1.176.702			

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Boxmeer	2.558.088	2.870.745	2.156.617	1.946.184
Boxtel	2.719.825	3.049.066	2.255.093	2.041.635
Breda	16.463.219	18.113.286	13.409.239	12.133.798
Brielle	1.266.973	1.478.943	1.082.529	978.261
Bronckhorst	3.954.978	4.430.074	3.171.151	2.858.367
Brummen	2.280.655	2.560.596	1.858.582	1.681.742
Brunssum	4.327.887	4.785.744	3.469.715	3.130.287
Bunnik	1.053.399	1.175.033	855.735	770.897
Bunschoten	1.228.845	1.379.909	986.902	889.880
Buren	1.745.329	1.983.989	1.449.466	1.305.979
Bussum	2.921.826	3.166.242	2.277.873	2.054.341
Capelle aan den IJssel	6.203.369	6.898.304	5.029.091	4.537.867
Castricum	3.004.020	3.220.352	2.334.585	2.105.438
Coevorden	4.095.271	4.551.592	3.276.935	2.954.730
Cranendonck	1.834.208	2.073.919	1.523.846	1.373.283
Cromstrijen	1.143.425	1.265.793	933.120	840.482
Cuijk	2.341.803	2.741.688	1.987.385	1.793.393
Culemborg	2.136.958	2.348.376	1.712.803	1.546.995
Dalfsen	2.354.521	2.623.720	1.857.274	1.674.468
Dantumadiel	2.315.024	2.530.638	1.845.050	1.665.135
De Bilt	3.933.232	4.179.216	2.997.787	2.705.154
De Friese Meren		5.392.629	3.913.874	3.533.151
De Marne	1.330.520	1.398.821	1.018.286	917.127
De Ronde Venen	2.849.942	3.176.526	2.306.092	2.080.693
De Wolden	2.420.551	2.659.096	1.909.993	1.721.756
Delft	8.692.708	9.203.305	6.795.810	6.139.327
Delfzijl	3.600.301	4.035.066	2.944.890	2.657.750
Den Helder	6.458.087	7.108.813	5.440.007	4.931.206
Deurne	2.917.771	3.275.501	2.476.041	2.244.393
Deventer	9.331.253	10.318.374	7.661.819	6.928.419
Diemen	1.949.534	2.206.409	1.543.672	1.390.207
Dinkelland	2.163.021	2.423.495	1.781.674	1.607.081
Doesburg	1.380.604	1.528.537	1.113.984	1.004.634
Doetinchem	6.071.961	6.812.769	4.974.267	4.502.680
Dongen	2.391.176	2.630.828	1.947.522	1.757.359
Dongeradeel	2.866.837	3.176.384	2.301.846	2.075.999
Dordrecht	12.060.454	13.415.721	9.896.997	8.947.215
Drechterland	1.336.061	1.493.779	1.077.692	972.052
Drimmelen	2.381.280	2.643.240	1.949.105	1.765.650
Dronten	3.130.400	3.432.351	2.458.591	2.219.997
Druuten	1.540.990	1.739.623	1.327.747	1.209.324
Duiven	1.988.383	2.231.361	1.664.225	1.501.436
Echt-Susteren	3.698.769	4.110.629	3.074.462	2.785.830
Edam-Volendam	2.009.045	2.255.872	1.637.243	1.476.807
Ede	9.236.027	10.130.660	7.401.622	6.703.870
Eemnes	560.200	641.785	476.691	429.819
Eemmond	1.977.132	2.318.341	1.666.151	1.500.880
Eersel	1.539.392	1.785.038	1.345.794	1.225.097
Eijsden-Margraten	2.247.010	2.502.274	1.814.839	1.634.920
Eindhoven	22.762.754	24.519.621	18.395.426	16.670.356
Elburg	1.902.277	2.150.806	1.578.382	1.424.112
Emmen	13.702.775	14.998.257	10.856.915	9.804.145

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Enkhuizen	1.786.324	1.963.266	1.401.024	1.263.217
Enschede	16.763.884	17.703.661	12.943.012	11.713.196
Epe	3.675.573	4.032.445	2.954.525	2.665.306
Ermelo	2.918.177	3.139.576	2.419.991	2.227.198
Etten-Leur	3.901.366	4.296.253	3.124.158	2.822.643
Ferwerderadiel	816.970	901.152	640.632	577.180
Franekeradeel	2.328.945	2.592.609	1.902.772	1.717.602
Gaasterlan-Sleat	1.108.013			
Geertruidenberg	2.085.645	2.211.283	1.625.294	1.470.483
Geldermalsen	1.931.902	2.099.010	1.578.321	1.428.399
Geldrop-Mierlo	3.807.615	4.225.202	3.146.039	2.837.069
Gemert-Bakel	2.432.313	2.681.966	1.980.388	1.789.959
Gennep	2.013.924	2.208.681	1.764.033	1.628.816
Giessenlanden	950.285	1.072.257	781.979	704.868
Gilze en Rijen	2.302.472	2.610.886	1.880.173	1.695.146
Goeree-Overflakkee	4.742.950	5.143.724	3.716.966	3.358.917
Goes	4.450.037	4.873.143	3.685.730	3.335.695
Goirle	2.024.751	2.326.687	1.717.378	1.550.177
Gorinchem	3.563.002	3.898.978	2.864.338	2.586.351
Gouda	6.337.737	7.050.368	5.172.760	4.673.746
Graft-De Rijp	474.215	549.379		
Grave	1.157.333	1.310.367	1.016.849	933.795
Groesbeek	2.395.356	2.682.123	3.368.659	3.051.022
Groningen	15.510.663	16.774.065	12.654.906	11.473.002
Grootevast	1.187.293	1.283.769	941.561	848.786
Gulpen-Wittem	1.592.339	1.775.740	1.286.077	1.158.374
Haaksbergen	2.277.245	2.518.368	1.853.873	1.674.989
Haaren	1.250.617	1.317.993	1.026.223	947.135
Haarlem	13.835.813	15.110.785	11.076.268	10.009.256
Haarlemmerliede Spaarnw	414.650	453.876	327.680	295.166
Haarlemmermeer	8.968.013	10.058.133	7.501.703	6.791.780
Halderberge	3.017.512	3.482.956	2.562.656	2.309.353
Hardenberg	5.456.989	5.891.514	4.266.654	3.859.443
Harderwijk	4.082.036	4.505.765	3.265.360	2.951.148
Hardinxveld-Giessendam	1.623.894	1.755.088	1.276.197	1.150.102
Haren	1.902.152	2.072.073	1.546.418	1.401.521
Harlingen	1.863.548	2.181.817	1.594.090	1.439.319
Hattem	1.114.784	1.222.533	874.193	787.722
Heemskerk	3.915.457	4.340.729	3.228.386	2.921.604
Heemstede	2.494.973	2.780.321	2.048.700	1.865.305
Heerde	1.856.398	2.117.346	1.537.394	1.388.662
Heerenveen	4.985.839	6.150.845	4.466.970	4.032.852
Heerhugowaard	3.757.333	4.304.601	3.231.662	2.937.605
Heerlen	13.611.699	15.039.793	11.165.634	10.084.822
Heeze-Leende	1.445.041	1.599.213	1.257.700	1.152.418
Heiloo	1.972.052	2.208.185	1.623.631	1.464.353
Hellendoorn	3.447.967	3.837.176	2.839.655	2.566.556
Hellevoetsluis	3.222.369	3.586.278	2.667.247	2.410.620
Helmond	8.154.301	9.058.059	6.670.042	6.029.512
Hendrik-Ido-Ambacht	1.884.279	2.175.182	1.599.752	1.442.102
Hengelo O	8.643.694	9.437.066	6.820.708	6.162.884

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Het Bildt	1.228.499	1.244.925	920.953	830.897
Heumen	1.297.898	1.475.607	1.066.635	962.760
Heusden	3.693.609	4.120.062	2.956.029	2.664.717
Hillegom	1.914.896	2.117.889	1.564.198	1.411.592
Hilvarenbeek	1.178.876	1.351.546	980.986	884.724
Hilversum	8.393.441	9.185.024	6.724.997	6.072.305
Hof van Twente	3.626.478	3.961.749	2.930.589	2.644.491
Hollands Kroon	3.783.578	4.196.357	3.052.745	2.751.051
Hoogeveen	6.806.125	7.480.783	5.477.739	4.947.749
Hoogezand-Sappemeer	4.845.442	5.342.654	3.934.520	3.564.249
Hoorn	6.196.509	6.854.827	5.006.515	4.526.100
Horst aan de Maas	3.620.358	4.001.525	2.959.395	2.674.658
Houten	2.401.869	2.719.883	2.018.202	1.822.687
Huizen	3.553.148	3.765.955	2.780.516	2.514.611
Hulst	3.138.464	3.374.000	2.498.254	2.264.146
IJsselstein	2.457.855	2.757.246	2.028.359	1.829.744
Kaag en Braassem	1.836.445	2.042.178	1.483.446	1.336.679
Kampen	4.626.060	4.988.581	3.662.653	3.314.256
Kapelle	1.017.169	1.126.383	828.546	747.126
Katwijk	5.153.728	5.892.572	4.348.516	3.934.246
Kerkrade	7.107.324	7.855.159	5.710.396	5.154.956
Koggenland	1.540.901	1.751.143	1.275.870	1.150.175
Kollumerland en Nwkruiel	1.393.094	1.484.569	1.060.161	955.657
Korendijk	878.390	983.893	706.181	636.121
Krimpen aan den IJssel	2.672.557	3.052.352	2.227.888	2.006.757
Krimpenerwaard			3.635.040	3.279.565
Laarbeek	1.978.263	2.123.095	1.550.381	1.396.843
Landerd	1.221.696	1.348.570	978.856	883.771
Landgraaf	4.958.065	5.448.334	4.008.996	3.625.691
Landsmeer	870.920	931.786	666.332	600.513
Langedijk	1.691.795	1.965.824	1.436.379	1.295.292
Lansingerland	2.533.471	2.876.528	2.091.244	1.888.957
Laren	914.317	1.002.183	769.103	696.863
Leek	2.190.181	2.427.517	1.768.983	1.605.709
Leerdam	2.324.543	2.463.797	1.801.177	1.624.705
Leeuwarden	11.125.848	12.979.113	9.448.327	8.545.524
Leeuwarderadeel	1.082.359	1.187.373	875.070	791.907
Leiden	9.087.992	10.113.167	7.457.286	6.740.002
Leiderdorp	2.318.816	2.587.457	1.903.242	1.718.409
Leidschendam-Voorburg	7.834.195	8.587.322	6.248.090	5.639.595
Lelystad	5.853.079	6.469.180	4.732.014	4.278.397
Lemsterland	1.236.383			
Leudal	3.157.337	3.615.058	2.637.744	2.379.387
Leusden	1.928.093	2.177.344	1.607.590	1.452.239
Lingewaal	809.275	941.634	675.682	608.718
Lingewaard	3.759.795	4.219.276	3.077.491	2.778.061
Lisse	2.010.053	2.242.175	1.637.852	1.475.570
Littenseradiel	802.469	924.551	665.089	599.591
Lochem	3.378.347	3.743.280	2.747.725	2.485.115
Loon op Zand	2.289.709	2.586.992	1.881.082	1.696.204
Lopik	851.223	965.284	698.434	629.368
Loppersum	1.182.342	1.298.260	933.939	841.206

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Losser	2.502.970	2.658.811	1.941.243	1.760.534
Maasdonk	830.717	932.992		
Maasdriel	1.946.383	2.143.119	1.552.085	1.400.104
Maasgouw	2.805.199	3.095.802	2.322.102	2.114.994
Maassluis	3.213.251	3.588.376	2.624.109	2.367.474
Maastricht	14.811.319	15.925.319	11.602.211	10.494.727
Marum	858.865	950.521	693.366	624.939
Medemblik	3.463.324	3.875.247	2.835.167	2.564.472
Meerssen	1.962.914	2.241.875	1.639.723	1.477.401
Menameradiel	1.317.134	1.390.713	1.000.886	901.740
Menterwolde	1.362.900	1.503.866	1.077.661	970.837
Meppel	3.286.270	3.626.814	2.659.910	2.410.124
Middelburg	5.039.748	5.637.331	4.146.955	3.760.918
Midden Drenthe	3.391.183	3.653.346	2.664.047	2.403.943
Midden-Delfland	1.023.894	1.161.092	846.601	762.613
Mill en Sint Hubert	1.080.266	1.195.122	858.775	774.055
Millingen aan de Rijn	612.523	664.527		
Moerdijk	3.432.177	3.716.660	2.721.444	2.454.368
Molenwaard	1.737.545	1.984.892	1.444.266	1.301.368
Montferland	3.859.956	4.184.371	3.041.259	2.741.243
Montfoort U	818.537	904.731	666.403	600.466
Mook en Middelaar	674.979	743.644	536.656	484.512
Muiden	450.147	501.221	362.135	326.243
Naarden	1.237.988	1.378.031	989.004	893.456
Neder-Betuwe	1.826.676	2.050.943	1.508.813	1.361.758
Nederlek	1.314.940	1.494.853		
Nederweert	1.560.120	1.787.468	1.277.862	1.151.814
Neerijnen	842.062	916.851	661.120	595.683
Nieuwegein	4.958.426	5.614.214	4.087.385	3.690.560
Nieuwkoop	2.080.935	2.276.615	1.725.412	1.572.318
Nijkerk	3.011.360	3.362.980	2.460.069	2.222.581
Nijmegen	15.590.336	16.956.635	12.370.098	11.203.257
Nissewaard			6.470.787	5.842.161
Noord-Beveland	801.682	870.028	622.926	561.116
Noordenveld	3.402.108	3.798.841	2.776.979	2.503.443
Noordoostpolder	3.787.694	4.179.739	3.074.897	2.778.489
Noordwijk	2.369.734	2.585.675	1.978.998	1.814.747
Noordwijkerhout	1.434.352	1.593.675	1.177.036	1.065.601
Nuene c.a.	1.777.780	1.978.986	1.476.403	1.331.814
Nunspeet	2.489.359	2.745.488	1.983.837	1.795.436
Nuth	1.709.494	1.931.129	1.410.945	1.271.356
Oegstgeest	1.459.868	1.682.306	1.240.720	1.120.879
Oirschot	1.325.810	1.507.885	1.160.900	1.046.566
Oisterwijk	2.651.065	2.809.886	2.023.602	1.829.004
Oldambt	5.906.597	6.428.775	4.715.660	4.254.974
Oldebroek	1.908.691	2.127.594	1.556.646	1.404.306
Oldenzaal	3.446.529	3.802.651	2.767.941	2.501.071
Olst-Wijhe	1.693.201	1.857.026	1.365.974	1.235.057
Ommen	1.625.793	1.756.508	1.273.874	1.149.081
Onderbanken	916.797	1.027.834	743.577	669.716
Oost Gelre	2.784.487	3.095.118	2.260.887	2.040.991
Oosterhout	5.261.426	5.863.090	4.295.475	3.875.531

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Ooststellingwerf	3.082.809	3.348.858	2.434.640	2.198.485
Oostzaan	761.408	818.630	580.299	522.655
Opmeer	911.766	1.034.127	737.012	664.174
Opsterland	2.885.614	3.268.340	2.389.916	2.166.179
Oss	8.459.747	9.378.019	7.007.767	6.327.563
Oud-Beijerland	1.850.263	2.171.184	1.606.566	1.454.031
Oude IJsselstreek	4.674.648	5.171.506	3.736.713	3.372.635
Ouder-Amstel	951.726	1.076.055	793.231	714.700
Ouderkerk	652.593	749.327		
Oudewater	762.397	839.755	603.919	544.042
Overbetuwe	3.410.244	3.832.198	2.793.593	2.518.827
Papendrecht	2.821.354	3.184.464	2.311.306	2.083.534
Peel en Maas	3.686.708	4.152.119	3.033.068	2.742.011
Pekela	1.889.216	2.077.314	1.485.557	1.339.111
Pijnacker-Nootdorp	2.642.781	2.915.487	2.191.664	1.991.798
Purmerend	7.988.998	8.945.793	6.633.178	6.005.250
Putten	2.135.128	2.369.368	1.680.724	1.515.683
Raalte	3.349.882	3.689.055	2.687.659	2.429.412
Reimerswaal	2.030.167	2.213.943	1.598.785	1.441.560
Renkum	3.596.866	3.869.264	2.886.949	2.613.361
Renswoude	267.919	304.587	223.342	201.279
Reusel-De Mierden	974.887	1.097.215	798.843	719.921
Rheden	5.761.000	6.463.705	4.750.930	4.283.853
Rhenen	1.709.219	1.910.506	1.420.684	1.286.637
Ridderkerk	5.306.301	5.886.442	4.285.591	3.864.199
Rijnwaarden	1.072.555	1.180.760	855.331	770.597
Rijnwoude	1.340.740			
Rijssen-Holtten	3.337.363	3.629.923	2.616.573	2.363.565
Rijswijk	6.295.734	6.825.865	4.936.433	4.448.651
Roerdalen	2.123.561	2.397.721	1.758.070	1.583.908
Roermond	6.516.271	7.162.689	5.235.003	4.730.243
Roosendaal	8.316.782	9.005.508	6.637.292	5.998.347
Rotterdam	66.909.181	71.096.784	52.032.565	47.104.485
Rozendaal	88.974	96.224	69.015	62.172
Rucphen	2.694.506	2.872.828	2.088.673	1.883.065
Schagen	3.831.831	4.317.263	3.189.749	2.880.663
Schermer	325.896	334.284		
Scherpenzeel	727.671	817.118	585.994	527.999
Schiedam	8.140.064	8.729.397	6.354.845	5.734.852
Schiermonnikoog	137.266	147.317	100.223	90.248
Schijndel	2.118.234	2.417.688	1.746.402	1.576.095
Schinnen	1.329.155	1.508.890	1.100.293	992.157
Schoonhoven	1.093.262	1.215.480		
Schouwen-Duiveland	3.652.573	3.987.505	2.847.736	2.567.287
's-Gravenhage	46.028.410	49.641.125	36.757.380	33.270.470
's-Hertogenbosch	13.036.768	13.913.672	10.695.604	9.692.063
Simpelveld	1.310.089	1.441.418	1.071.911	968.970
Sint-Anthonis	978.586	1.153.667	852.974	773.224
Sint-Michielsgestel	2.405.808	2.684.803	2.013.104	1.826.415
Sint-Oedenrode	1.542.866	1.644.754	1.181.125	1.064.841
Sittard-Geleen	12.006.736	13.103.610	9.739.679	8.812.584
Skarsterlan	2.545.047			

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Sliedrecht	2.811.408	3.092.599	2.314.989	2.108.152
Slochteren	1.344.709	1.500.014	1.080.825	973.745
Sluis	2.976.031	3.147.422	2.241.481	2.021.620
Smallingerland	6.334.779	6.942.862	5.105.617	4.628.183
Soest	4.140.051	4.542.625	3.345.113	3.022.927
Someren	1.637.784	1.774.983	1.315.210	1.185.431
Son en Breugel	1.426.934	1.591.997	1.168.611	1.059.687
Spijkenisse	6.776.930	7.604.516		
Stadskanaal	4.936.844	5.625.574	4.080.344	3.678.862
Staphorst	1.026.930	1.115.255	811.788	732.924
Stede Broec	1.786.005	1.940.513	1.424.619	1.287.750
Steenbergen	2.326.295	2.582.156	1.898.364	1.711.511
Steenwijkerland	4.861.866	5.159.278	3.789.174	3.418.361
Stein	2.879.112	3.243.548	2.381.605	2.148.589
Stichtse Vecht	4.565.045	5.033.899	3.681.639	3.321.738
Strijen	793.948	856.858	630.275	567.719
Sudwest Fryslan	8.283.395	9.304.460	6.779.755	6.126.214
Ten Boer	626.068	700.080	495.046	446.016
Terneuzen	6.653.285	7.303.539	5.313.828	4.796.325
Terschelling	432.264	422.649	307.001	276.970
Texel	1.286.541	1.418.125	1.040.240	938.928
Teylingen	2.410.634	2.689.605	2.010.652	1.817.386
Tholen	2.588.828	2.817.604	2.047.330	1.845.082
Tiel	3.601.144	3.922.836	2.940.845	2.663.443
Tilburg	20.343.373	21.988.717	16.351.081	14.832.430
Tubbergen	1.695.644	1.903.981	1.388.047	1.251.585
Twenterand	3.225.079	3.569.083	2.589.504	2.334.891
Tynaarlo	3.159.490	3.476.660	2.581.953	2.336.323
Tytsjerksteradiel	3.226.926	3.566.305	2.623.427	2.369.112
Ubbergen	1.132.610	1.266.179		
Uden	3.705.731	4.214.642	3.063.015	2.767.873
Uitgeest	767.444	864.928	627.869	565.811
Uithoorn	2.296.220	2.560.997	1.881.705	1.697.697
Urk	732.043	845.006	613.352	555.243
Utrecht	19.852.687	21.631.932	16.037.711	14.555.562
Utrechtse Heuvelrug	4.490.578	4.883.301	3.597.984	3.261.896
Vaals	1.258.893	1.426.829	1.034.583	932.799
Valkenburg aan de Geul	2.178.850	2.402.013	1.758.416	1.585.541
Valkenswaard	3.417.212	3.815.220	2.804.018	2.529.731
Veendam	3.676.000	3.938.144	2.882.631	2.602.982
Veenendaal	5.533.629	6.109.790	4.458.979	4.029.942
Veere	1.868.871	2.056.040	1.470.112	1.329.176
Veghel	3.046.632	3.404.239	2.496.435	2.254.421
Veldhoven	3.953.523	4.508.508	3.356.015	3.042.442
Velsen	6.670.992	7.374.340	5.380.036	4.857.055
Venlo	12.016.138	13.129.906	9.621.181	8.694.979
Venray	3.963.142	4.421.970	3.275.677	2.966.643
Vianen	1.639.302	1.755.234	1.270.274	1.144.685
Vlaardingen	8.377.748	9.170.060	6.686.659	6.031.581
Vlagentwede	2.449.622	2.640.739	1.922.737	1.735.988
Vlieland	116.879	128.890	94.077	84.758
Vlissingen	5.539.156	6.010.187	4.409.852	3.980.765

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Vlist	777.393	843.448		
Voerendaal	1.329.779	1.463.872	1.052.861	948.343
Voorschoten	1.938.407	2.171.654	1.572.155	1.416.281
Voorst	2.395.558	2.615.946	1.982.882	1.803.929
Vught	2.305.977	2.505.234	1.952.503	1.777.170
Waalre	1.339.846	1.545.862	1.120.686	1.009.990
Waalwijk	4.827.527	5.346.430	3.884.431	3.506.372
Waddinxveen	2.200.416	2.495.456	1.815.949	1.638.367
Wageningen	2.509.994	2.856.547	2.042.330	1.846.024
Wassenaar	1.853.377	2.041.135	1.518.463	1.369.942
Waterland	1.349.548	1.519.940	1.105.732	996.021
Weert	5.156.677	5.783.389	4.257.896	3.845.576
Weesp	1.586.462	1.757.198	1.291.252	1.166.267
Werkendam	2.106.515	2.381.072	1.757.111	1.585.328
West Maas en Waal	1.606.047	1.749.765	1.286.034	1.160.324
Westerveld	2.244.013	2.427.649	1.757.728	1.587.638
Westervoort	1.271.332	1.420.888	1.045.596	942.363
Westland	8.319.299	9.104.882	6.674.573	6.047.289
Weststellingwerf	3.062.970	3.349.141	2.442.240	2.204.200
Westvoorne	1.177.937	1.321.495	984.325	887.629
Wierden	1.882.466	2.089.568	1.507.705	1.359.524
Wijchen	3.548.718	3.959.332	2.860.087	2.581.761
Wijdmeren	1.783.087	1.981.418	1.436.121	1.295.710
Wijk bij Duurstede	1.532.330	1.734.987	1.252.721	1.129.381
Winsum	1.254.166	1.374.010	1.006.849	909.705
Winterswijk	3.478.685	3.733.271	2.710.023	2.447.325
Woensdrecht	2.049.875	2.252.460	1.669.646	1.505.308
Woerden	3.602.301	4.091.383	2.944.180	2.658.478
Wormerland	1.401.518	1.522.547	1.093.376	984.736
Woudenberg	957.372	1.072.295	793.785	723.732
Woudrichem	1.215.562	1.334.343	968.818	873.982
Zaanstad	14.355.563	15.753.652	11.398.789	10.298.343
Zaltbommel	2.091.344	2.334.570	1.671.104	1.506.643
Zandvoort	2.148.581	2.363.408	1.706.561	1.543.986
Zederik	1.049.860	1.196.770	875.654	788.812
Zeevang	436.791	491.157	361.281	325.937
Zeewolde	1.010.786	1.162.575	846.611	765.416
Zeist	5.749.518	6.307.240	4.921.111	4.488.282
Zevenaar	3.427.395	3.828.418	2.814.452	2.542.008
Zoetermeer	9.822.456	11.026.470	8.043.379	7.266.903
Zoeterwoude	697.774	754.544	598.228	550.528
Zuidhorn	1.549.071	1.673.632	1.206.829	1.090.711
Zuidplas	2.619.204	2.966.105	2.126.985	1.919.570
Zundert	2.328.941	2.512.685	1.827.358	1.652.501
Zutphen	5.116.291	5.525.283	4.081.357	3.690.343
Zwartewaterland	1.701.336	1.757.974	1.264.405	1.140.063
Zwijndrecht	5.004.510	5.467.435	4.004.481	3.611.066
Zwolle	10.054.422	11.147.888	8.265.275	7.493.177
Totaal	1.561.182.000	1.714.014.000	1.258.726.000	1.138.154.000

Bijlage 4.2-5 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang

Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang				
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Alkmaar	2.430.192	2.500.887	2.564.405	2.766.729
Almere	2.427.725	2.566.450	2.662.102	2.914.546
Amersfoort	2.064.231	2.132.493	2.191.013	2.427.625
Amsterdam	10.708.070	11.181.512	11.533.689	12.478.931
Apeldoorn	2.491.193	2.506.104	2.545.077	2.802.219
Arnhem	5.667.812	5.227.635	4.832.032	3.866.639
Breda	6.593.870	6.065.841	5.584.825	4.078.204
Delft	1.545.650	1.533.576	1.540.462	1.644.653
Den Helder	954.530	923.687	903.199	898.216
Dordrecht	2.084.749	2.140.785	2.193.873	2.430.795
Ede	1.319.621	1.285.043	1.265.294	1.286.392
Eindhoven	3.061.567	3.147.627	3.227.178	3.561.367
Emmen	2.466.318	2.480.365	2.515.451	2.498.500
Enschede	3.459.938	3.499.614	3.560.699	3.759.358
Gouda	1.873.685	1.721.085	1.582.856	1.246.555
Groningen	4.422.866	4.295.996	4.211.112	3.642.108
Haarlem	3.071.487	3.176.889	3.264.263	3.489.413
Heerlen	1.405.783	1.423.914	1.450.551	1.607.200
Helmond	1.033.967	1.031.380	1.042.003	1.145.931
Hilversum	1.344.174	1.384.909	1.421.285	1.574.773
Leeuwarden	4.162.376	4.087.265	4.051.606	3.422.364
Leiden	4.203.766	3.931.310	3.695.617	3.189.079
Maastricht	2.579.625	2.447.129	2.339.437	2.151.665
Nijmegen	2.723.531	2.811.462	2.887.674	3.199.131
Nissewaard	1.407.857	1.438.242	1.470.618	1.629.433
Rotterdam	8.738.664	9.204.419	9.523.787	9.931.220
's-Gravenhage	7.183.836	7.601.464	7.884.846	8.676.958
's-Hertogenbosch	3.259.460	3.218.860	3.217.519	3.405.511
Tilburg	4.835.600	4.425.623	4.048.613	2.859.788
Utrecht	5.845.149	5.864.434	5.942.872	6.355.915
Venlo	2.387.082	2.419.368	2.465.299	2.731.532
Vlaardingen	1.288.541	1.372.507	1.428.310	1.582.557
Vlissingen	1.960.556	2.006.716	2.052.983	2.222.374
Zaanstad	1.862.351	1.959.468	2.028.591	2.227.787
Zwolle	3.715.477	3.567.241	3.452.156	2.875.831
Totaal	116.581.299	116.581.299	116.581.299	116.581.299

Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Eigen Kracht

Decentralisatie-uitkering Eigen Kracht		
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Amsterdam	30.000	30.000
Apeldoorn	30.000	30.000
Breda	30.000	30.000
Doetinchem	30.000	30.000
Emmen	30.000	30.000
Goes	30.000	30.000
Leeuwarden	30.000	30.000
Nijmegen	30.000	30.000
Rotterdam	30.000	30.000
Tilburg	30.000	30.000
Utrecht	30.000	30.000
Zoetermeer	7.500	7.500
Zwolle	30.000	30.000
Totaal	367.500	367.500

Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering WE CAN Young

Decentralisatie-uitkering WE CAN Young		
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016
Alkmaar	10.000	10.000
Almere	15.000	15.000
Amsterdam	15.000	15.000
Apeldoorn	10.000	10.000
Arnhem	15.000	15.000
Breda	15.000	15.000
Delft	15.000	15.000
Dordrecht	10.000	10.000
Eindhoven	15.000	15.000
Groningen	15.000	15.000
Helmond	15.000	15.000
Leiden	15.000	15.000
's-Gravenhage	10.000	10.000
Tilburg	15.000	15.000
Zwolle	15.000	15.000
Totaal	205.000	205.000

Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering LHBT-emancipatiebeleid

Decentralisatie-uitkering LHBT-emancipatiebeleid			
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
Amsterdam	25.000	50.000	50.000
Goes	10.000	20.000	20.000
Hengelo O	10.000	20.000	20.000
Lelystad	10.000	20.000	20.000
Maastricht	10.000	20.000	20.000
Rotterdam	25.000	50.000	50.000
's-Gravenhage	25.000	50.000	50.000
Utrecht	25.000	50.000	50.000
Vlissingen	10.000	20.000	20.000
Zoetermeer	10.000	20.000	20.000
Totaal	160.000	320.000	320.000

Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad

Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad			
Gemeente	Bedrag 2015-2017	Gemeente	Bedrag 2015-2017
Achtkarspelen	77.000	Eindhoven	333.000
Alblasserdam	47.000	Emmen	412.000
Almelo	245.000	Enschede	594.000
Almere	73.000	Epe	25.000
Alphen aan den Rijn	31.000	Franekeradeel	60.000
Amersfoort	189.000	Geldrop-Mierlo	45.000
Amstelveen	64.000	Genneep	45.000
Amsterdam	2.151.000	Goes	42.000
Apeldoorn	101.000	Gorinchem	35.000
Appingedam	48.000	Gouda	100.000
Arnhem	300.000	Groesbeek	27.000
Assen	121.000	Groningen	496.000
Bellingwedde	38.000	Groote gast	22.000
Bergen L	27.000	Gulpen-Wittem	20.000
Bergen op Zoom	142.000	Haarlem	139.000
Berkelland	66.000	Hardenberg	28.000
Beuningen	20.000	Harderwijk	31.000
Beverwijk	21.000	Harlingen	72.000
Borger-Odoorn	87.000	Heemskerk	60.000
Boxtel	32.000	Heerenveen	58.000
Breda	195.000	Heerlen	385.000
Brunssum	97.000	Hellendoorn	20.000
Capelle aan den IJssel	70.000	Helmond	161.000
Coevorden	99.000	Hengelo O	162.000
Cuijk	55.000	het Bildt	29.000
Culemborg	40.000	Hilversum	20.000
Dantumadiel	59.000	Hoogeveen	177.000
De Friese Meren	60.000	Hoogezand-Sappemeer	139.000
De Marne	21.000	Hoorn	40.000
De Wolden	20.000	Hulst	64.000
Delft	226.000	Kampen	106.000
Delfzijl	80.000	Kerkrade	146.000
Den Helder	65.000	Kollumerland en Nwkrusl	37.000
Deventer	122.000	Landgraaf	76.000
Diemen	63.000	Leek	51.000
Dinkelland	20.000	Leerdam	30.000
Doesburg	35.000	Leeuwarden	230.000
Doetinchem	70.000	Leiden	131.000
Dongeradeel	78.000	Leidschendam-Voorburg	26.000
Dordrecht	206.000	Lelystad	90.000
Dronten	97.000	Littenseradiel	20.000
Ede	119.000	Loppersum	24.000
Eemsmond	61.000	Losser	63.000

Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad			
Gemeente	Bedrag 2015-2017	Gemeente	Bedrag 2015-2017
Maassluis	59.000	Tiel	20.000
Maastricht	423.000	Tilburg	545.000
Meerssen	37.000	Twenterand	23.000
Menameradiel	20.000	Tytsjerksteradiel	49.000
Menterwolde	33.000	Utrecht	490.000
Meppel	23.000	Vaals	37.000
Midden Drenthe	45.000	Valkenburg aan de Geul	53.000
Molenwaard	20.000	Veendam	87.000
Montferland	39.000	Veenendaal	45.000
Nissewaard	102.000	Veghel	20.000
Nijmegen	395.000	Velsen	40.000
Noordoostpolder	94.000	Venlo	191.000
Nuth	32.000	Venray	37.000
Oldambt	151.000	Vianen	20.000
Oldenzaal	56.000	Vlaardingen	114.000
Ooststellingwerf	97.000	Vlagtwedde	80.000
Opsterland	36.000	Vlissingen	39.000
Oss	128.000	Waalwijk	47.000
Oude IJsselstreek	80.000	Wageningen	72.000
Peel en Maas	36.000	Weert	34.000
Pekela	64.000	Westerveld	20.000
Purmerend	34.000	Weststellingwerf	93.000
Raalte	29.000	Winterswijk	87.000
Rheden	55.000	Zaanstad	155.000
Ridderkerk	29.000	Zederik	20.000
Roermond	103.000	Zeewolde	20.000
Roosendaal	180.000	Zeist	46.000
Rotterdam	1.994.000	Zoetermeer	29.000
Rucphen	46.000	Zuidhorn	20.000
Schagen	20.000	Zutphen	51.000
Schiedam	112.000	Zwijndrecht	47.000
Schouwen-Duiveland	20.000	Zwolle	70.000
's-Gravenhage	784.000		
's-Hertogenbosch	258.000		
Sittard-Geleen	161.000		
Slochteren	20.000		
Sluis	20.000		
Smallingerland	132.000		
Stadskanaal	122.000		
Steenwijkerland	65.000		
Sudwest Fryslan	155.000		
Terneuzen	107.000		
Tholen	20.000	Totaal	19.846.000

Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang					
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017 en verder
Alkmaar	2.759.866	2.829.771	3.036.545	3.398.346	3.760.579
Almelo	2.509.392	2.446.689	3.102.710	3.186.075	3.268.423
Almere	5.816.551	5.856.348	8.878.847	8.370.172	7.852.214
Amersfoort	4.571.823	4.543.575	5.424.247	5.749.320	6.066.413
Amsterdam	42.705.027	44.400.470	66.788.621	62.501.200	58.048.484
Apeldoorn	3.783.007	3.538.129	4.781.469	4.324.956	3.864.076
Arnhem	6.924.761	6.528.236	8.101.641	8.409.161	8.722.097
Assen	3.847.601	3.670.903	4.843.638	4.890.784	4.931.091
Bergen op Zoom	2.563.128	2.512.853	2.701.705	3.021.526	3.346.991
Breda	5.171.193	5.084.545	5.783.936	6.283.452	6.787.887
Delft	2.434.756	2.303.252	2.233.940	2.402.717	2.566.895
Den Helder	1.643.593	1.544.228	1.721.266	1.889.317	2.054.062
Deventer	2.878.845	2.854.211	4.228.504	4.017.704	3.810.192
Doetinchem	3.047.491	2.962.339	4.058.769	4.009.053	3.962.164
Dordrecht	5.114.135	4.949.846	6.262.345	6.114.726	5.671.508
Ede	1.901.340	1.735.714	2.128.909	2.241.693	2.358.496
Eindhoven	10.689.298	10.755.846	10.466.925	11.182.938	11.877.177
Emmen	2.335.283	2.188.181	3.830.563	3.370.612	2.915.058
Enschede	6.821.830	6.772.297	9.987.828	9.492.333	9.008.947
Gouda	1.793.022	1.554.804	2.089.251	2.028.348	1.972.017
Groningen	13.306.010	13.516.101	18.693.039	18.409.648	18.117.588
Haarlem	6.859.463	6.442.166	7.225.300	7.941.135	8.654.105
Heerlen	5.631.027	5.136.565	5.933.547	6.354.330	6.752.501
Helmond	2.401.693	2.234.577	3.458.361	3.224.053	2.984.531
Hilversum	2.250.717	1.991.264	2.509.766	2.571.910	2.641.066
Hoorn	2.026.507	1.983.774	2.107.290	2.368.539	2.635.214
Leeuwarden	12.618.874	12.173.188	16.506.450	15.156.621	14.498.752
Leiden	5.289.318	5.365.131	8.595.635	7.847.463	7.096.410
Maastricht	5.761.250	5.684.061	6.072.675	6.812.878	7.542.904
Nijmegen	7.865.152	7.746.374	10.198.289	10.250.472	10.299.073
Nissewaard			2.271.492	2.548.225	2.824.903
Oss	3.615.664	3.504.750	3.783.486	4.198.204	4.607.990
Purmerend	1.340.930	1.284.745	1.330.986	1.511.909	1.695.101
Rotterdam	35.944.599	36.048.565	39.923.594	42.489.549	44.951.895
's-Gravenhage	21.625.561	22.288.373	28.969.389	29.927.299	30.853.561
's-Hertogenbosch	3.961.666	3.894.489	4.371.207	4.825.397	5.280.262
Spijkenisse	2.328.914	2.138.122			
Tilburg	7.028.889	7.064.784	7.883.799	8.109.074	8.343.552
Utrecht	18.061.449	18.570.701	24.113.333	23.419.605	22.696.234
Venlo	6.871.433	6.780.857	7.807.614	8.451.502	9.082.179
Vlaardingen	2.001.070	1.954.011	2.107.070	2.350.513	2.593.530
Vlissingen	4.453.488	4.097.111	8.133.243	6.805.029	5.479.135
Zaanstad	2.316.736	2.316.804	2.400.765	2.569.302	2.749.931
Zwolle	7.665.652	7.569.250	10.209.360	10.030.261	9.832.159
Totaal	300.538.000	298.818.000	385.057.346	385.057.346	385.057.346

Bijlage 5.6.1 Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

In deze bijlage wordt uitgelegd hoe de kengetallen moeten worden vastgesteld en in de begroting en de jaarstukken moeten worden opgenomen. Dit is nodig zodat iedere gemeente de kengetallen op dezelfde wijze berekent waardoor de kengetallen over verschillende jaren, maar ook voor de gemeenten onderling, vergelijkbaar zijn. Zoals eerder vermeld, wordt de definitieve berekeningswijze vastgelegd in een ministeriële regeling en kunnen zich nog specifieke wijzigingen voor doen in onderstaande tabellen.

Voor raadsleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen en inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarbij is het ook relevant om inzicht te hebben in de ontwikkeling van de kengetallen over de jaren heen.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)			
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)			
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)			
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)			
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)			
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)			
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)			
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))			
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%			

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)			
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)			
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)			
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)			
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)			
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)			
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)			
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))			
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%			

2. De solvabiliteitsratio:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)			
B	Balanstotaal			
	Solvabiliteit (A/B) x 100%			

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:

1. Niet in exploitatiegenomen bouwgronden; en
2. Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om 'onderhanden werk' te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art. 38 lid a punt 1 BBV)			
B	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)			
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))			
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%			

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 van het BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	Bij begroting	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	Totale structurele lasten			
B	Totale structurele baten			
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves			
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves			
E	Totale baten			
	Structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$			

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2015 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 716. Het gemiddelde voor de jaren 2013 en 2014 is respectievelijk € 697 en € 704.

	Bij begroting	Rek. t-1	Begr. t	Begr t+1
	Bij jaarrekening	Rek. t-1	Begr. t	Rek. t
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde			
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde			
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin			
D	Eventuele heffingskorting			
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)			
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1			
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor $(E/F) \times 100\%$			

Aansluiting tussen Iv3-posten en BBV-definities/artikelen

1. Netto schuldquote

Onderhandse leningen (= vaste schulden conform art. 46 BBV lid b)

- P132 van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars
- P133 van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- P134 van binnenlandse bedrijven
- P135 van overige binnenlandse sectoren
- P136 van buitenlandse instellingen

Overige vaste schuld (= vaste schulden conform art. 46 BBV lid a, c en d)

- P131 Obligatieleningen
- P137 Door derden belegde gelden
- P138 Waarborgsommen

Kortlopende schuld (= netto vlottende schuld conform art. 48 BBV)

- P211 Kasgeldleningen
- P212 Banksaldi
- P213 Overige kortlopende schulden

Overlopende passiva (= overlopende passiva conform art. 49 BBV)

- P 29 Overlopende passiva

Langlopende uitzettingen (= financiële vaste activa conform art. 36 BBV lid d, e en f)

- A1332 Overige uitzettingen met een looptijd ≥ 1 jaar (niet zijnde leningen aan woningbouwcorporaties, deelnemingen, overige verbonden partijen en overige partijen)

Kortlopende (debiteuren) vorderingen en uitzettingen (= uitzettingen < 1 jaar conform art. 39 BBV)

- A221 Vorderingen op openbare lichamen
- A222 Verstrekte kasgeldleningen
- A223 Rekening courant verhoudingen niet financiële instellingen
- A224 Overige vorderingen
- A225 Overige uitzettingen
- A23 Liquide middelen (kas, bank) (=liquide middelen conform art. 40 BBV)

Overlopende activa (=overlopende activa conform art. 40a BBV)

- A29 Overlopende activa

2. Het eigen vermogen bestaat uit (zie ook artikel 42 BBV):

P111 Algemene reserve

P112 Bestemmingsreserve (exclusief P113 Overige bestemmingsreserves (dekkingsreserves d.w.z. opheffen heeft gevolg voor de exploitatie) +f

P114 Saldo van rekening

3. Kengetal grondexploitatie:

Ook hier kunnen Iv3-gegevens voor worden gebruikt, namelijk:

A211 Niet in exploitatie bouwgronden

A213 Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)

De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit zijn niet te berekenen op basis van Iv3-gegevens. Gemeenten moeten deze kengetallen zelf berekenen.

Bijlage 5.10.1 Redelijk peil 2016

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de riolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Totaal WOZ-waarde woningen 2015	[1]
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2015	[2]
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2015	[3]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2015	[4]
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2015	[5]
Totaal onderdekking riolering 2015	[6]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riol 2015	[7=4-5-6]
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentag e van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2015	[8=(7/(1+2+3)*100)]
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar "t"	[9=8*1,20]

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2016 vastgesteld op 0,1889.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentag e wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden. Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag èn van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de huidige artikel 12-gemeenten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het Ministerie van BZK wordt berekend.

Daarom is in de handleiding artikel 12 de volgende passage opgenomen:

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

$$(PEW \times WW + PGNW \times WNWG + PENW \times WNWE) / (WW + WNWG + WNWE)$$

waarbij:

PEW = OZB-percentag e eigenaar woning;

PGNW = OZB-percentag e gebruiker niet-woning;

PENW = OZB-percentag e eigenaar niet-woning;

WW = waarde woningen;

WNWG = waarde niet-woningen gebruikers;

WNWE = waarde niet-woningen eigenaren.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentag e bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid.

Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BDF/Financieel en Informatiestelsel
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© Mei 2015 | 85305